

Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Eolus Vind Norge AS / Øyfjellet Vindkraftverk	
Fylke/kommune:	Nordland / Vefsn	
Ansvarlig:	Arne Olsen	
Saksbehandler:	Erlend Bjerkestrand	..
Dato:	13.11.2014	
Vår ref.:	201104174-64	KE- notat
Sendes til:	Eolus Vind Norge AS og Vefsn kommune. Høringsinstanser blir orientert om vedtaket.	

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Søknad om konsesjon for Øyfjellet vindkraftverk i Vefsn kommune, Nordland fylke. Bakgrunn for vedtak

1 Sammendrag

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag meddelt Eolus Vind Norge AS konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 til å bygge og drive Øyfjellet vindkraftverk med tilhørende infrastruktur. Vindkraftverket er lokalisert i Vefsn kommune, Nordland fylke. Det er gitt konsesjon for en installert effekt på inntil 330 MW. En full utbygging kan medføre årlig fornybar energiproduksjon på over 1 TWh. Det gis ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova § 2 for erverv av nødvendig grunn og rettigheter til å bygge og drive anleggene.

Etter NVEs vurdering er de samlede fordelene ved anlegget større enn ulempene tiltaket medfører. NVE har vektlagt at planområdet for Øyfjellet vindkraftverk har gode vindressurser. Øyfjellet vindkraftverk vil bidra til at Norges fornybarmål kan oppnås, og vil medføre positive økonomiske virkninger for Vefsn kommune og regionen for øvrig, i både anleggs- og driftsfasen.

De viktigste negative virkningene av tiltaket er etter NVEs vurdering knyttet til reindrift, landskap og friluftsliv. Dersom det gjennomføres avbøtende tiltak, er disse virkningene likevel ikke så store at konsesjonssøknaden bør avslås. NVE har behandlet søknaden om Øyfjellet vindkraftverk sammen med søknaden om Mosjøen vindkraftverk. Sumvirkninger av disse vindkraftverkene er vektlagt i begge sakene, og søknaden om Mosjøen vindkraftverk er avslått.

NVE har redusert den sørlige delen av planområdet mot Fjellskardet på grunn av virkninger for reindrift og friluftsliv. Det er i tillegg satt vilkår om at det ikke skal bygges vindturbiner i direkte tilknytning til Stortuva-toppen.

Sametinget og Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse til søknaden på grunn av virkninger for reindrift. Innsigelser som ikke blir trukket, vil sammen med eventuelle klager på vedtaket, føre til at saken oversendes Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse. Vefsn kommune og Nordland fylkeskommune er positive til prosjektet.

NVE har i konsesjonen fastsatt en rekke vilkår knyttet til blant annet reindrift, friluftsliv, nettilknytning og tilbakeføring av landskapet.

Innhold

1	Sammendrag.....	1
2	Innledning.....	4
3	Søknader.....	4
3.1	Konsesjonssøknad med tilhørende konsekvensutredning	4
3.2	Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse.....	4
3.3	Kort beskrivelse av Øyfjellet vindkraftverk	4
4	Behandlingsprosess	9
4.1	Generelt om NVEs behandlingsprosess	9
4.2	Høring av melding, søknad og konsekvensutredning.....	9
4.3	Konsultasjoner.....	9
4.4	Befaringer og sluttmøte	10
4.5	Innsigelser	10
4.6	Innkomne merknader.....	10
5	Tematisk vurdering av Øyfjellet vindkraftverk.....	11
5.1	Vindressurser, økonomi og produksjon.....	11
5.2	Nettilknytning og systemtekniske forhold.....	12
5.3	Forhold til andre planer	13
5.4	Landskap og visuelle virkninger	14
5.5	Kulturminner og kulturmiljøer	16
5.6	Friluftsliv	17
5.7	Reiselivsnæring	19
5.8	Naturmangfold.....	20
5.9	Inngrepsfrie naturområder (INON)	24
5.10	Vernede områder	25
5.11	Reindrift	26
5.12	Støy.....	31
5.13	Skyggekast	32
5.14	Lysmerking.....	32
5.15	Ising og iskast.....	33
5.16	Landbruk og skogbruk.....	33
5.17	Drikkevann og forurensning.....	34
5.18	Andre samfunnsvirkninger	35
5.19	Veier og transport.....	36
5.20	Annet	37
6	Samlet vurdering av Øyfjellet vindkraftverk.....	40
6.1	Bakgrunn	40
6.2	Metodikk for NVEs vurdering	40
6.3	Samlet vurdering av økonomi og virkninger som er vektlagt av NVE	41
6.4	Avveing av fordeler og ulemper.....	42
7	NVEs vedtak.....	45
8	Konsesjonsvilkår	45
	Detaljplan	46
9	NVEs vurdering av ekspropriasjon og forhåndstiltredelse.....	47
9.1	Søknad om ekspropriasjon	47
9.2	NVEs vurdering av ekspropriasjon	47
9.3	Søknad om forhåndstiltredelse	48

Vedlegg. Tematiske konfliktvurderinger, innkomne merknader og vurdering av beslutningsgrunnlaget	
.....	50
1 Tematiske konfliktvurderinger	50
1.1 Miljødirektoratet.....	50
1.2 Forsvarsbygg	50
1.3 Reindriftsforvaltningen	50
2 Innkomne merknader til søknaden om Øyfjellet vindkraftverk	50
3 Vurdering av beslutningsgrunnlaget.....	59
3.1 Innledning.....	59
3.2 Kulturminner	60
3.3 Naturmangfold.....	60
3.4 INON.....	61
3.5 Sumvirkninger	61
3.6 Risiko og beredskap	61
3.7 Drikkevann og forurensning.....	61
3.8 Samlet vurdering av konsekvensutredningen	62

2 Innledning

NVE vil i dette dokumentet, *Bakgrunn for vedtak*, beskrive vår behandling av søknaden om Øyfjellet vindkraftverk og presentere de vurderinger som er lagt til grunn for vedtaket i saken, jf. energiloven § 3-1.

NVEs beslutningsgrunnlag består av søknaden med konsekvensutredning, innkomne merknader og NVEs fagkunnskap om vindkraft. I kapittel 5 presenteres vår vurdering av prosjektets virkninger tematisk. I kapittel 6 sammenstilles de virkningene NVE mener bør vektlegges. Videre presenteres en avveining av de vektlagte virkningene og en helhetlig vurdering av søknaden om Øyfjellet vindkraftverk. I kapittel 7 presenteres NVEs vedtak.

Sammenfatninger av innkomne merknader er lagt i vedlegg til dette dokumentet, sammen med en vurdering av beslutningsgrunnlaget. Presentasjon av NVEs rammeverk i vindkraftsaker og introduksjon til viktige fagområder i saksbehandlingen er vedlagt elektronisk. Dette dokumentet er å finne på saken på NVEs nettsider www.nve.no/vindkraft (huk av for "gitt konsesjon").

3 Søknader

3.1 Konsesjonssøknad med tilhørende konsekvensutredning

Eolus Vind Norge AS søkte 6.1.2014 om tillatelse til å bygge og drive Øyfjellet vindkraftverk med inntil 330 MW installert effekt og tilhørende 132 kV nettilknytning i Vefsn kommune, Nordland fylke. Det ble søkt om konsesjon i medhold av energiloven § 3-1.

Tiltakshaver har utarbeidet konsekvensutredningen for tiltaket i medhold av plan- og bygningsloven og utredningsprogram fastsatt av NVE 4.1.2013.

NVE har krevd tilleggsopplysninger i saken, og disse opplysningene ble oversendt NVE 7.8.2014, 12.9.2014, 19.9.2014, 29.9.2014 og 2.10.2014. Tilleggsopplysningene omfatter blant annet mer detaljerte traseer for adkomstvei og detaljplassering av transformatorstasjonen.

3.2 Søknad om ekspropriasjonstillatelse og forhåndstiltredelse

Eolus Vind Norge AS har søkt om ekspropriasjonstillatelse i medhold av ervervslova § 2 pkt. 19 for erverv av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive anleggene, herunder rettigheter for all nødvendig ferdsel/transport.

Tiltakshaver opplyser at det er inngått frivillige avtaler med de fleste grunneierne, men at det søkes om ekspropriasjonstillatelse i tilfelle de ikke kommer til enighet med alle grunneiere.

Tiltakshaver søkte samtidig om forhåndstiltredelse i medhold av ervervslova § 25, noe som innebærer at grunn og adkomstrettigheter kan tas i bruk før skjønn er avholdt.

3.3 Kort beskrivelse av Øyfjellet vindkraftverk

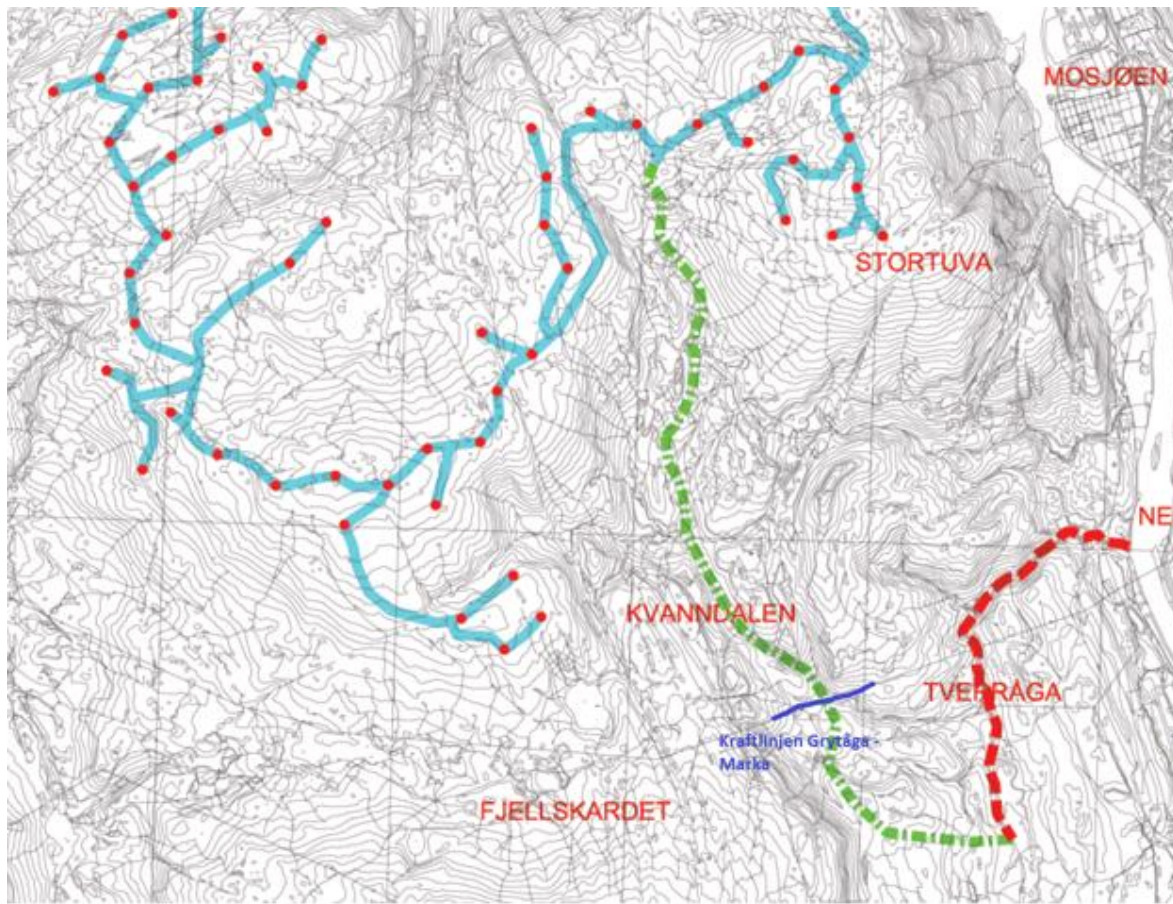
Øyfjellet vindkraftverk planlegges i Vefsn kommune, i fjellområdet vest for Mosjøen sentrum. Planområdet har et areal på cirka 55 km², og Eolus Vind Norge AS har søkt om å bygge og drive et vindkraftverk med en installert effekt på inntil 330 MW. Alternativ 1 innebærer bygging av 109 vindturbiner, og alternativ 2 innebærer bygging av 86 vindturbiner. Produksjonen er estimert til å bli 1,1 TWh ved bygging av alternativ 1 og 1,25 TWh ved bygging av alternativ 2.

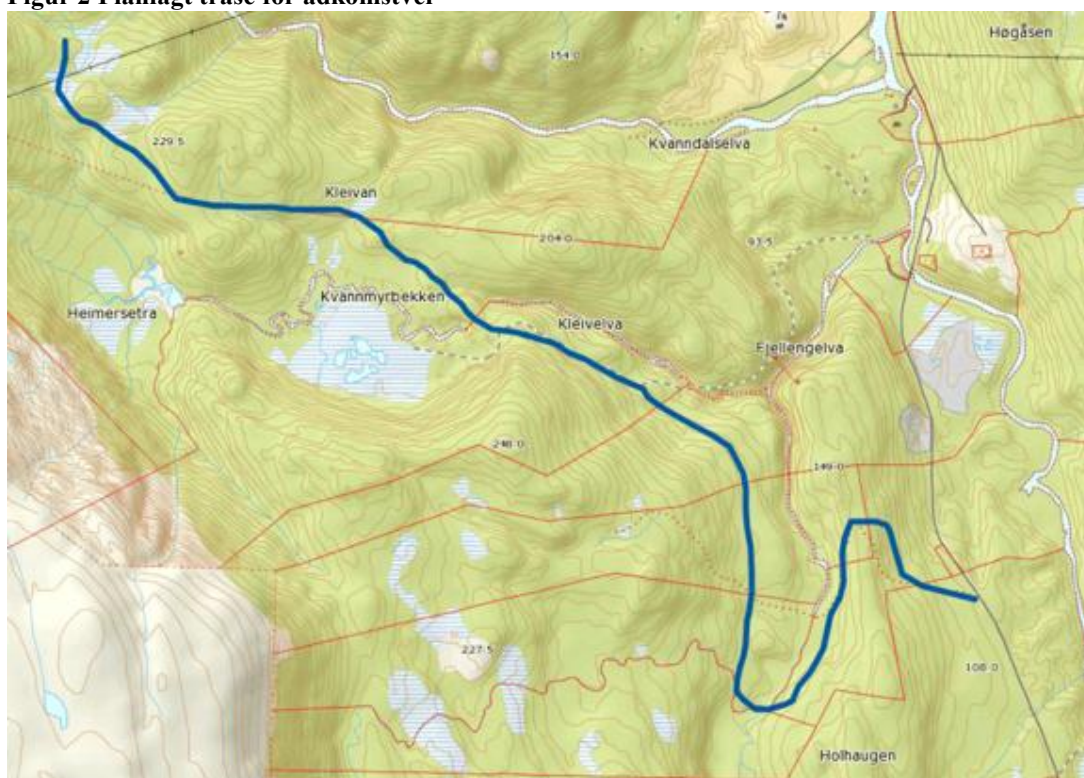
Figur 1 Planområde for Øyfjellet vindkraftverk

3.3.1 Adkomstvei

Det søkes om to alternativer for adkomstvei. Disse alternativene er identiske nord for 132 kV-kraftledningen Grytåga-Marka. Sør for kraftledningen er det skissert to utbyggingsløsninger, «modifisert alternativ 2» og «modifisert alternativ 3». Det søkes primært om alternativ 3, sekundært om alternativ 2.

Figur 2 Planlagt trasé for adkomstvei

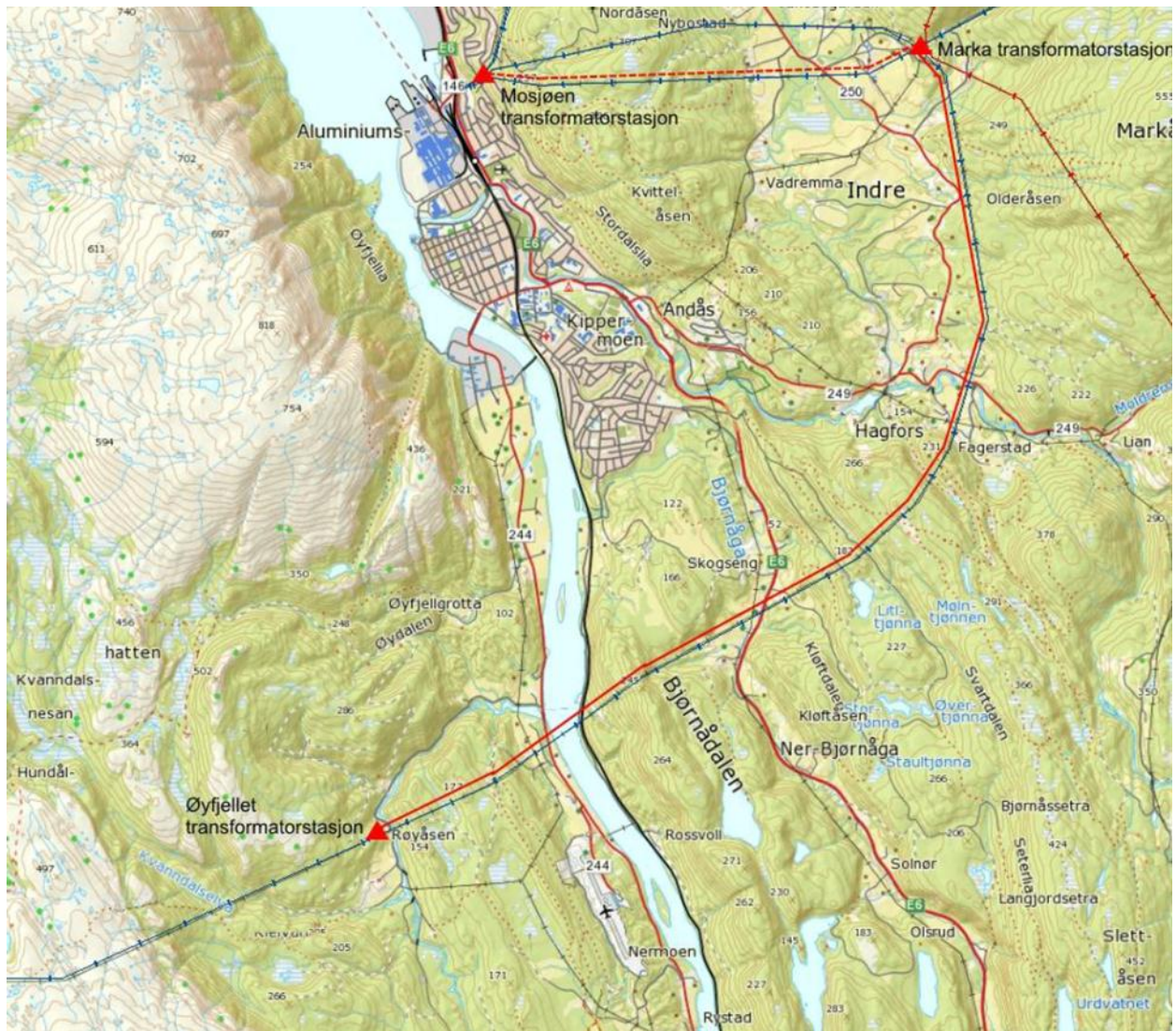
Figur 3 "Modifisert alternativ 2"

Figur 4 "Modifisert alternativ 3"

3.3.2 Nettilknytning

Nettilknytningen til vindkraftverket planlegges ved å bygge en 10,3 kilometer lang 132 kV kraftledning fra en ny transformatorstasjon ved Tverråga til Marka transformatorstasjon, øst for Mosjøen. I konsesjonsøknaden er det søkt om bygging av transformatorstasjon i Fjellskardet eller i Kvanndalen. Det fremgår av tilleggsopplysninger av 29.9.2014 at tiltakshaver har forlatt planene om plassering i Fjellskardet, og at den planlagte transformatorstasjonen i Kvanndalsområdet er detaljplassert ved Tverråga. Kraftledningen fra transformatorstasjonen planlegges parallellført med den eksisterende 132 kV-kraftledningen Grytåga-Marka. Det tas utgangspunkt i at kraftledningen skal bygges med stålmaster og tverrsnitt FeAl 1x506. I transformatorstasjonen ved Tverråga er det planlagt en 350 MVA 132/22(33) kV transformator og et bryterfelt. Det søkes i tillegg om bygging av et dobbelt 132 kV bryterfelt i Marka transformatorstasjon. Det fremgår av tilleggsopplysningene om nettilknytning at den samlede nettilknytningsløsningen vil ha en kostnad på 113 millioner kroner. Det planlegges å legge kabler fra vindturbinene til transformatorstasjonen ved Tverråga langs veitraseene.

Figur 5 Planlagt nettilknytning

4 Behandlingsprosess

4.1 Generelt om NVEs behandlingsprosess

Behandling av større vindkraftsaker starter med at NVE mottar en melding. Meldingen er en tidlig varsling av igangsatt planlegging av et vindkraftverk, og fremmes i medhold av plan- og bygningslovens regler om konsekvensutredning. Etter en omfattende høringsrunde av meldingen, meddeler NVE tiltakshaver et utredningsprogram som beskriver hvilke utredninger som må gjennomføres før en søknad kan behandles. Når en søknad med konsekvensutredning er mottatt, sender NVE denne på en omfattende høring. Under begge høringsrundene gjennomføres det møter med lokale og regionale myndigheter og folkemøter.

På bakgrunn av søknad med konsekvensutredning, møter, høringsuttalelser, eventuelle tilleggsutredninger, befaringer og egne vurderinger avgjør NVE om beslutningsgrunnlaget er godt nok og om tiltaket skal meddeles konsesjon. Tematiske konfliktvurderinger og eventuelle regionale planer for vindkraft utgjør også en del av NVEs beslutningsgrunnlag. NVEs vedtak kan påklages til Olje- og energidepartementet. Klager fra instanser med rettslig klageinteresse vil bli oversendt Olje- og energidepartementet sammen med eventuelle innsigelser i saken. Hele behandlingsprosessen fra melding til endelig vedtak tar minst to til tre år.

4.2 Høring av melding, søknad og konsekvensutredning

4.2.1 Høring av melding

NVE mottok melding om planlegging av Øyfjellet vindkraftverk den 5.7.2011, og meldingen ble sendt på høring til berørte interesser 21.11.2011. NVE arrangerte møte med lokale og regionale myndigheter og folkemøte i Mosjøen den 6.12.2011. NVEs utkast til utredningsprogram ble forelagt Miljøverndepartementet før det ble fastsatt 4.1.2013. Behandlingen av meldingen er beskrevet i NVEs notat *Bakgrunn for utredningsprogram* av samme dato.

4.2.2 Høring av konsesjonssøknad med konsekvensutredning

NVE mottok konsesjonssøknad med konsekvensutredning for Øyfjellet vindkraftverk fra Eolus Vind Norge AS 6.1.2014. Dokumentene ble sendt på offentlig høring 4.2.2014 med høringsfrist 11.4.2014. Høringen ble kunngjort i regionale aviser og Norsk lysingsblad.

I forbindelse med høringen arrangerte NVE informasjonsmøte med Vefsn kommune og folkemøte i Mosjøen 19.2.2014. På møtene orienterte NVE om saksbehandlingen av søknaden. Tiltakshaver orienterte om prosjektet og de gjennomførte utredningene.

4.3 Konsultasjoner

Konsultasjon og innsigelsesmøte med Sametinget ble avholdt den 26.6.2014. Søknadene om Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk ble diskutert, hovedsakelig med tanke på reindriftsinteresser. Konklusjonen etter møtet var at Sametinget ikke trekker sin innsigelse til Øyfjellet vindkraftverk, men at det kan være aktuelt for Sametinget å trekke sin innsigelse dersom tiltakshaver og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt kommer til enighet og det ikke blir gitt konsesjon til Mosjøen vindkraftverk. Protokollen fra konsultasjonen ble godkjent 2.7.2014.

Konsultasjon med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt ble avholdt den 6.11.2011 og 24.6.2014. Virkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk for reindriften ble diskutert. I den siste konsultasjonen konkluderte reinbeitedistriktet med at de er imot begge vindkraftverkene, men at Mosjøen vindkraftverk vil ha de største virkningene for reindriften. Ifølge reinbeitedistriktet kan

avbøtende tiltak redusere noen av virkningene knyttet til Øyfjellet vindkraftverk, men de uttalte at tiltaket uansett vil medføre store virkninger for reindriften i området. Protokollen fra konsultasjonen ble godkjent 13.8.2014.

4.4 Befaringer og sluttmøte

NVE arrangerte befaring til fots i planområdet og traseen for adkomstvei 25.6.2014. På befaringen deltok representanter fra tiltakshaver, Vefsn kommune, Helgeland friluftsråd og en grunneier. Det ble arrangert sluttmøte med bussbefaring for Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk den 20.8.2014. På denne befaringen deltok representanter fra tiltakshaverne, Vefsn og Grane kommuner, Nordland fylkeskommune, Miljødirektoratet og Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. I tilknytning til befaringen ble det gjennomført helikopterbefaring over planområdet med representanter fra reinbeitedistriktet.

4.5 Innsigelser

Det har kommet inn innsigelser fra Sametinget (se kapittel 4.3) og Fylkesmannen i Nordland. Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse på grunn av virkninger for reindrift.

Innsigelsesmøte med Fylkesmannen i Nordland ble avholdt den 19.8.2014. Innsigelsene til både Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk ble diskutert. Begge innsigelsene gjelder virkninger for reindrift. Fylkesmannen uttalte at viktige samfunnsinteresser står imot hverandre i disse sakene, og at avgjørelser i slike saker bør tas på overordnet nasjonalt nivå. De konkluderte med at innsigelsene opprettholdes. Protokollen ble godkjent 27.8.2014.

4.6 Innkomne merknader

NVE har mottatt 24 merknader til søknaden. De innkomne merknadene er sammenfattet i vedlegg 2. Nedenfor har vi kort oppsummert de viktigste merknadene.

Vefsn kommune er for prosjektet, men vektlegger virkninger for reindrift og friluftsliv. Nordland fylkeskommune er positive til prosjektet, men anbefaler dialog med reindriften. Miljødirektoratet mener at søknaden med konsekvensutredning gir et godt samlet bilde av situasjonen, men anbefaler at den sørlige grensen for planområdet flyttes nordover på grunn av synlighet fra Lomsdal-Visten nasjonalpark. Brurskanken Turlag og andre høringsinstanser er negative til prosjektet på grunn av virkninger for friluftsliv. I tillegg har noen tatt opp virkninger knyttet til adkomstveien.

Miljødirektoratet har oversendt tematisk konfliktvurdering for tiltaket. Øyfjellet vindkraftverk er vurdert til å være i konfliktkategori D (stor konflikt). Det understrekes at metodikken ikke tar hensyn til prosjektets størrelse. Statens Reindriftsforvaltning har i sin tematiske konfliktvurdering konkludert med at prosjektet kommer i kategori D for reindrift. De skriver at viktige særverdiområder for reindriften vil bli berørt, og at flytt- og trekkleier vil påvirkes dersom prosjektet realiseres. Forsvarsbygg har vurdert tiltaket til å være i kategori A (ingen konflikt) når det gjelder Forsvarets interesser.

5 Tematisk vurdering av Øyfjellet vindkraftverk

NVE vil i dette kapittelet vurdere fordeler og ulemper av Øyfjellet vindkraftverk og tilhørende infrastruktur innen hvert av temaene under. Fordeler og ulemper som NVE tillegger vekt blir veid opp mot hverandre i den samlede vurderingen presentert i neste kapittel.

5.1 Vindressurser, økonomi og produksjon

Det foreligger ikke vindmålinger fra planområdet for Øyfjellet vindkraftverk. På grunnlag av Kjeller Vindteknikks vindressurskart forventer tiltakshaver at planområdet har en middelvind på 7,5-8,5 m/s i 80 meters høyde og 7,5-9 m/s i 120 meters høyde. Vindmålinger fra Reinfjellet viser at den fremherskende vindretningen er sør/sørøst, og det er sannsynlig at retningsfordelingen er relativt lik på Øyfjellet. Planområdet er småkupert uten store høydeforskjeller, men har bratte helninger ned mot Vefsnfjorden i nord og øst.

Utbyggingsalternativ 1 innebærer bygging av 109 vindturbiner med effekt på 3 MW. Dette vil bety at samlet installert effekt blir 327 MW. Alternativ 2 innebærer bygging av 84 vindturbiner med effekt på 3,6 MW og en samlet installert effekt på 302 MW. Det er beregnet en brukstid på henholdsvis 3360 og 4040 fullasttimer per år, og årsproduksjonen vil da bli cirka 1,1/1,25 TWh. Tap knyttet til produksjon og nett er inkludert i beregningen av årsproduksjon. Investeringskostnadene anslås til å bli 3620 millioner kroner for alternativ 1 og 3960 millioner kroner for alternativ 2. Dette tilsvarer en kostnad på henholdsvis 11 millioner kroner og 12,8 millioner kroner per MW.

NVEs vurdering av økonomien til Øyfjellet vindkraftverk tar utgangspunkt i blant annet vindforhold og investerings-, drifts- og vedlikeholdskostnader. Vi konstaterer at det ikke er målt vind i området, og det er derfor knyttet usikkerhet til både vindforhold og produksjonsberegninger. NVE legger likevel til grunn at vindhastigheten er god sammenlignet med andre norske vindkraftprosjekter. RIX-verdiene (terrengkompleksitet) er ifølge Kjeller Vindteknikks kart 0-20 % i det meste planområdet, med noe høyere terrengkompleksitet i de nordlige delene. Dette betyr at det kan oppstå utfordringer knyttet til turbulens, men RIX-verdiene er ikke spesielt høye sammenlignet med andre norske vindkraftverk. Kjeller Vindteknikks isingskart viser at det kan ventes ising i 500-1000 timer per år i det meste av planområdet. Dette tilsier at ising kan bli et problem for produksjonen, men ved bruk av avisingsystemer kan tapene begrenses. Ising kan i tillegg medføre økte drifts- og vedlikeholdskostnader.

På tross av usikkerhet om vindressursen og utfordringer knyttet til turbulens og ising, er planområdet etter NVEs vurdering godt egnet til vindkraftproduksjon. På grunnlag av usikkerheten og erfaringer fra eksisterende vindkraftverk legger NVE til grunn at antall brukstimer kan bli noe lavere enn beregnet, men vindkraftverket vil likevel utgjøre et godt produksjonsprosjekt. Etter NVEs vurdering er det realistisk å forvente en årlig produksjon på over 1 TWh ved en full utbygging av prosjektet. NVE legger i den sammenheng til grunn at Kjeller Vindteknikks kart over vindressurser generelt har vist seg å stemme godt med den faktiske vindressursen når det er målt vind i et område.

Den omsøkte 132 kV-kraftledningen fra Øyfjellet vindkraftverk vil ha en lengde på cirka 10 kilometer, og det er ikke behov for store tiltak i regional- eller sentralnettet. NVE legger derfor til grunn at kostnadene for nettilknytning vil være små i forhold til andre vindkraftprosjekter i Norge når prosjektets størrelse tas i betraktning. Veikostnadene vil bli store, men sett i lys av prosjektets størrelse blir ikke kostnadene spesielt store sammenlignet med andre norske vindkraftverk.

NVE har gjort en egen økonomisk vurdering av prosjektet, og vurderer tiltakshavers anslag på investeringskostnader som realistisk. Kjøp av vindturbiner er den sentrale kostnaden ved etablering av vindkraftverk, og prisene på vindturbiner har falt de siste årene. Etter NVEs vurdering kan det være realistisk med en investeringskostnad på rundt 11 millioner kroner per MW. NVE legger derfor mest vekt på hvordan planområdet er egnet for en utbygging, og vurderer topografi, vegetasjon, underlag og anslag på kostnader opp mot vindressursen i planområdet. På dette grunnlag er det etter NVEs vurdering sannsynlig at Øyfjellet vindkraftverk vil være et godt økonomisk prosjekt sammenlignet med andre vindkraftprosjekter i Norge og et konkurransedyktig prosjekt i det norsk-svenske sertifikatmarkedet.

Tiltakshavers vurdering av vindforholdene i planområdet tilsier en årsmiddelvind på mellom 7,5 og 9 m/s i navhøyde og en årlig produksjon på 1,1-1,25 TWh per år, avhengig av utbyggingsløsning. Dette tilsvarer en brukstid på merkeeffekt på 3300-4000 timer per år. NVE mener at tiltakshavers anslag om årlig produksjon kan være noe høyt, men legger til grunn at det kan forventes en årlig produksjon på over 1 TWh. Dette utgjør en brukstid på like over 3000 timer. Investeringskostnadene er beregnet til å være 11/12,6 millioner kroner per MW, avhengig av utbyggingsløsning. Etter NVEs vurdering er det realistisk med en investeringskostnad på 11 millioner kroner per MW. NVE har vurdert kostnadene opp mot produksjonsestimatene. På tross av usikkerhet om vindressursen, mener NVE at Øyfjellet vindkraftverk vil være et godt økonomisk vindkraftprosjekt og et konkurransedyktig prosjekt i det norsk-svenske sertifikatmarkedet.

5.2 Nettilknytning og systemtekniske forhold

5.2.1 Nettkapasitet

Det fremgår av søknaden at det er begrenset kapasitet til produksjonen fra Øyfjellet vindkraftverk i sentralnettet før 2020. Kapasiteten kan imidlertid være tilstrekkelig dersom andre kraftverksplaner i regionen ikke realiseres eller dersom det kommer oppgraderinger av sentralnettet. Tiltakshaver opplyser at Statnett ikke har planlagt oppgradering av sentralnettsledningen mellom Nedre Røssåga og Klæbu før 2020.

Statnett skriver at det er to problemstillinger som påvirker mengden vindkraft som kan mates inn på sentralnettet i Helgelandsområdet; ut fra både lokale og mer overordnede forhold. De påpeker at området har et relativt stort kraftoverskudd, men at nettet isolert sett har tilstrekkelig kapasitet til innmating av den planlagte kraftproduksjonen fra Øyfjellet vindkraftverk. De skriver videre at tilknytningen direkte til Marka transformatorstasjon vil avlaste transformeringsbehovet i stasjonen, på grunn av det store forbruket ved aluminiumsverket i Mosjøen. Ifølge Statnett vil det ikke være behov for å øke transformatorkapasiteten i Marka som følge av det planlagte vindkraftverket.

Ut fra et mer overordnet perspektiv påpeker Statnett at det totalt vil være kapasitet til å ta inn cirka 500 MW ny produksjon i eksisterende nett i Nordland, og at det foreligger mange småkraftplaner i fylket. De skriver i tillegg at vindkraft nord for Ofoten også kan medføre kapasitetsproblemer. Statnett påpeker at Øyfjellet vindkraftverk vil konkurrere med andre vindkraft- og småkraftprosjekter i Nordland og delvis i Troms og Finnmark.

NVE legger til grunn Statnetts opplysninger om at det er begrenset sentralnettskapasitet i Nordland. Kapasiteten til produksjonen fra Øyfjellet vindkraftverk avhenger av om andre kraftverksplaner realiseres. NVE mener det kan være gunstig med konkurranse mellom kraftverksprosjekter om nettkapasiteten, for å sikre at prosjekter kan realiseres innen 2020. Vi slutter oss til Statnetts vurdering om at tilknytningen til Marka transformatorstasjon vil avlaste transformeringsbehovet i stasjonen. På

dette grunnlag mener NVE at Øyfjellet vindkraftverk sammen med Mosjøen vindkraftverk er av de prosjektene som kan passe best inn i kraftsystemet i regionen. Ved en eventuell konsesjon til Øyfjellet vindkraftverk vil NVE fastsette vilkår om at anleggsarbeidene ikke kan igangsettes før det er dokumentert at det er ledig nettkapasitet i regionen.

5.2.2 Kraftledningstrasé og transformatorstasjon

Vefsn kommune påpeker at nettilknytningen planlegges som en parallellføring med eksisterende 132 kV-ledning og at denne kraftledningen passerer gjennom Mosåsen, som er et av Mosjøens mest brukte nærturområder. Kommunen ber om at kraftledningen plasseres slik at den totale trasébredden og de estetiske virkningene blir minst mulig. HelgelandsKraft skriver at avstanden mellom ledningene må være minst 30 meter ved parallellføring med eksisterende 132 kV-ledning.

Etter NVEs vurdering er det i utgangspunktet en god løsning å parallellføre kraftledningen fra vindkraftverket med den eksisterende kraftledningen Grytåga-Marka. Området langs traseen er allerede påvirket av den eksisterende kraftledningen, og det vil ikke bli behov for inngrep i nye områder. Ifølge tiltakshaver vil den nye kraftledningen medføre små virkninger, med unntak av nærføring til boliger ved Mosheim, Hagfors, Holåsen og Høglibakken. På grunnlag av tilleggsopplysninger om nærføring mener NVE at det må gjennomføres avbøtende tiltak dersom det skal gis konsesjon. Dette gjelder særlig områdene Mosheim og Hagfors, der kraftledningen også vil berøre dyrket mark. Ved en eventuell konsesjon vil vi sette vilkår om at avbøtende tiltak skal vurderes i detaljplanen, som skal godkjennes av NVE.

I søknaden er det angitt at transformatorstasjonen for vindkraftverket skal plasseres i Fjellskardet eller i Kvanndalen. Etter NVEs vurdering bør ikke transformatorstasjonen plasseres i Fjellskardet, der tiltaket kan påvirke både reindrifts- og friluftslivsinteresser. Ifølge tilleggsopplysninger fra tiltakshaver planlegges transformatorstasjonen i Kvanndalen lokalisert ved eksisterende 132 kV-kraftledning i Tverråga-området. Det planlegges samtidig å benytte kabel langs veien fra vindkraftverket til transformatorstasjonen. NVE har i den forbindelse mottatt uttalelse fra grunneier, som ikke har noe å utsette på plasseringen av transformatorstasjonen dersom det gjennomføres avbøtende tiltak. Etter NVEs vurdering er det en god løsning med kabel fra vindkraftverket og transformatorstasjon ved Tverråga.

Tiltakshaver skriver at det foretrukne alternativet for selve kraftledningen er å bruke stålmaster og tverrsnitt FeAl 1x506. Etter NVEs vurdering er dette en god løsning. Vi forutsetter at avstanden til eksisterende kraftledning blir i henhold til gjeldende regelverk, og anbefaler at tas hensyn til landskapsvirkninger i detaljplanleggingen.

5.3 Forhold til andre planer

5.3.1 Andre vindkraftverk

Det er flere vindkraftplaner i regionen, og de nærmeste planlagte vindkraftverkene er Kovfjellet vindkraftverk i Vefsn, som ligger omtrent fem kilometer nordvest for planområdet, og Mosjøen vindkraftverk i Vefsn og Grane, omtrent ti kilometer sørøst for Øyfjellet. Samlede virkninger av flere vindkraftverk er vurdert i de tematiske vurderingene der det er relevant. Dette kan være relevant blant annet i vurderinger av virkninger for naturmangfold, reindrift og landskap.

5.3.2 Regionale føringer og planer

Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet har gjennom ”Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftverk (T-1458)” oppfordret fylkene til å utarbeide regionale planer for

vindkraft. Det er videre gitt anbefalinger om hvordan slike planer bør innrettes. I henhold til retningslinjene skal godkjente regionale planer være retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i fylket.

Nordland fylkeskommune vedtok en regional plan om vindkraft i 2009. Vindkraftplanene i fylket er plassert i tre konsekvenskategorier, og fylkeskommunen ber NVE om å prioritere konsesjonsbehandling av vindkraftprosjektene som er plassert i kategori 1, «antatt minst konsekvens for miljø- og samfunnsinteresser». Det forelå ingen planer om vindkraftverk på Øyfjellet i 2009, men tiltaket er senere plassert i kategori 2, som innebærer middels konsekvens.

NVE vil understreke at vindkraftprosjekter vurderes på grunnlag av konkrete virkninger, og at konsekvensutredninger knyttet til vindkraftprosjekter er grundigere enn utredningene som legges til grunn i eventuelle regionale eller nasjonale planer. Vi legger til grunn at Nordland fylkeskommune i sin høringsuttalelse er positive til planene om Øyfjellet vindkraftverk.

5.3.3 Kommuneplaner

Det fremgår av kommuneplanen til Vefsn at vindkraftverket er planlagt i et LNF-A-område der det ikke åpnes for byggetillatelse for andre formål enn bygg og anlegg som skal tjene landbruk, natur og friluftsliv. Videre fremgår det av kommunens strategiske næringsplan at det skal legges til rette for utvikling av næringsmuligheter innen vind-/vannkraft.

Vefsn kommune skriver at det kreves behandling av tiltaket etter plan- og bygningslovens bestemmelser, og forutsetter at det rettes en forespørsel til Vefsn kommune om dette. Norges Miljøvernforbund mener anlegget er i strid med kommunedelplanen som vektlegger visuelle hensyn i friluftsliv nær bebyggelsen.

Etter innføringen av ny plan- og bygningslov i 2009 er det ikke lenger reguleringsplikt for vindkraftverk og kraftledninger. Denne endringen ble gjort for å unngå dobbel saksbehandling av et tiltak. Kommunen kan eventuelt bekoste en reguleringsplan selv. Tiltakshaver må uansett søke om dispensasjon fra kommuneplanen dersom det gis konsesjon. Ved valg av planvirkemiddel må kommunene imidlertid ta hensyn til at det uansett vil bli fattet konsesjonsvedtak, som ved ja til utbygging også omfatter relativt detaljerte planer for den fremtidige bruk av arealene. Det bør i den sammenheng tas hensyn til at endelige konsesjonsvedtak kan gis virkning som statlig plan.

Kommunen har et ansvar for å vurdere om tiltaket er i strid med kommunale planer. I den sammenheng vil vi påpeke at Vefsn kommune anbefaler at det gis konsesjon. Vi viser til de tematiske vurderingene for drøfting av temaer som friluftsliv og landskap.

NVE vektlegger at Vefsn kommune og Nordland fylkeskommune anbefaler at det gis konsesjon.

5.4 Landskap og visuelle virkninger

Planområdet ligger i sin helhet innenfor én landskapsregion i henhold til Norsk Institutt for skog og landskaps nasjonale referansesystem for landskap; *landskapsregion 32, Lågfjellet i Nordland og Troms, underregion 7 Hundålvassfjellan*. Influensområdet er delt mellom den ovennevnte landskapsregionen og regionene *32.1 Fjordbygdene i Nordland og Troms, underregion Velfjorden/Vefsnfjorden* og *33.2 Innlandsbygdene i Nordland og Troms, underregion Vefsdalen*. Planområdet består hovedsakelig av storformede fjellmassiv og småkupert fjellhei, og utreder vurderer landskapet som uberørt og lite tilgjengelig.

I konsekvensutredningen er plan- og influensområdet delt opp i sju landskapsområder som er verdivurdert i henhold til metodikk i Statens vegvesens Håndbok 140. Delområdet

«Hundålvassfjellan», som omfatter hele planområdet, er vurdert til å ha *verdi C* (vanlig forekommende landskap). Delområdene «Midtre del av Vefsnfjorden», «Mosjøen og indre del av Vefsnfjorden» og «Fjellområdene sør for Øyfjellet» er vurdert til å ha *verdi B* (landskap med stor regional verdi). I tillegg er landskapet «Sju søstre» i ytre del av influenssonen gitt *A-verdi* (landskap av nasjonal betydning).

Konsekvensgraden for landskap er satt til middels negativ for planområdet. Ifølge utredningen vil vindkraftverket endre landskapsbildet dramatisk og gi stort negativt omfang. Samtidig påpekes det at landskapet er vanlig forekommende, at det er få nære naboer til vindkraftverket og at deler av landskapet allerede er påvirket av vassdragsinngrep. Konsekvensgraden for delområdene med B-verdi er satt til middels negativ. Det påpekes at vindkraftverket vil bli lite synlig fra Mosjøen sentrum og at avstanden til Sju søstre-området er stor. Den samlede konsekvensgraden for tiltaket er vurdert til å være middels til liten negativ.

Fylkesmannen i Nordland mener at vindkraftverket vil medføre store negative landskapsvirkninger, og er særlig opptatt av synligheten fra høyereliggende områder i vest og sør. Nordland fylkeskommune anbefaler å sette vilkår om å planlegge vindkraftverket slik at de visuelle virkningene for Mosjøen sentrum reduseres. Miljødirektoratet er skeptiske til konsekvensvurderingen for delområdet «Hundålvassfjellan», og skriver at middels negativ konsekvens er en undervurdering. Ifølge Miljødirektoratet skyldes undervurderingen at verdikategoriene er definert avvikende fra standard KU-oppsett, og at det aktuelle delområdet er avgrenset på en lite hensiktsmessig måte. De mener konsekvensgraden burde vært høyere for et separat delområde øst for Hundålvatnet. Miljødirektoratet har gitt tiltaket karakter C for landskap i sin tematiske konfliktvurdering. Hjorthen og Lauvås skriver at de planlagte vindturbinene ytterst mot Mosjøen bør flyttes noen hundre meter vestover, slik at vindturbinene ikke blir synlige fra byen og at turområdet på Øyfjellet/Stortuva sikres mot inngrep.

Etter NVEs vurdering kan Øyfjellet vindkraftverk påvirke landskapsverdiene lokalt og delvis regionalt. Vindkraftverket vil endre landskapets karakter i et relativt stort område og kan oppfattes som et stort inngrep som vil påvirke landskapsopplevelsen i og rundt planområdet. Vi slutter oss til Miljødirektoratet om at utreders konsekvensgrad for planområdet kan virke noe lav, og er enig i at dette skyldes metodikken. Samtidig vil NVE påpeke at vindkraftverk alltid vil medføre store landskapsvirkninger i planområdene.

De viktigste landskapsvirkningene er etter NVEs vurdering knyttet til permanente inngrep og friluftslivsbruk. I den sammenheng viser vi til kapittel 5.6 om friluftsliv. Vindkraftverket vil i liten grad bli synlig fra Mosjøen sentrum, men kan påvirke utsikten fra høyereliggende bydeler som Kulstadlia og Andåsen. Avstanden til vindturbinene og antall synlige turbiner gjør imidlertid at utsikten til vindkraftverket i liten grad vil oppfattes som dominerende. Dette gjelder etter NVEs vurdering også utsikten fra steder som Hundåla og Drevjebukta, der vindkraftverket sannsynligvis vil bli mest synlig.

NVE vil påpeke at de fleste vindkraftverk vil påvirke landskapet i et stort område. Øyfjellet vindkraftverk er et stort vindkraftprosjekt sammenlignet med andre norske vindkraftverk. Selv om tiltaket vil påvirke landskapsopplevelsen i et stort område, mener NVE at landskapsvirkningene av Øyfjellet vindkraftverk i driftsfasen vil være relativt små, tiltakets størrelse tatt i betraktning. Vi vil i den sammenheng påpeke at den samlede planlagte effekten på inntil 330 MW vil tilsvare mange små vindkraftverk. Det kan likevel være hensiktsmessig å vurdere å flytte de ytterste vindturbinene mot Mosjøen sentrum. Øyfjellet er Mosjøens «byfjell», og fjellets silhuett kan være viktig for folk i byen. Samtidig vil flere av de ytterste vindturbinene påvirke friluftslivsbruken av Øyfjellet/Stortuva. Dette vurderes nærmere i kapittel 5.6 om friluftsliv og i den samlede avveien i kapittel 6.

NVE legger til grunn at vindkraftverket planlegges i skrinne fjellområder, og at veier og oppstillingsplasser vil medføre permanente naturinngrep. Dette gjelder både adkomstvei og internveier. Selv om landskapsvirkningene i driftsfasen vil være relativt små sett i lys av vindkraftverkets størrelse, vil NVE legge vekt på at deler av fjellområdet vil bli preget av inngrep også etter en eventuell nedleggelse. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for tilbakeføring av området.

Mosjøen vindkraftverk planlegges sørøst for Mosjøen sentrum. Dersom både Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk etableres, kan landskapet i høyereliggende områder rundt Mosjøen etter NVEs vurdering oppleves som dominert av vindturbiner. Dette kan også til en viss grad gjelde bebyggelse nede i Vefsn dalen. På dette grunnlag vil NVE legge vekt på sumvirkninger i behandlingen av både Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk. En etablering av Kovfjellet vindkraftverk vest for Øyfjellet kan også medføre sumvirkninger med Øyfjellet. NVE vil imidlertid påpeke at det ikke har kommet søknad i denne saken, og vil ikke legge vekt på samlede virkninger av Øyfjellet og Kovfjellet vindkraftverk.

Etablering av Øyfjellet vindkraftverk vil etter NVEs vurdering føre til at landskapets karakter vil bli endret i et relativt stort område. Vindkraftverket kan oppfattes som et stort inngrep som vil påvirke landskapsopplevelsen i og rundt planområdet. NVE legger imidlertid til grunn at landskapsvirkningene i driftsfasen vil bli relativt små sammenlignet med andre vindkraftverk, tiltakets størrelse tatt i betraktning. I den samlede avveien i kapittel 6 vil NVE likevel legge vekt på at tiltaket vil medføre permanente inngrep i et stort fjellområde. NVE vil også vektlegge visuelle sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk.

5.5 Kulturminner og kulturmiljøer

Det finnes ikke kjente automatisk fredete kulturminner i planområdet for Øyfjellet vindkraftverk. Ifølge utredningen er det imidlertid enkelte spor etter samisk bruk i den sørlige delen av planområdet. Utreder skriver at det er potensial for funn av automatisk fredete kulturminner i dette området. De viktigste kulturmiljøene i influensområdet er trehusbebyggelsen Sjøgata i Mosjøen sentrum og det godt bevarte kulturlandskapet Lindset nordøst for Vefsnfjorden. Det påpekes at det er skissert to alternative utbyggingsløsninger, og at vindkraftverket vil være synlig fra Sjøgata kun ved bygging av alternativ 2. På dette grunnlag er konsekvensgraden satt til middels negativ ved alternativ 2 og liten/middels negativ ved alternativ 1.

Sametinget mener at potensialet for funn av samiske kulturminner i planområdet er stort, særlig på steder der det ikke er gjort inngrep i nyere tid. Det påpekes at samiske kulturminner kan være vanskelig å spore i naturen, og at de også kan være av immateriell karakter. Sametinget mener videre at undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven § 9 ikke er oppfylt, og at plikten bør oppfylles før konsesjonsvedtaket fattes. Nordland fylkeskommune skriver at de anser undersøkelsesplikten som oppfylt, men påpeker at tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom det oppdages kulturminner i området.

Etter NVEs vurdering kan realisering av Øyfjellet vindkraftverk medføre noe reduksjon av opplevelsesverdien til kulturminnene og -miljøene som blir visuelt berørt. Sjøgata er det klart viktigste kulturmiljøet i plan- og influensområdet, og NVE mener at silhuetten av byfjellet «Øyfjellet» kan ha en viss betydning for opplevelsesverdien av kulturmiljøet. Sammen med virkninger for landskap og friluftsliv legges dette til grunn for den samlede vurderingen av de planlagte vindturbinene på selve Øyfjellet/Stortuva i kapittel 6.

På grunnlag av blant annet befaringer og kontakt med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt slutter NVE seg til at det er potensial for funn av samiske kulturminner i området i og rundt Fjellskardet. Det er

imidlertid ikke planlagt vindturbiner i dette området. Selv med nye funn mener NVE at opplevelsverdien av dette kulturmiljøet ikke vil være så stor at de visuelle virkningene av vindkraftverket bør vektlegges. NVE legger til grunn at eventuelle kulturminner i planområdet som blir funnet gjennom § 9-undersøkelser skal hensyntas slik at direkte virkninger unngås.

NVE viser til at det er innført nye rutiner for håndtering av § 9-undersøkelser i vindkraftsaker. Dette innebærer at tidspunkt for undersøkelsene skal bestemmes på grunnlag av en potensialvurdering i meldingsfasen. Samtidig foreligger det en rekke saker der søknaden har kommet inn før de nye rutinene ble innført. I disse tilfellene mener NVE at § 9-undersøkelser bør foretas etter et eventuelt vedtak om konsesjon. De faktiske inngrepene innenfor et planområde utgjør cirka to-tre prosent av arealet, og det er derfor etter NVEs syn kostbart og lite formålstjenlig å foreta utgravinger og prøvestikk før en vet hvilke punkter som faktisk blir direkte berørt. Det er i tillegg lite hensiktsmessig å foreta slike undersøkelser dersom det ikke gis konsesjon. NVE vil ved en eventuell konsesjon fastsette vilkår om at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 skal være oppfylt før anleggsarbeidene kan starte.

NVE forutsetter at eventuelle funn av kulturminner som gjøres ved gjennomføringen av tiltaket straks skal varsles Nordland fylkeskommune, og at alt arbeid skal stanses inntil vedkommende myndighet har vurdert nærmere/dokumentert funnet, jf. kulturminneloven § 8.

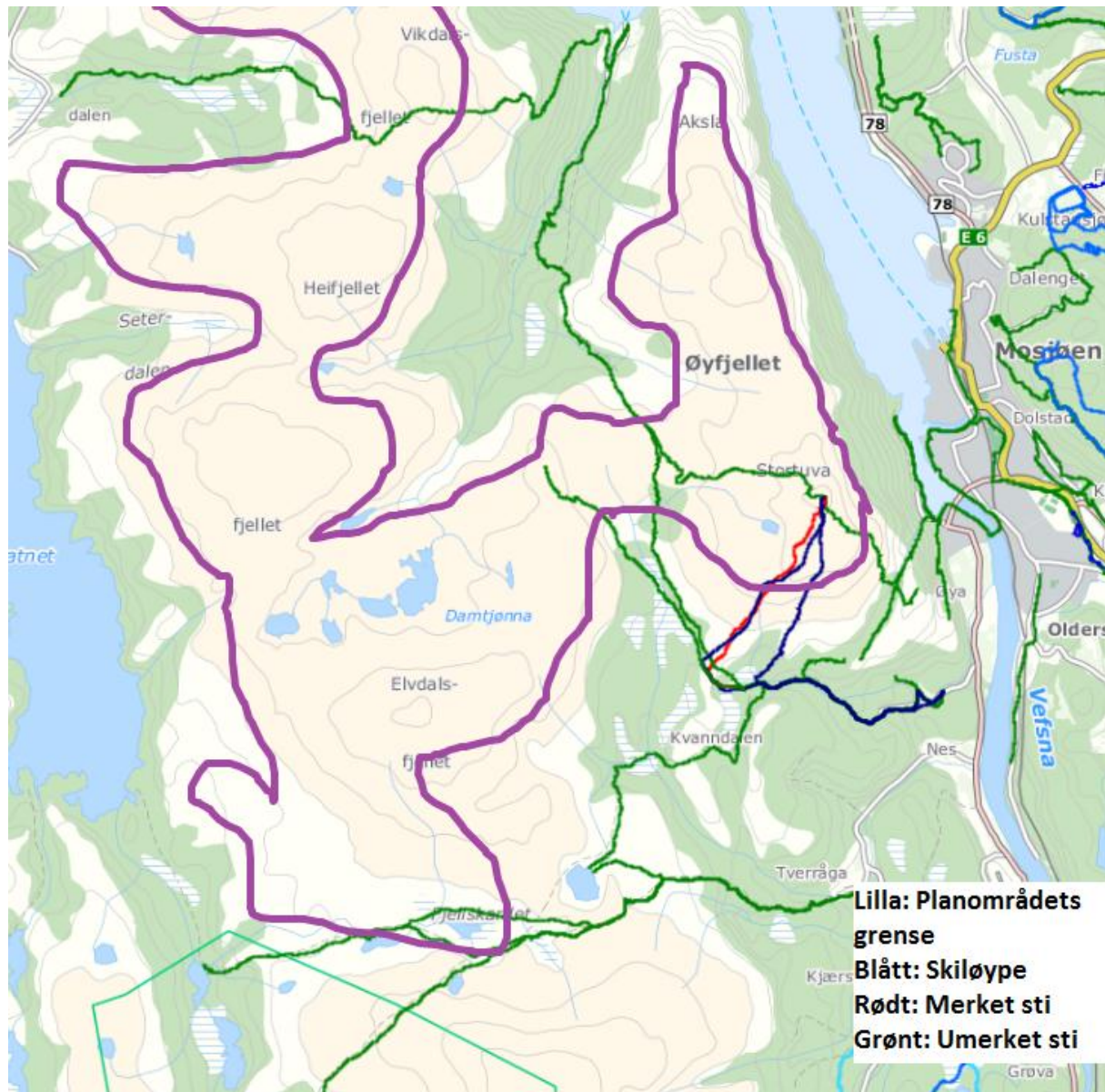
Øyfjellet vindkraftverk vil medføre visuelle virkninger for kulturminner og -miljøer i og utenfor planområdet. I den samlede avveien i kapittel 6 er visuelle virkninger for Sjøgata et poeng i en helhetlig vurdering av om det skal bygges vindturbiner ytterst på Øyfjellet/Stortuva. For øvrig er virkningene for kulturminner og kulturmiljøer ikke av en slik grad at de vektlegges av NVE.

5.6 Friluftsliv

Ifølge konsekvensutredningen brukes små deler av planområdet til friluftsliv. Området er tilnærmet uberørt, med få stier. Ifølge utredningen er det to områder i og nær det planlagte vindkraftverket som brukes til friluftsliv. Øyfjellet/Stortuva er Mosjøens «byfjell», og et viktig turmål, særlig i sommerhalvåret. De siste årene har stien opp fra Øydalen til Stortuva blitt oppgradert, og Stortuva fremstår som et lett tilgjengelig turmål med god utsikt over Mosjøen sentrum, fjellområder og Helgelandskysten. I tillegg brukes stien gjennom Fjellskardet som innfallsport til Lomsdal-Visten nasjonalpark, som har friluftsliv som et av verneformålene. I influensområdet til vindkraftverket kan friluftslivsområder som Reinfjellet, Sju søstre og deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark bli visuelt påvirket. Den samlede konsekvensgraden for friluftsliv er vurdert til *liten til middels negativ*. Ifølge konsekvensutredningen vil de største virkningene for friluftsliv gjelde Øydalen/Øyfjellet/Stortuva-området, der konsekvensgraden er satt til *stor negativ*.

Mange av høringsinstansene er opptatt av virkninger for friluftsliv, og uttaler at NVE bør vektlegge dette. Flere påpeker at friluftsliv er nært knyttet til naturopplevelser, inngrepsfri natur og stillhet, og mener at tiltaket vil redusere opplevelseskvalitetene i området. Både lokale og regionale myndigheter og friluftslivsorganisasjoner ber om at plasseringen av vindturbiner rundt Stortuva vurderes, slik at Øyfjellet/Stortuva fortsatt kan være et attraktivt turmål. Vefsn kommune ønsker i tillegg en satsing på tilrettelegging av friluftsliv i Trongskaret og at det vurderes tiltak knyttet til innfallsporten til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Fylkesmannen påpeker at en turrute gjennom Storkvanndalen vil bli berørt av adkomstveien. De mener at den samlede konsekvensgraden er undervurdert, og at veienes positive verdi for adkomst til området er tillagt for stor vekt. De påpeker at Lomsdal-Visten nasjonalpark ble opprettet blant annet med det formål å gi allmennheten anledning til naturopplevelse gjennom friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging, og mener det er problematisk at det bare vil være

noen hundre meter mellom nasjonalparken og vindkraftverket. Miljødirektoratet mener at virkningene for den nordlige delen av nasjonalparken vil være mer negative enn det som fremgår av utredningen. De ber om at grensen for planområdet flyttes etter det er gjort en analyse med hensikt å minimalisere synligheten i den nordlige delen av nasjonalparken. Brurskanken Turlag skriver at de alternative turområdene som er beskrevet i konsekvensutredningen ikke kan regnes som nærområder til Mosjøen.

Figur 7 Utsnitt fra Turkart Helgeland

NVE konstaterer at vindturbiner vil være synlig fra friluftslivsområder og turmål i plan- og influensområdet. Friluftslivet i planområdet vil også bli påvirket av støy, skyggekast og ferdselsbegrensninger som følge av fare for iskast. Etter NVEs vurdering vil tiltaket endre opplevelsesverdien av friluftslivet flere steder i og rundt planområdet, særlig for brukergrupper som ønsker å oppleve stillhet og urørt natur.

NVE slutter seg til utredningen og flere høringsinstanser om at de viktigste virkningene er knyttet til toppturnmålet Stortuva. Etter NVEs vurdering vil turnmålet opplevelsesverdi bli redusert, særlig dersom det bygges vindturbiner på selve toppen. NVE er enig med flere av høringsinstansene om at flytting av

planlagte vindturbiner rundt Stortuva kan være et hensiktsmessig avbøtende tiltak. Selv om utsikten vestover vil bli dominert av vindturbiner, vil virkninger knyttet til støy og skyggekast bli redusert, og utsikten ned mot Mosjøen og østover vil ikke bli påvirket. Sammen med andre tiltak som for eksempel tilrettelegging av sti gjennom Trongskaret, utarbeidelse av utsiktspunkt eller skilting kan flytting av vindturbinene føre til at Øyfjellet/Stortuva fortsatt blir et populært turmål selv om vindkraftverket etableres. Flytting av vindturbinene på grunn av friluftslivsvirkninger ses i sammenheng med andre temaer i den samlede avveien i kapittel 6.

NVE vil påpeke at planområdet berører innfallsporten til Lomsdal-Visten nasjonalpark, men at det ikke er planlagt vindturbiner nær stien. Dersom det bygges vindturbiner i den delen av planområdet som ligger sør for Elvdalsfjellet kan virkningene knyttet til stien inn til nasjonalparken bli relativt store. Denne delen av planområdet er også viktig for reindriften, og det kan være hensiktsmessig å redusere planområdet dersom det gis konsesjon. Dette vurderes nærmere i kapittel 6. Andre avbøtende tiltak kan også være relevante, som for eksempel tilrettelegging av sti eller opparbeidelse av parkeringsplass og skilting der stien begynner. NVE kan slutte seg til Fylkesmannen og Miljødirektoratet om at virkningene for friluftsliv kan være undervurdert i nordre del av nasjonalparken, særlig fordi verneformålet gjelder friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

NVE vil legge vekt på virkninger for Stortuva og Lomsdal-Visten nasjonalpark i den samlede avveien i kapittel 6. Avbøtende tiltak kan imidlertid bidra til at de samlede virkningene for friluftsliv blir vesentlig mindre. Flytting av planlagte vindturbiner og reduksjon av planområdet vurderes i kapittel 6, og dersom det gis konsesjon vil NVE i tillegg sette vilkår om at tiltakshaver skal utarbeide en plan om avbøtende tiltak for friluftsliv i samarbeid med Vefsn kommune og friluftslivslag i området. Planen skal ta utgangspunkt i foreslåtte tiltak, og skal godkjennes av NVE. Det skal tas hensyn til prosjektøkonomien, og tiltakene bør være i størrelsesorden med tiltak som er gjennomført ved bygging av vindkraftverk i områder med relativt lik bruk til friluftsliv.

Det viktigste alternative friluftslivsområdet rundt Mosjøen er etter NVEs vurdering Reinjfjellet. Dette området er mye brukt både sommer og vinter. Dersom det bygges vindkraftverk på både Øyfjellet og Reinjfjellet vil sumvirkningene for friluftsliv bli store, på grunn av at mange turmål vil bli opplevd som preget av vindturbiner og at det er få alternative områder. NVE vil derfor vektlegge sumvirkninger for friluftsliv i behandlingen av søknadene for både Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk.

Erfaringer fra etablerte norske vindkraftverk viser at friluftslivsaktiviteten i vindkraftverk kan være relativt stor, særlig dersom det tilrettelegges for friluftsliv i området. Ved mange vindkraftverk i både Norge og Sverige har friluftslivsaktiviteten økt. NVE vil likevel vektlegge de negative virkningene for friluftsliv i den samlede vurderingen i kapittel 6. Selv om veinettet kan føre til økt aktivitet, vil opplevelsesverdien i området bli endret.

Øyfjellet vindkraftverk vil være synlig fra flere friluftslivsområder og turmål, og friluftslivsopplevelsen vil etter NVEs vurdering bli påvirket av dette. Dette vil særlig gjelde turmålet Stortuva, der friluftslivsopplevelsen også vil påvirkes av støy, skyggekast og fare for iskast, og stien inn til Lomsdal-Visten nasjonalpark. NVE legger vekt på disse virkningene for disse friluftslivsområdene, og vurderer flytting av planlagte vindturbiner i kapittel 6. Det legges også vekt på sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om avbøtende tiltak.

5.7 Reiselivsnæring

Det fremgår av konsekvensutredningen at det i liten grad er reiselivsinteresser knyttet til planområdet. Noen få vindturbiner vil bli synlige ved enkelte overnattingssteder. NHO Reiseliv påpeker at tiltaket

vil åpne et område som i dag benyttes lite i friluftslivs- og turistsammenheng. De skriver at veinettet bør kunne benyttes i reiselivssammenheng. Det påpekes i tillegg at tiltaket vil ha positive virkninger for det lokale næringslivet og Vefsn kommune. NHO Reiseliv anbefaler at det gis konsesjon under forutsetning av at vindturbinene trekkes så langt tilbake på fjellet at de blir minimalt synlige fra Mosjøflaten.

NVE konstaterer at erfaringer fra eksisterende vindkraftprosjekter viser at vindkraftverk ikke nødvendigvis påvirker den lokale reiselivsnæringen negativt. Vi legger til grunn at det i liten grad er reiselivsinteresser knyttet til planområdet, og at NHO Reiseliv anbefaler konsesjon forutsatt at vindkraftverket blir mindre synlig fra Mosjøen. Dette vurderes i kapittel 5.4 om landskap og i den samlede avveien i kapittel 6.

NVE slutter seg til NHO Reiselivs uttalelse om at vindkraftverket også kan gi positive virkninger for den lokale reiselivsnæringen. I anleggsperioden vil aktiviteten i området være stor, og det vil være et stort behov for overnattings- og serveringstjenester. Erfaringer fra andre vindkraftverk viser at reiselivsbedrifter kan få positive virkninger også i driftsperioden, blant annet gjennom vedlikeholdsarbeid i vindkraftverket. NVE konstaterer i tillegg at det foreligger løse planer om reiselivstilbud knyttet til vindkraftverket og veinettet, men vil ikke vektlegge dette.

NVE legger til grunn at vindkraftverket kan medføre enkelte positive virkninger for reiselivsnæringen og at det i liten grad er reiselivsinteresser knyttet til planområdet. NVE vektlegger verken positive eller negative virkninger for reiselivsnæringen i den samlede avveien i kapittel 6.

5.8 Naturmangfold

Nedenfor følger en omtale og vurdering av vindkraftverkets virkninger for naturmangfold, inndelt etter undertemaene naturtyper og vegetasjon, fugl og andre dyrearter. Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fattar beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldloven. I NVEs vurdering av søknaden om Øyfjellet vindkraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 og §§ 8-12. Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12. NVE viser til vurdering av kunnskapsgrunnlaget for naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 8, i vedlegg 3.

5.8.1 NVEs vurdering av virkninger for naturtyper og vegetasjon

Det fremgår av konsekvensutredningen at planområdet hovedsakelig består av karrig høyfjell med få viktige naturtyper. Stripper med kalkspatmarmor bidrar til smale «oaser» med mer næringsrikt jordsmonn og flere arter. Ved Stortuva, Heifjellet, Sørgårdsfjellet og Damtjønnå er det registrert forekomster med kalkvegetasjon som er vurdert til å ha lokal verdi (C). Alle disse forekomstene er innenfor planområdet. I Fjellskardet, på planområdets grense, er det registrert engvegetasjon. Dette er trolig en forlatt samisk melkeplass eller merkeplass for kalver, og er vurdert til å ha lokal verdi (C). Adkomstveien planlegges gjennom Storkvanndalen, som ifølge utreder danner et kompleks av fattige flatmyrer og bakkemyrer. Det fremgår av utredningen at enkelte av myrene kan være gamle slåttemyrer. Forekomstene i Storkvanndalen er vurdert til å ha lokal/regional verdi (C-B). Det er ikke registrert rødlistede vegetasjonsarter i planområdet.

Fylkesmannen påpeker at slåttemyrflate er kategorisert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper. Ifølge Fylkesmannen vil naturtypeforekomsten i Storkvanndalen være å anse som viktig (B) i henhold til DN-håndbok 13 dersom dette faktisk er «slåttemyr» og har en tilstand som indikerer langvarig hevd. De påpeker at slåttemyr av A- eller B-verdi er en utvalgt naturtype. Fylkesmannen

skriver at det er et vilkår i forskriften om utvalgte naturtyper at forekomstene må være klassifisert av Miljødirektoratet, men at naturmangfoldlovens alminnelige regler om aktsomhetsplikt må komme til anvendelse i tilfeller der forekomsten ennå ikke er klassifisert. Selv om de skriver at naturtypelokaliteten på grunnlag av foreliggende opplysninger ikke kan anses som utvalgt naturtype, mener Fylkesmannen at føre var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, må vektlegges. De mener at det bør foretas en naturtypekartlegging dersom adkomstveien skal bygges slik at myrkomplekset i Storkvanndalen blir berørt, og at forholdet til forskriften om utvalgte naturtyper da skal avklares.

På grunnlag av Fylkesmannens uttalelse ba NVE tiltakshaver om tilleggsopplysninger om naturtyper i Storkvanndalen. Ifølge tilleggsopplysningene vil myrene i Storkvanndalen hovedsakelig være i kategoriene skog/krattbevokst fattigmyr og fattig fastmattemyr. Utreder skriver at nærheten til en fjellgård og en stedvis jevn myroverflate tilsier at det har vært slått i området, men at det ikke er påvist arter eller utforminger som bekrefter at dette er slåttemyr preget av langvarig hevd. Videre skriver utreder at slike fattigmyrer med spor etter slått/beite er vanlige i Nordland i områder i nærheten av jordbruksland, og forekomsten vurderes til å ha lokal verdi. Det vurderes ikke som sannsynlig at det finnes verneobjekter i området, men det påpekes at erfaringsmaterialet er begrenset.

NVE legger til grunn konklusjonene i tilleggsopplysningene om at de påviste forekomstene ikke har A- eller B-verdi. Vi har i den sammenheng vært på befaring i Storkvanndalen. NVE vil imidlertid påpeke at adkomstveitraseen ikke er detaljplanlagt, og at utreder ikke har vurdert alle myrforekomster. Selv om det etter NVEs vurdering er lite sannsynlig at myrforekomster i Storkvanndalen kan klassifiseres som utvalgt naturtype, vektlegger NVE føre var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9. Dersom det gis konsesjon, vil NVE derfor sette vilkår om at det skal foretas en naturtypekartlegging i traseen for adkomstvei. Denne kartleggingen skal legges til grunn for detaljplanen, som skal godkjennes av NVE. Vi forutsetter at det tas hensyn til kalkrike områder i detaljplanleggingen av vindkraftverket.

Etter NVEs vurdering vil ikke etablering av vindkraftverket være i strid med forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer, jf. naturmangfoldloven § 4, eller for plantearter, jf. naturmangfoldloven § 5, dersom det tas hensyn til kalkrike forekomster og eventuelle viktige myrlokaliteter i Storkvanndalen. NVE vil i en eventuell konsesjon sette vilkår om at det skal utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan, der det skal redegjøres for hvordan ulemper for naturtyper og vegetasjon/planter kan unngås ved plantilpasninger, jf. naturmangfoldloven § 12. NVE vil også sette vilkår om at det skal gjennomføres en naturtypekartlegging i traseen for adkomstvei.

5.8.2 NVEs vurdering av virkninger for fugl

Jaktfalk (NT, nær truet, norsk ansvarsart)

Jaktfalkbestanden i Norge er trolig 500-1000 par, og bestandsutviklingen vurderes som stabil. Siden nesten 40 % av den europeiske bestanden finnes i Norge, har jaktfalk status som norsk ansvarsart. Det er registrert én hekkelokalitet like vest for planområdet og én hekkelokalitet sør for planområdet.

Jaktfalk er utsatt for kollisjoner med vindturbiner, og er i tillegg vår for forstyrrelser rundt hekkelokaliteten. Siden det finnes rype i det meste av planområdet, er det etter NVEs vurdering sannsynlig at jaktfalken vil bruke planområdet til jakt, og at kollisjonsrisikoen dermed kan bli stor. På dette grunnlag er det mulig at den lokale bestandsutviklingen kan bli påvirket. Dette er et argument mot etablering av vindkraftverket, og vil bli vurdert i den samlede avveiningen i kapittel 6. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at hekkelokaliteten like vest for planområdet skal hensyntas i anleggsperioden.

Strandsnipe (NT, nær truet)

Den norske bestanden av strandsnipe er anslått til å være omtrent 150 000 par. Arten er registrert ved Hundålvatnet, vest for planområdet.

Strandsnipe er ikke utsatt for kollisjon med vindturbiner, men kan påvirkes av forstyrrelse ved hekkelokaliteter. Avstanden fra hekkelokalitetene til planområdet og bestandssituasjonen tilsier at arten ikke vil bli vesentlig påvirket. Etter NVEs vurdering vil ikke tiltaket være i strid med forvaltningsmål for arten, jf. naturmangfoldloven § 5.

Fiskemåke (NT, nær truet)

Den norske bestanden av fiskemåke er trolig omtrent 135 000 par. Bestanden har hatt en betydelig nedgang de siste 30 årene, og arten er derfor rødlistet som nær truet. Arten er registrert nær planområdet, men bestanden vil ikke påvirkes av eventuelle enkeltindividens kollisjoner. Tiltaket vil derfor ikke være i strid med forvaltningsmål for arten, jf. naturmangfoldloven § 5.

Havørn (norsk ansvarsart)

Havørnbestanden i Norge er anslått til å være 3000-4000 par, og Nordland er et viktig område for arten, med omtrent 40 % av den norske bestanden. Havørn er ikke en rødlistet art, men er norsk ansvarsart. Dette betyr at Norge har forpliktet seg til å opprettholde en levedyktig bestand. Det fremgår av utredningen at det er to hekkelokaliteter for havørn like øst for planområdet, og det legges til grunn at lokalitetene er i jevnlig bruk.

Erfaringer fra blant annet Smøla viser at havørn er utsatt for kollisjon med vindturbiner, og at hekkelokaliteter innenfor vindkraftanlegget er blitt forlatt. Den lokale bestanden er imidlertid ikke blitt redusert. NVE legger til grunn at det er stor tetthet av havørn i Nordland, og at Øyfjellet fremstår som et område som ikke er spesielt viktig for arten. Etter NVEs vurdering er det derfor ikke sannsynlig at den lokale og regionale bestanden påvirkes, selv om vindturbinene kan medføre en kollisjonsrisiko for havørn med hekkelokaliteter nær planområdet. På dette grunnlag mener NVE at tiltaket ikke er i strid med forvaltningsmål for arten, jf. naturmangfoldloven § 5.

Kongeørn

Den norske bestanden av kongeørn ble i 2008 beregnet til å være mellom 1200 og 1450 hekkende par, og er vurdert til å være i vekst. Bestanden i Nordland er estimert til å være 200-300 hekkende par. Kongeørn ble tatt ut av rødlista i 2010, og er nå vurdert til å være i kategorien livskraftig (LC). Det fremgår av utredningen at det er en hekkelokalitet for kongeørn like vest for planområdet.

Kongeørn kan være utsatt for kollisjoner med vindturbiner, men bestanden i Norge er i vekst. Etter NVEs vurdering vil ikke tiltaket påvirke bestandsutviklingen selv om vindkraftverket kan utgjøre en kollisjonsrisiko for enkeltindivider. På dette grunnlag mener NVE at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmål for arten, jf. naturmangfoldloven § 5.

Fjellvåk

Fjellvåkbestanden i Norge ble i 1994 anslått til å være mellom 5000 og 10 000 par, og bestanden er for tiden økende. Det er registrert tre hekkelokaliteter utenfor planområdet. Etter NVEs vurdering vil ikke tiltaket påvirke bestandsutviklingen selv om vindkraftverket kan utgjøre en kollisjonsrisiko for enkeltindivider. På dette grunnlag mener NVE at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmål for arten, jf. naturmangfoldloven § 5.

Jaktbare arter

Det fremgår av konsekvensutredningen og høringsuttalelser at det er en god bestand av lirype og fjellrype i plan- og influensområdet. Erfaringer fra Smøla og Hitra viser at liryper er utsatt for kollisjoner med vindturbiner. NVE legger imidlertid til grunn at det ikke er registrert en unnvikelseeffekt eller bestandsnedgang som følge av disse vindkraftverkene. På dette grunnlag vurderer NVE at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmål for lirype og fjellrype, jf. naturmangfoldloven § 5.

Generelt om temaet fugl

Basert på konsekvensutredningen, andre opplysninger og eksisterende kunnskap om fugl og vindkraftverk mener NVE at tiltaket ikke vil ha betydning for den regionale eller nasjonale bestandsutviklingen for truede og sårbare fuglearter. Tiltaket er etter NVEs vurdering dermed ikke i strid med forvaltningsmålene for truede og sårbare arter, jf. naturmangfoldloven § 5. Den lokale bestanden av jaktfalk (nær truet) kan imidlertid påvirkes gjennom kollisjonsrisiko og forstyrrelse. NVE vurderer dette i den samlede avveien i kapittel 6. Den samlede belastningen, jf. naturmangfoldloven § 10, av flere tiltak vurderes i kapittel 5.8.4.

Basert på konsekvensutredningene, andre opplysninger og eksisterende kunnskap om fugl mener NVE at tiltaket ikke vil ha betydning for bestandsutviklingen for truede og sårbare fuglearter, jf. naturmangfoldloven § 5. Den lokale bestanden av jaktfalk (nær truet) kan imidlertid påvirkes gjennom kollisjonsrisiko og forstyrrelse.

5.8.3 NVEs vurdering av virkninger for annen fauna

Ifølge utredningen forekommer det jerv (EN, sterkt truet) og gaupe (VU, sårbar) i eller nær planområdet. I tillegg er det registrert bjørn (EN, sterkt truet) sør for planområdet. Det er tidligere observert jerveyngling nær planområdet, men etter at en tisper ble felt er det ikke observert yngling. Det er ikke kjent hiplasser eller ynglinger for gaupe og bjørn i eller nær planområdet. Norges Miljøvernforbund mener etablering av Øyfjellet vindkraftverk vil medføre at disse artene blir drevet vekk fra området.

NVE slutter seg til utreders vurderinger om at vindkraftverket ikke vil medføre store negative virkninger for annen fauna. Området er ikke spesielt viktig for de store rovdyrene, og vindkraftverk vurderes ikke å ha vesentlige virkninger for disse artene så lenge det ikke er hiplasser eller viktige jaktområder innenfor planområdet. Vi legger samtidig til grunn at bestandsmålene er oppfylt i Nordland, og at det foregår lisensjakt på disse rovdyrene. Forstyrrelser i anleggsperioden vil skje over en begrenset periode, og vil etter NVEs vurdering ikke påvirke bestanden av store rovdyr. NVE mener at tiltaket ikke vil være i strid med forvaltningsmål for jerv, gaupe og bjørn, jf. naturmangfoldloven § 5.

5.8.4 Samlet belastning

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal påvirkningen av et økosystem vurderes ut i fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli påvirket av. Ifølge forarbeidene (Ot.prp. 52 (2008-2009) s. 381-382) er det effekten på naturmangfoldet som skal vurderes i prinsippet om samlet belastning, ikke det enkelte tiltaket som sådan. For å kunne gjøre dette er det nødvendig med kunnskap om andre tiltak og påvirkning på økosystemet, hvor det både skal tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. NVE vil først presentere inngrep som anses som relevante for vurderingene om samlet belastning. Deretter vurderes samlede virkninger for viktige naturtyper og arter som vil bli berørt av flere tiltak.

Kraftprosjekter i regionen

I Vefsn kommune er det flere vindkraftplaner. Mosjøen vindkraftverk planlegges rundt 10 kilometer sørøst for Øyfjellet, mens Kovfjellet vindkraftverk planlegges fem kilometer nordvest for planområdet. I tillegg er det gitt konsesjon til to småkraftverk i Vikdalen, ved den nordlige delen av planområdet. Det er i tillegg eksisterende vannkraftverk like vest for planområdet og en 132 kV kraftledning sør for planområdet. Det har ikke kommet søknad om Kovfjellet vindkraftverk, og vannkraftverkene vil i liten grad påvirke de samme artene eller naturtypene som Øyfjellet vindkraftverk. Etter NVEs vurdering er det mest relevant å vurdere samlet belastning av Mosjøen og Øyfjellet vindkraftverk.

Andre inngrep

Etter NVEs vurdering vil ikke andre planlagte inngrep nær planområdet berøre de samme artene eller naturtypene som Øyfjellet vindkraftverk på en slik måte at den samlede belastningen bør vurderes.

Samlet belastning for jaktfalk

Det er registrert en hekkelokalitet for jaktfalk nær planområdet for Mosjøen vindkraftverk, og det er sannsynlig at arten bruker dette området til jakt. Sammen kan Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk påvirke den lokale bestanden av jaktfalk, og dette inngår som et moment i den samlede avveiningen i kapittel 6.

Samlet belastning for fjellvåk

Ifølge utredningen for Mosjøen vindkraftverk er det sannsynlig at det finnes hekkelokaliteter for fjellvåk innenfor planområdet. Fjellvåk kan være utsatt for kollisjon med vindturbinene, og etter NVEs vurdering kan Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk sammen påvirke den lokale bestanden. Den regionale og nasjonale bestandssituasjonen til arten tilsier imidlertid at dette ikke skal vektlegges i den samlede avveiningen i kapittel 6.

Samlet belastning for andre arter og naturtyper

Det er registrert kalkrike områder i planområdene for både Mosjøen og Øyfjellet vindkraftverk. NVE legger imidlertid til grunn at disse forekomstene vil bevares gjennom god detaljplanlegging av vindkraftverkene, og vil ikke vektlegge samlet belastning for denne naturtypen. Det er ikke registrert slåttemyr i planområdet for Mosjøen vindkraftverk. NVE viser for øvrig til kapitlene 4.8.1, 4.8.2 og 4.8.3, der det er vurdert at tiltaket ikke vil medføre vesentlige virkninger for andre viktige arter og naturtyper. På dette grunnlag vil NVE ikke legge vekt på samlet belastning for andre arter og naturtyper.

Generelt om samlet belastning

NVE har i det ovenstående redegjort for samlet belastning på økosystemet både knyttet til tiltaket og andre tiltak som kan påvirke økosystemet. Vi legger til grunn at kravene til vurdering av samlet belastning etter naturmangfoldloven § 10 er oppfylt.

5.9 Inngrepsfrie naturområder (INON)

Etablering av Øyfjellet vindkraftverk vil medføre en INON-reduksjon på 96,1 km², hvorav 13,2 km² er i sone 1 (3-5 kilometer fra tyngre tekniske inngrep). Enkelte av områdene mot Vefsnfjorden utgjør såkalte «INON fra fjord til fjell». Deler av INON-arealene vil imidlertid uansett bortfalle eller omklassifiseres ved realisering av de konsesjonsgitte vannkraftverkene i Vikdalen.

Fylkesmannen påpeker at vindkraftverket vil medføre en vesentlig INON-reduksjon, og er særlig opptatt av de inngrepsfrie områdene fra fjord til fjell.

NVE legger til grunn at reduksjon av INON ofte vil være en følge av etablering av vindkraftverk. Vindkraftverk må lokaliseres der vindressursen er god og i områder uten bebyggelse. Disse områdene er ofte definert som INON. Det har siden midten av 1990-tallet vært en politisk målsetning om at inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad skal bevares for fremtiden. Stortinget mener at inngrepsfrie naturområder er viktig blant annet av hensyn til nasjonal arv og identitet, friluftsliv og biologisk mangfold.

Nordland fylke har en stor andel INON sammenlignet med resten av landet. INON-reduksjonen har imidlertid vært større i Nordland enn i de fleste andre fylker de siste årene. Øyfjellet vindkraftverk vil medføre en stor INON-reduksjon sammenlignet med andre norske vindkraftverk, og viktige «fjord til fjell»-områder vil bli berørt. I tillegg ser NVE INON-virkninger i sammenheng med virkninger for landskap, friluftsliv og naturmangfold. På dette grunnlag vil NVE legge vekt på virkningene for inngrepsfrie naturområder i den samlede avveilingen i kapittel 6. Vi vil imidlertid påpeke at Øyfjellet vindkraftverk er et svært stort produksjonsprosjekt, og at INON-reduksjonen kanskje ikke vil virke like stor når den ses opp mot INON-reduksjonen av flere små vind- eller vannkraftverk.

Mosjøen vindkraftverk planlegges sørøst for planområdet, og vil medføre en INON-reduksjon på 26 km². Samlet vil vindkraftverkene medføre en INON-reduksjon på over 120 km². Dette utgjør en vesentlig reduksjon, og vil bli vurdert i sammenheng i kapittel 6.

Øyfjellet vindkraftverk vil etter NVEs vurdering medføre en relativt stor INON-reduksjon. Dette vektlegges i den samlede avveilingen i kapittel 6.

5.10 Vernede områder

Lomsdal-Visten nasjonalpark er det viktigste verneområdet nær det planlagte vindkraftverket. Verneformålet er blant annet å bevare et stort, egenartet og tilnærmet urørt naturområde, sikre utøvelse av tradisjonelt friluftsliv og ivareta samisk kultur og næringsutnyttelse. Miljødirektoratet mener det bør vurderes å flytte den sørlige grensen av planområdet lenger nord. Ivar Rystad påpeker at veien fra fylkesveien og opp Tverålia er innregulert i en veiplan der vassdragsvern er inne i bildet.

De nærmeste planlagte vindturbinene er lokalisert ca. tre kilometer nord for grensen til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Planområdet omfatter i tillegg områder i Fjellskardet, tett inntil grensen til nasjonalparken. Det er imidlertid ikke planlagt vindturbiner i selve Fjellskardet.

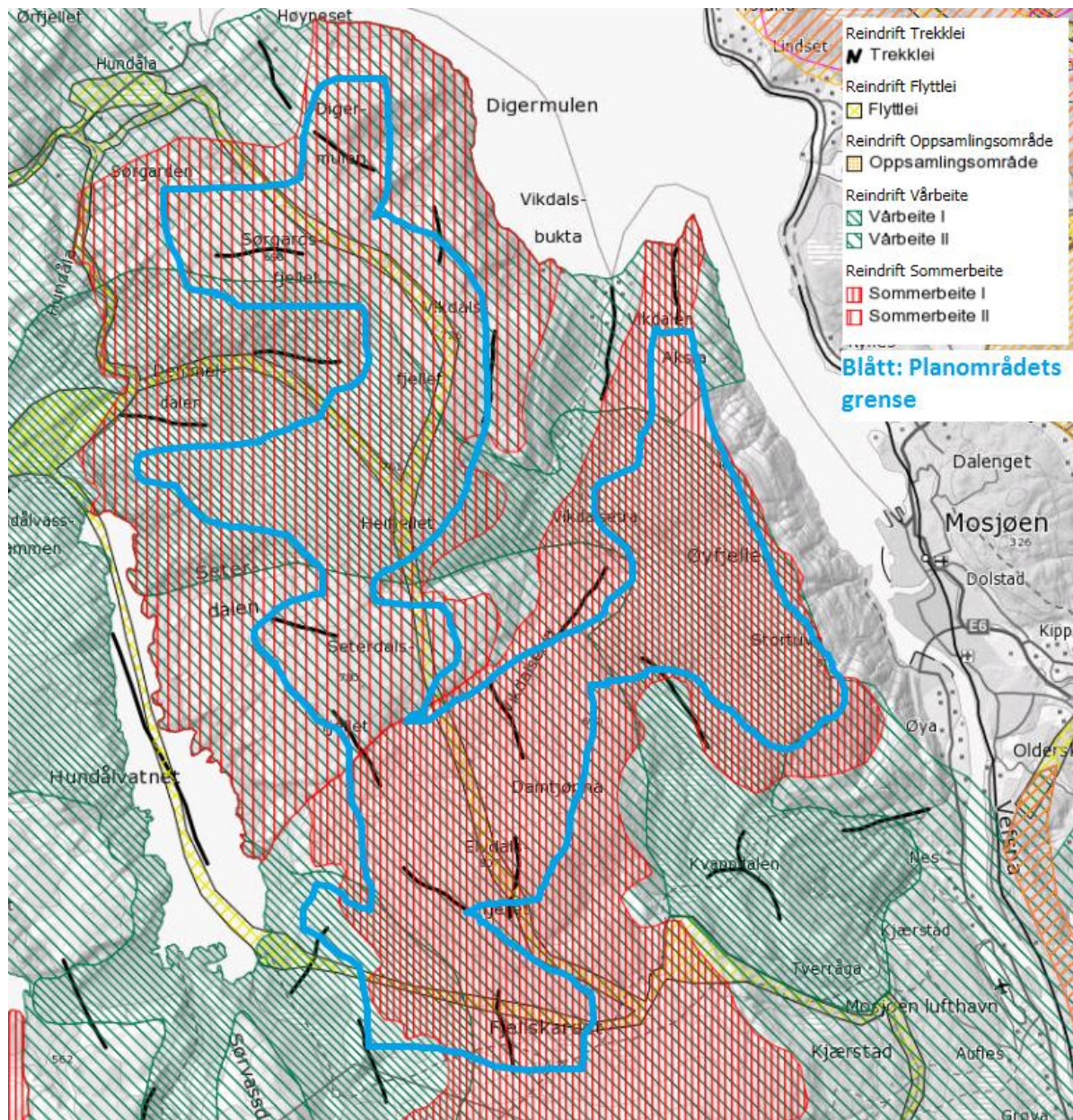
NVE konstaterer at vindkraftverket vil bli godt synlig fra grensen til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Samtidig tilsier en avstand tre kilometer at det vil bli ubetydelige støvvirkninger i nasjonalparken, og vi vil påpeke at topografien i området gjør at synligheten blir sterkt redusert når en kommer innover i nasjonalparken. Virkningene kan imidlertid bli større dersom det bygges vindturbiner i den delen av planområdet som ligger sør for Elvdalsfjellet. Dette gjelder særlig virkninger knyttet til stien inn til nasjonalparken. Hvis planområdets grense flyttes nordover, sikres etter NVEs vurdering at virkningene knyttet til nasjonalparken blir små. Vindkraftverket vil da ikke være i strid med verneformålet. Dette er vurdert i sammenheng med temaene friluftsliv og reindrift i den samlede avveilingen i kapittel 6.

I august 2014 ble det vedtatt en regional plan for Vefsnavassdraget. Den kommunale veien som skal brukes til transport av vindturbiner går gjennom områder med ulike vernebestemmelser, såkalt forvaltningsklasse 2 og 3. Tiltakshaver bemerker at denne veien trenger opprustning, og at dette kan være i strid med vernebestemmelsene. I tillegg planlegges transformatorstasjonen og en liten del av 132 kV-kraftledningen i et område med forvaltningsklasse 2. I retningslinjen for den regionale planen står det at nye tiltak (i områder med forvaltningsklasse 2) kan aksepteres hvis disse inngår i plan og lokaliseringen på ingen måte er i konflikt med registrerte dokumenterte verneverdier av stor eller

middels verdi. Ifølge utreder er lokasjonen befart, og det er ikke påvist verneverdier i henhold til retningslinjene. Området er preget av gjengrodd beitemark, og ligger i nærheten av et gårdsbruk og en paintballbane. Etter NVEs vurdering vil ikke opprustning av den kommunale veien eller bygging av transformatorstasjon og kraftledning være i strid med den regionale planen. Planstatusen må imidlertid avklares av kommunen i samråd med fylkeskommunen dersom det gis konsesjon. Ved en eventuell konsesjon vil NVE derfor sette vilkår om at kommunen må avklare planstatus for disse områdene før veien opprustes og transformatorstasjonen og kraftledningen bygges.

5.11 Reindrift

Øyfjellet vindkraftverk vil berøre Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. Ifølge reindriftsutredningen har det vært drevet reindrift i området siden 1600-tallet. Den østlige delen av distriktet, som berøres av planområdet for Mosjøen vindkraftverk, består av tre siidaer. To av disse siidaene er i full drift, mens den siste siidaen er midlertidig ute av drift. I tillegg er to siidaer som har tilhold i den vestlige delen av reinbeitedistriktet innløst gjennom reindriftsavtalen og dermed avviklet som driftsenheter. Én siidaandel har imidlertid gjenopptatt reindriften i denne delen av distriktet, som berøres av planområdet for Øyfjellet vindkraftverk. Reinbeitedistriktet dekker samlet et areal på 4162 kvadratkilometer, og høyeste reintall er fastsatt til 2200 reinsdyr, fordelt på 1800 dyr i østre siida og 400 dyr i vestre siida. Distriktet hadde per 31.3.2014 1645 reinsdyr.

Figur 8 Beitekart hentet fra reindrift.no. Planområdets grense i blått

Det oppgis i reindriftsutredningen at de vestre siidaene i reinbeitedistriktet opprinnelig hadde sitt vinterbeite i fjellområdene vest for Hundålvatnet. Disse områdene er utenfor planområdet for Øyfjellet vindkraftverk. Planområdet kan imidlertid ha funksjon som vårbeite og tidlig sommerbeite, og vårbeiteområdene kan også være egnet som kalvingsområder. I tillegg kan flytt- og trekkleier bli påvirket. De østre siidaene i reinbeitedistriktet har også vinterbeiteområder nordvest for planområdet, og det går to flyttleier i og nær planområdet. Den ene flyttleien går gjennom Fjellskardet og langs Hundålvatnet. Ifølge reinbeitedistriktet kan denne ruten bare brukes på våren, på grunn av utrygg is som følge av vannregulering. Den andre flyttleien går midt gjennom planområdet.

Utredning foreslår flere avbøtende tiltak, både i anleggs- og driftsfasen. Det nevnes tiltak som opprettelse av et utvalg som kan utarbeide en avtale mellom reinbeitedistriktet og tiltakshaver, opphør/stans i deler av anlegget i perioder med mye rein i området og bistand til frakt av rein. Konsekvensgraden dersom de avbøtende tiltakene gjennomføres vurderes til å være *middels/stor negativ* i anleggsfasen og

middeis negativ i driftsfasen. Vurderingen er gjort med utgangspunkt i at reindriften er gjenopptatt i området.

Vefsn kommune forutsetter at tiltaket avklares mot reindriftsinteresser før det realiseres. Fylkesmannen i Nordland har fremmet innsigelse til Øyfjellet vindkraftverk på grunn av virkninger for reindrift. Ifølge Fylkesmannen vil Øyfjellet vindkraftverk forringe viktige særverdiområder for reindriften, som flyttleier, tidlig vårbeite, kalvingsland og pregingsområder. De påpeker at det ikke er adgang til å stenge flyttleier, men at reindriftsloven § 22 åpner for å søke Landbruks- og matdepartementet om omlegging av flyttleier. De påpeker videre at det ikke er utredet alternative flyttetraseer, og skriver at det dermed ikke er grunnlag for å konkludere med at omlegging av flyttleier vil være et aktuelt avbøtende tiltak. Fylkesmannen påpeker også at vinterbeitene er minimumsfaktoren i reinbeitedistriktet, og skriver at vindkraftverket vil gjøre det vanskelig å etterleve beitetidsbestemmelsene. Fylkesmannen viser i den sammenheng til at området Husvika – Hundåla – Sørnes er uten veiforbindelse, og skriver at en slik transport derfor må foregå med både bil og båt. De skriver at dette vil være svært arbeidskrevende, kostnadskrevende og belastende for reinen. De mener at en reduksjon av tilgjengeligheten til vinterbeitene vil påvirke distriktets produksjonspotensial og økologiske og økonomiske bærekraft.

Statens Reindriftsforvaltning har gitt tiltaket karakter D (stor konflikt) i sin tematiske konfliktvurdering. De mener at hele planområdet vil gå tapt som vårbeite ved etablering av vindkraftverket, på grunn av at reinen sannsynligvis vil foretrekke andre tilgjengelige beiteområder. De skriver at kvaliteten på beitegrunnet i andre områder vil svekkes dersom planområdet ikke lenger kan brukes, og at dette kan øke konfliktnivået med landbruket dersom reinen trekker ned mot innmark. I tillegg skriver de at reinbeitedistriktet vil få færre alternative beiteområder å rotere på. Ifølge Reindriftsforvaltningen kan dette medføre en beiteslitasje som over tid får konsekvenser for produksjonsgrunnet.

Reindriftsforvaltningen skriver at vindkraftverket vil stenge flyttleier, og at dette vil vanskeliggjøre driften for distriktet. Videre skriver de at siidaen sannsynligvis ikke lenger kan bruke området under kalvings- og pregingstiden dersom vindkraftverket realiseres. Det påpekes at simlene er svært avhengige av ro i denne perioden, og at dyrene er mer utsatt for tap og angrep fra rovdyr dersom simlene skremmes bort fra kalvene uten at det har skjedd en pregning. Reindriftsforvaltningen understreker at et område kan bli benyttet ulikt fra år til år på bakgrunn av klimatiske og topografiske forhold. Ifølge Reindriftsforvaltningen er det eneste relevante avbøtende tiltaket å redusere planområdet. De mener at omlegginger av flytt- og trekkleier ikke er utredet nok til at dette kan vurderes som avbøtende tiltak. Reindriftsforvaltningen viser til at det også er andre vindkraftplaner nær Øyfjellet, og skriver at en totalvurdering av alle tiltakene gir karakter E (svært stor konflikt).

NVEs vurdering

Det er knyttet usikkerhet til virkninger av vindkraftutbygginger for reindrift. Dette betyr at det er vanskelig å forutsi Øyfjellet vindkraftverks virkninger for reindriften, særlig fordi en siidaandel nettopp har startet drift igjen ved Øyfjellet og det er usikkert hvordan driften vil foregå. NVE legger imidlertid til grunn at planområdet vil berøre områder som er vurdert til å være viktige beiteområder, og at flytt- og trekkleier sannsynligvis vil bli påvirket. I den sammenheng vil NVE påpeke at flyttleier har et særlig vern, jf. reindriftsloven § 22.

De siste årene er det gjennom prosjektet VindRein høstet erfaringer fra Fakken vindkraftverk i Troms og Kjøllefjord vindkraftverk i Finnmark. Sluttrapporten fra prosjektet kom i april 2014, og hovedkonklusjonen er at interaksjonen mellom menneskelige inngrep og reinsdyr er sterkt sammenkoblet med den faktiske menneskelige aktiviteten tilknyttet inngrepene. Det understrekes at

reinen frykter mennesket, og at dyrene derfor unnviker arealer så lenge det pågår betydelig menneskelig aktivitet. Ifølge rapporten er det ikke dokumentert beiteunnvikelse ved vindkraftverkene i driftsfasen, med unntak av områdene mindre enn 100 meter fra adkomstveien til Kjøllefjord vindkraftverk. Det påpekes imidlertid at reinens atferd og arealbruk kan være område- og situasjonsspesifikk. Vindkraftverkene som er studert er blant annet relativt nær bebyggelse, slik at resultatene ikke nødvendigvis kan overføres til andre habitatstyper eller mer inngrepsfrie områder.

Ved Gabrielsberget vindkraftverk i Sverige har Mark- og miljødomstolen stilt krav om et kontrollprogram for reindriftsvirkninger. Sluttrapporten fra seks års undersøkelser ble publisert i juni 2014, og rapporten inkluderer både resultater fra disse undersøkelsene og en oversikt over andre undersøkelser ved svenske vindkraftverk. Det konkluderes med at vindkraftverket har påvirket reindriften i både anleggs- og driftsfasen. I driftsfasen er det ifølge rapporten sannsynlig med unnvikelse innenfor selve vindkraftverket, men beitetrykket og reinens beitero påvirkes ikke når avstanden til de ytterste vindturbinene er én kilometer eller mer. I rapporten står det også at det har vært mer arbeid knyttet til blant annet samling og flytting av rein som følge av vindkraftutbyggingen. Etter NVEs vurdering er konklusjonene imidlertid forbundet med en viss usikkerhet, på grunn av at hovedmetoden som er brukt er intervjuer. Oversikten over andre rapporter fra svenske vindkraftverk viser at studiene ofte har vært enkle eller at de ennå ikke er avsluttet, og at det er vanskelig å treffe sikre konklusjoner om virkninger i driftsfasen.

Etter NVEs vurdering er erfaringene fra VindRein-prosjektet relevante i saken om Øyfjellet vindkraftverk, selv om konklusjonene ikke er direkte overførbare. NVE legger vekt på at hovedkonklusjonen i både VindRein og det tilhørende KraftRein-prosjektet er at det er menneskelig aktivitet som påvirker reinsdyrene mest negativt. Dette betyr at anleggsfasen kan være viktigst, sammen med temaer som vedlikehold og friluftslivsbruk. Etter NVEs vurdering betyr dette også at det kan være mulig å gjennomføre avbøtende tiltak som kan ha stor betydning for reindriften. Dette kan blant annet være tiltak som å unngå menneskelig aktivitet i viktige områder og perioder. Det vil imidlertid bli avgjørende med god dialog og planlegging mellom tiltakshaver og reinbeitedistrikt for å sikre at virkningene blir minst mulige.

Selv om virkningene etter NVEs vurdering kan reduseres gjennom avbøtende tiltak, slutter NVE seg til Fylkesmannens og Reindriftsforvaltningens uttalelser om at Øyfjellet vindkraftverk vil medføre negative virkninger for reinbeitedistriktet. Erfaringene fra Gabrielsberget vindkraftverk, og til dels andre svenske vindkraftverk, viser at det kan forventes unnvikelse i planområdet. Planområdet for Øyfjellet vindkraftverk er stort, og vindkraftverket vil dermed påvirke store reinbeiteområder. I tillegg til unnvikelse vil det blant annet bli vanskelig å drive rein ved hjelp av helikopter. NVE legger imidlertid samtidig til grunn at beiteområdene rundt det planlagte vindkraftverket kan være viktigere for reindriften. Dette gjelder særlig kalvingsområdene i Sørvassdalen. Ifølge reinbeitedistriktet foregår det lite kalving og preging innenfor planområdet. Kalvingsområdene i Sørvassdalen ligger nær grensen til planområdet, men NVE legger til grunn at det ikke er planlagt noen vindturbiner i den sørligste delen av planområdet, som også berører flyttleien som går langs Hundålvatnet. Etter NVEs vurdering kan det være hensiktsmessig å redusere den sørlige delen av planområdet, slik at virkningene for de viktigste kalvingsområdene og den sørlige flyttleien minimeres. Dette vurderes i sammenheng med temaer som friluftsliv og vernede områder i den samlede avveien i kapittel 6.

NVE vil påpeke at reindriften i vestre siida er under oppstart, etter at det har vært noen år uten drift i området. Dette kan medføre at tilpasninger og avbøtende tiltak kan fungere bedre enn i områder der det har vært kontinuerlig drift og der reindriften har fastlagte mønstre. Det kan også påpekes at det er vinterbeiteområdene som er minimumsfaktoren for reinbeitedistriktet, og at vindkraftverket ikke vil berøre slike områder. Øvre reintall for vestre siida er 400 dyr, og etter NVEs vurdering er det

sannsynlig at det vil gjenvære tilstrekkelige vår- og sommerbeiteområder i det relativt store siidaområdet.

Virkningene for flyttleien gjennom planområdet er etter NVEs vurdering en av de viktigste konsekvensene av det planlagte vindkraftverket. Denne flyttleien kan også benyttes av østre siida, og følger store deler av planområdet i nord-sør-retning. På grunnlag av blant annet konsultasjoner og befaring i området slutter NVE seg til at det blir vanskelig å opprettholde denne flyttleien som i dag dersom vindkraftverket etableres. Det må derfor trolig søkes til Landbruks- og matdepartementet om omlegging av flyttlei dersom det gis konsesjon. Tiltakshaver foreslår i den sammenheng bil- eller båttransport, og etter NVEs vurdering kan dette være aktuelle tiltak. Det vil imidlertid være viktig at tiltakshaver tilrettelegger godt for slik transport, og at reindriftsutøverne selv aksepterer en slik løsning.

Reinbeitedistriktet er påvirket av flere inngrep i sine beiteområder, blant annet andre kraftverk, industribedrifter og hyttefelt. I nærheten av planområdet er det etablert flere vannkraftverk. Sammen med Øyfjellet vindkraftverk og planer om nye inngrep gjør dette at reindriften blir presset. I den sammenheng kan det påpekes at det er gitt konsesjon til to vannkraftverk i Vikdalen, og at disse kraftverkene vil berøre det samme vårbeiteområdet som Øyfjellet vindkraftverk. NVE vil imidlertid påpeke at disse kraftverkene vil være små elvekraftverk, og at arealbehovet for disse kraftverkene er relativt lite.

Det er viktig å opprettholde tilstrekkelige beiteområder i distriktet, og det er også viktig at tilgangen til vinterbeitene i nordvest bevarer. Vi vil på dette grunnlag legge vekt på virkninger for reinbeitedistriktet i den samlede avveiningen i kapittel 6. Dersom det gis konsesjon, er det viktig å sikre at reindriften kan opprettholdes i området. Dette gjelder ikke bare østre siida i distriktet; også den nye siidaandelen i den vestre delen av distriktet har et vern. NVE mener imidlertid det er lite hensiktsmessig å sette vilkår om konkrete tiltak på dette tidspunkt i prosessen. Ved en eventuell konsesjon vil NVE derfor sette vilkår om at tiltakshaver i samarbeid med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt skal utarbeide et forslag til avbøtende tiltak for reindriften i området. Forslaget skal blant annet omfatte tiltak knyttet til flyttleien gjennom planområdet, og skal presenteres i detaljplanen for tiltaket. Detaljplanen skal godkjennes av NVE.

5.11.1 Sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk

Selv om Mosjøen vindkraftverk og Øyfjellet vindkraftverk vil berøre forskjellige siidaer, vil reinbeitedistriktet som helhet bli berørt av begge tiltakene. Den samlede inngreppssituasjonen for Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt sett i sammenheng med størrelsen på de omsøkte vindkraftverkene tilsier etter NVEs vurdering at sumvirkninger kan være et viktig argument mot å gi konsesjon til begge vindkraftverkene.

Dersom det blir aktuelt å gi konsesjon til bygging av vindkraftverk innenfor reinbeitedistriktet, vil det være viktig å vekte de aktuelle tiltakenes virkninger for reindriften opp mot hverandre. NVE konstaterer at den østre delen av reinbeitedistriktet har drevet kontinuerlig reindriftsaktivitet i Rein fjellområdet over lang tid, at driften er godt innarbeidet og at plan- og influensområdet på Rein fjellet blant annet omfatter viktige beite- og kalvingsområder. Øyfjellet vindkraftverk kan også berøre viktige områder, men NVE legger til grunn at reindriften i vestre siida nylig er gjenoppstartet og at det kan være lettere å innarbeide nye driftsmønstre. Vi vil også påpeke at omfanget av reindriften er mindre i dette området. I vestre siida, som berøres av Øyfjellet vindkraftverk, er det fastsatte reintallet 400. I østre siida er det fastsatt et reintall på 1800. Ifølge reindriftskart berører Øyfjellet vindkraftverk en større del av områder med vårbeite 1, herunder kalvingsområder, enn Mosjøen vindkraftverk. NVE legger imidlertid til grunn reinbeitedistriktets opplysninger om at

kalvingsområdene i vestre siida i hovedsak ligger i Sørvassdalen, noen kilometer unna planområdet for Øyfjellet vindkraftverk. Vestre siida har i tillegg tilgang på relativt store vårbeiteområder. Reinbeitedistriktets uttalelser er viktige i vurderingen av virkninger for reindrift, og NVE konstaterer at Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt er mer negative til Mosjøen vindkraftverk enn til Øyfjellet vindkraftverk. Ifølge reinbeitedistriktet representerer Reinfjellet et kjerneområde for reindrift i distriktet. På dette grunnlag vil NVE legge større vekt på virkninger for reindrift i konsesjonsbehandlingen av søknaden om Mosjøen vindkraftverk enn for Øyfjellet vindkraftverk.

Øyfjellet vindkraftverk vil berøre reinbeiteområder og flyttleier i Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt. NVE vil legge vekt på virkninger for reindriften i den samlede avveiingen i kapittel 6. Dersom det gis konsesjon, er det viktig å sikre at reindriften kan opprettholdes i området. Det vil derfor bli satt vilkår om avbøtende tiltak. Sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk vektlegges i den samlede avveiingen.

5.12 Støy

Ifølge konsekvensutredningen vil støynivået være under den anbefalte grenseverdien på L_{den} 45 dBA ved all bebyggelse. Det fremgår imidlertid av tilleggsopplysninger at én fritidshytte ved Daltjønnå vil bli berørt av et støynivå på over L_{den} 55 dBA og at to fritidshytter ved Fjellskardet vil bli berørt av et støynivå på rundt L_{den} 45 dBA. Ifølge tiltakshaver er det inngått avtale med eieren av hytten ved Daltjønnå. I tillegg vil to gjeterhytter tilknyttet Vesterfjell sauesankerlag og én gjeterhytte tilknyttet Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt bli berørt. Støyen fra vindkraftverket kan også påvirke friluftslivet i området.

NVE konstaterer at Øyfjellet vindkraftverk har små støyvirkninger sammenlignet med andre norske vindkraftverk. Hytten ved Daltjønnå vil bli berørt av et støynivå over de anbefalte grenseverdiene, men vi legger til grunn at det er inngått avtale med hytteeieren og vil ikke vektlegge disse støyvirkningene. Støynivået ved hyttene ved Fjellskardet kan overskride grenseverdien, men NVE legger til grunn at vilkår om avbøtende tiltak vil ivareta eiernes interesser i tilstrekkelig grad. Det er også aktuelt med reduksjon av planområdet i Fjellskardet. Dette vurderes i kapittel 6. Støyvirkninger knyttet til gjeterhytter er etter NVEs vurdering ikke spesielt viktig, men inngår som en del av vurderingen av virkninger for reindrift i kapittel 5.11 og landbruk i kapittel 5.16. På grunnlag av ovenstående vurderinger om hyttene i og rundt planområdet legges det ikke vekt på støyvirkninger for bebyggelse i den samlede avveiingen i kapittel 6. Støyvirkninger for friluftsliv er vurdert nærmere i kapittel 5.6.

NVE vil ved en eventuell konsesjon sette som vilkår at støynivået ved bygninger med støyfølsom bruk ikke skal overstige L_{den} 45 dBA. NVE vil også sette vilkår om at det skal fremlegges en detaljplan for prosjektet. Dersom det vurderes som nødvendig for vindkraftverkets realiserbarhet at støynivået overstiger L_{den} 45 dBA ved bygninger med støyfølsom bruk, skal detaljplanen omfatte aktuelle tiltak for å avbøte virkninger ved disse bygningene. Dette kan være både fysiske tiltak og minnelige ordninger. Dersom konsesjonær mener at bygninger med støynivå over L_{den} 45 dBA ikke har støyfølsom bruk, skal dette dokumenteres i detaljplanen.

Etablering av vindkraftverket vil forårsake støyulemper for omgivelsene i en tidsavgrenset periode. De dominerende støykildene i anleggsperioden vil være sprengningsarbeid, anleggsmaskiner, andre tyngre kjøretøy og eventuelt helikopter ved bygging av kraftlinje. NVE legger til grunn at virkninger av anleggsvirksomhet i hovedsak knyttes til etablering av veier, fundamenter og kraftlinjer, og mindre til oppføringen av turbinene. Etter NVEs vurdering er støyvirkningene knyttet til anleggsperioden akseptable.

Ingen helårsboliger vil bli berørt av et støynivå over anbefalte grenseverdier. Enkelte hytter vil bli berørt av støy på over L_{den} 45 dBA, men etter NVEs vurdering sikres eiernes interesser på en tilstrekkelig måte gjennom vilkår i en eventuell konsesjon. Det legges ikke vekt på støyvirkninger for bebyggelse i den samlede avveiingen i kapittel 6.

5.13 Skyggekast

NVEs anbefalte grenseverdier for skyggekast er 30 timer teoretisk skyggekast per år, 30 minutter teoretisk skyggekast per dag og 8 timer faktisk skyggekast per år ved skyggekastfølsom bebyggelse. Det fremgår av skyggekastrapporten at det kan forekomme skyggekast ved fem fritidsboliger i små perioder, men omfanget er langt under de anbefalte grenseverdiene.

NVE viser til tilleggsopplysninger fra tiltakshaver, der det fremgår at det er ytterligere to fritidshytter og tre gjeterhytter i eller rett ved planområdet. Etter NVEs vurdering vil den ene av fritidshyttene, hytten ved Daltjønna, bli berørt av et skyggekastomfang over grenseverdiene. Vi legger imidlertid til grunn at det foreligger avtale mellom tiltakshaver og fritidshytteieren. Selv om de anbefalte grenseverdiene overskrides, mener NVE på dette grunnlag at det ikke er behov for å sette vilkår om avbøtende tiltak når det gjelder skyggekast. Etter NVEs vurdering utgjør ikke gjeterhyttene skyggekastfølsom bebyggelse.

NVE legger til grunn at skyggekastvirkningene vil være ubetydelige når avstanden til vindturbinen er over 1500 meter. Med en slik avstand vil rotorbladene bare dekke en liten del av solskiven, slik at skyggeeffekten blir minimal. På dette grunnlag vil ikke skyggekast bli et problem for boliger i Mosjøen sentrum. NVE mener virkningene for bebyggelse er akseptable, og vil ikke vektlegge dette i den samlede avveiingen i kapittel 6. Skyggekast kan imidlertid også påvirke friluftsliv og dette er vurdert i kapittel 5.6.

Skyggekastomfanget ved Øyfjellet vindkraftverk vil være over anbefalte grenseverdier ved én fritidshytte. Det foreligger imidlertid avtale mellom tiltakshaver og hytteieren. NVE legger på dette grunnlag ikke vekt på skyggekastvirkninger i den samlede avveiingen i kapittel 6.

5.14 Lysmerking

Lysmerking av luftfartshinder er regulert av Luftfartstilsynets forskrift BSL E 2-2. Det ble vedtatt ny forskrift 15.7.2014. I den nye forskriften står det at vindturbiner med høyde på inntil 150 meter skal merkes med mellomintensitetslys type B eller C (2000 candela, rødt fast eller blinkende hinderlys). Vindturbiner med høyde på over 150 meter skal merkes med høyintensitetslys type B (20 000 candela hvitt blinkende lys i dagslys, 2000 candela hvitt eller rødt blinkende lys i mørke).

Luftfartstilsynet skriver at konsekvensutredningen behandler spørsmålet om lysmerking på en overfladisk måte. De påpeker at vindkraftverket må merkes med hinderlys i henhold til gjeldende merkekrav, og skriver at antall merkepliktige vindturbiner må avklares i dialog mellom tiltakshaver og Luftfartstilsynet. De ønsker å bli informert om den nye kraftledningens planlagte utforming for å kunne ta stilling til eventuell merkeplikt. Forsvarsbygg krever at et tilstrekkelig antall vindturbiner blir merket med lys, og at fly og helikopter som flyr lavere enn vindkraftverket skal kunne se vindturbinene uten problemer.

Etter NVEs vurdering kan lysmerking utgjøre en vesentlig visuell virkning av et vindkraftverk. 2000 candela rødt lys om kvelden/natten kan oppleves som et forstyrrende landskapselement ved eiendommer med utsikt til vindkraftverket. NVE mener det er viktig å få på plass teknologi for å minimere virkningene av lysmerkingen, og viser til at det er et slikt system installert på Mehuken vindkraftverk i Vågsøy kommune. Dette systemet er det eneste som er godkjent av Luftfartstilsynet.

Siden denne løsningen er knyttet til en spesifikk turbinleverandør og det er usikkerhet om hvilke systemer som eventuelt kan bli godkjent i fremtiden, kan ikke NVE sette vilkår om at det skal benyttes et slikt system. NVE anbefaler imidlertid tiltakshaver å vurdere slike systemer dersom det gis konsesjon og vindkraftverket detaljplanlegges slik at lysvirkningene blir store for bebyggelse eller reindrift.

Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at lysmerking må avklares i henhold til BSL E 2-2 og i dialog med Luftfartstilsynet. Dette gjelder også spørsmålet om lysmerking av kraftledningen.

5.15 Ising og iskast

De klimatiske forholdene i planområdet tilsier at det i perioder må påregnes ising på vindturbinbladene. Det kan oppstå iskast fra vindturbiner i drift når isen smelter ved høye temperaturer eller direkte solstråling. I tillegg oppstår iskast ofte når vindturbiner starter opp igjen etter produksjonsstopp på grunn av ising. Isingskartet fra Kjeller Vindteknikk viser at det vil kunne oppstå ising (> 10 g/time) i 300 til 1000 timer årlig i det meste av planområdet. De største farene for iskast vil etter NVEs vurdering være knyttet til vedlikeholdsarbeid i vindkraftverket, men iskast kan også være en risiko for friluftslivsutøvere vinterstid. NVE vil påpeke at det er svært liten risiko for å bli truffet av iskast dersom man ikke oppholder seg rett ved vindturbinen. Likevel kan eventuelle sikkerhetssoner og synlige isklumper på bakken føre til at store deler av planområdet oppleves som båndlagt i perioder med ising. I en eventuell konsesjon vil NVE sette vilkår som forplikter konsesjonær til å vurdere risikoen for iskast i vindkraftverket. Videre vil det settes vilkår om å utarbeide rutiner for å varsle allmennheten i perioder med fare for iskast, for eksempel ved at det settes opp informasjonsskilt ved innfartsårene til vindkraftverket. Det finnes i dag systemer for avising av vindturbinene, og dersom det gis konsesjon vil NVE sette vilkår om at slike systemer skal installeres dersom det er teknisk og økonomisk forsvarlig.

Risiko for iskast er en del av virkningene for friluftsliv, og NVE viser derfor til kapittel 5.6 for vurderinger og vektlegging av virkninger for friluftsliv.

5.16 Landbruk og skogbruk

Ifølge konsekvensutredningen vil vindkraftverket berøre sauebeiteområder. Sauedriften er organisert gjennom beitelaget Vesterfjell sankelag. I overkant av 1000 sauer beiter i planområdet. I tillegg vil 132 kV-kraftledningen berøre cirka 60 daa jordbruksareal direkte og indirekte gjennom bygging av stolpefundamenter og byggeforbud.

Vesterfjell sankelag skriver at viktige høyfjellsbeiter vil bli berørt av tiltaket, og at dyrene vil bli presset ned til beiter av dårligere kvalitet. De skriver at de gode beiteforholdene er en viktig grunn til at lammene fra området er i norgestoppen når det gjelder kvalitet. Ifølge sankelaget vil internveiene føre til uro for dyrene og til at de «stikker av» ved å følge veiene til nye områder. De skriver at dette vil medføre merarbeid. Sankelaget er særlig bekymret for virkninger i anleggsperioden. De påpeker at beitedyr lett blir skremt av mye aktivitet, og at sankelaget ikke har alternative sommerbeiter. Sankelaget skriver at det er viktig at beitedyr har tilgang til rent vann gjennom hele beitesesongen, og de er bekymret for forurensning av drikkevannet. De er skeptiske til vindkraftverket, og mener tiltaket vil true grunnlaget for driften av deres gårdsbruk. De krever at prosjektet reduseres i omfang og at det gjennomføres avbøtende tiltak. Vefsn kommune ber om at det opprettes dialog om avbøtende tiltak knyttet til sauedrift.

NVE har bedt om tilleggsopplysninger om avbøtende tiltak knyttet til beitedyr. Tiltakshaver skriver at de vil søke å komme frem til akseptable løsninger gjennom dialog med sankelaget. De skriver videre at internveinettet kan føre til større spredning i saueflokkene, men at veiene også kan gjøre det enklere

å holde tilsyn i området. Ifølge tiltakshaver kan akutt forurensning i anleggsperioden forekomme, mens det i driftsfasen vil være svært små utslipp av forurensning.

Sauedriften er viktig for samfunnene i Hundåla og Vikdal, og NVE mener dette må hensyntas. Erfaringer fra eksisterende vindkraftverk tilsier at virkningene for beitedyr er klart størst i anleggsperioden, og at dyrene vender seg til installasjonene etter en stund. Det vil derfor være viktigst med tiltak knyttet til anleggsperioden, men NVE anbefaler også at det vurderes tiltak knyttet til driftsperioden. Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at tiltakshaver skal utarbeide en plan om avbøtende tiltak for sauedrift i samarbeid med Vesterfjell sankelag. Planen skal godkjennes av NVE. Gjennom dette vilkåret mener NVE at hensynet til sauedriften ivaretas.

NVE konstaterer at en del landbruksareal vil bli berørt av kraftledningen. Vi vil imidlertid påpeke at kraftledningen er planlagt parallellført med eksisterende kraftledning, og at det ikke foreligger opplysninger om at kraftledningen vil berøre spesielt viktige interesser. De direkte virkningene på landbruksarealet blir små, og det er ikke noe som tilsier at driften vil bli endret på gårdene som blir berørt. På dette grunnlag vil ikke NVE legge vekt på virkninger for landbruk. NVE mener at bortfallet av skog på grunn av adkomstveien og kraftledningen ikke er så stort at det bør vektlegges.

Vindkraftverket kan medføre virkninger for beitedyr og landbruksareal. Gjennom vilkår om avbøtende tiltak mener NVE at hensynet til landbruk ivaretas i tilstrekkelig grad.

5.17 Drikkevann og forurensning

Det fremgår av konsekvensutredningen at planområdet ikke berører nedslagsfeltet til registrerte vannverk, men at det er enkelte private anlegg i området rundt det planlagte vindkraftverket.

Vefsn kommune påpeker at Grytåga settefiskanlegg har vannuttak fra Grytåvatnet og Hundålvatnet, og at risikoen for utslipp i nedslagsfeltet til Hundålvatnet ikke er vurdert. Det påpekes videre at heller ikke forholdet til private drikkevannskilder er kartlagt og vurdert. Norges Miljøvernforbund skriver at erfaringer fra Skottland viser at vindkraftverk kan medføre alvorlig og permanent forurensning, gjennom blant annet oljelekkasjer, rengjøringsmidler, avisningsmidler, forurensning fra betongfundamenter og bruk av dynamitt. De mener dette burde vært utredet.

På bakgrunn av erfaringer fra etablerte vindkraftverk i Norge i dag, vil det etter NVEs vurdering ikke være fare for vesentlig forurensning fra anlegget i driftsfasen. NVE legger til grunn at risikoen for forurensningen av drikkevann vil være liten ved god planlegging og avbøtende tiltak. Vi konstaterer at Klima- og miljødepartementet er av samme oppfatning. Drikkevann er imidlertid et viktig tema, og NVE vil derfor sette som vilkår i en eventuell konsesjon at private drikkevannskilder i området skal kartlegges og at risikoen skal vurderes. Ved eventuell risiko for forurensning skal tiltakshaver i samråd med Vefsn kommune og grunneiere avklare hvilke tiltak som må iverksettes for å sikre private drikkevannskilder i området. Dette skal beskrives i en miljø-, transport- og anleggsplan, som skal godkjennes av NVE. Risikoen for utslipp som kan være vesentlige for Grytåga settefiskanlegg er etter NVEs vurdering så liten at vi ikke vil sette vilkår om at dette skal utredes.

Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at private drikkevannskilder i området skal kartlegges og at risikoen skal vurderes. Gjennom dette vilkåret mener NVE at hensynet til drikkevann er tilstrekkelig ivaretatt.

5.18 Andre samfunnsvirkninger

5.18.1 Sysselsetting og verdiskaping

Vefsn kommune hadde per 1.1.2014 13 286 innbyggere, og befolkningsutviklingen har vært relativt stabil de siste årene. Kommunen har innført eiendomsskatt for verker og bruk. Ifølge konsekvensutredningen vil tiltaket medføre positive økonomiske virkninger for kommunen og det lokale næringslivet.

Sysselsettingsvirkningene av en vindkraftutbygging er størst i anleggsfasen. Den lokale og regionale sysselsettingsandelen vil særlig være knyttet til bygging av infrastruktur og vindturbinfundamenter. Erfaringer fra etablerte vindkraftverk i Norge tilsier at det vil genereres rundt 1,5 årsverk per MW direkte knyttet til utbyggingsfasen. Dette innebærer at en full utbygging av Øyfjellet vindkraftverk vil medføre en direkte sysselsettingsvirkning på rundt 450 årsverk i anleggsfasen. Deler av sysselsettingsbehovet vil dekkes av ansatte hos turbinleverandøren, men lokale/regionale entreprenører vil kunne benyttes til det resterende arbeidet. Når det gjelder direkte sysselsettingsvirkninger i driftsperioden, tilsier erfaringer fra etablerte vindkraftverk i Norge at 15 MW installert effekt medfører én arbeidsplass, avhengig av blant annet samarbeid om drift med andre vindkraftverk i nærheten. Basert på ovennevnte erfaringer kan det i driftsfasen antas at en full utbygging av Øyfjellet vindkraftverk vil medføre rundt 20 arbeidsplasser. Dette tallet kan imidlertid bli noe mindre på grunn av effektivitetsfordeler som følge av anleggets størrelse. I tillegg kommer indirekte sysselsettingsvirkninger. Kartlegginger av sysselsettingsvirkninger ved vindkraftverk i Norge, Sverige, Canada og USA tyder på at antallet indirekte arbeidsplasser vil være høyere enn antallet direkte arbeidsplasser i driftsperioden, gjennom blant annet økt etterspørsel etter varer og tjenester. Etter NVEs vurdering vil størrelsen på anlegget tilsi at eiendomsskatten vil være en vesentlig inntektskilde for Vefsn kommune. I tillegg kan kompensasjon for utbygging være viktig for grunneiere i planområdet. På dette grunnlag vil NVE legge vekt på de positive økonomiske virkningene for lokalsamfunnet i den samlede avveien i kapittel 6.

Øyfjellet vindkraftverk vil etter NVEs vurdering medføre vesentlige positive økonomiske virkninger for Vefsn kommune og lokalsamfunnet, blant annet i form av eiendomsskatt. En full utbygging anslås å generere cirka 450 årsverk i anleggsfasen og rundt 20 arbeidsplasser i driftsfasen. Bygging, drift og vedlikehold vil også medføre økt etterspørsel etter varer og tjenester lokalt og regionalt. NVE vektlegger positive økonomiske virkninger for lokalsamfunnet i den samlede avveien.

5.18.2 Forsvarets interesser

Forsvarsbygg har i sin tematiske konfliktvurdering gitt tiltaket kategori A (ingen konflikt). De har merknader til lysmerking av tiltaket, og dette er vurdert i kapittel 5.14. I denne saken er det ikke grunnlag for å vektlegge virkninger for Forsvarets interesser.

5.18.3 Øvrig luftfart

Avinor skriver at noen av de planlagte vindturbinene ligger innenfor den fastsatte innflygingsflaten til bane 16 på Mosjøen lufthavn. De mener likevel at plasseringen av disse vindturbinene kan aksepteres, men tar forbehold om at tiltaket blir akseptert av Luftfartstilsynet. Avinor viser i den sammenheng til at etablering av nye hinder i en innflygingsflate i utgangspunktet ikke kan aksepteres, jf. BSL E 3-2, § 11-4, og skriver at tiltaket derfor må ha forhåndsgodkjenning av Luftfartstilsynet. Avinor skriver at de har konkludert med at vindturbinene ikke vil påvirke dagens innflygingsprosedyrer, og at

vindkraftverket ikke vil påvirke kommunikasjons-, navigasjons- eller radaranlegg i området. Ifølge Avinor vil imidlertid en VFR-rute i området kunne påvirkes.

NVE legger til grunn at vindturbinene ikke vil påvirke dagens innflygingsprosedyrer. Dersom det gis konsesjon, vil vi sette vilkår om at plasseringen av vindturbiner skal avklares med Luftfartstilsynet med tanke på innflyging til Mosjøen lufthavn.

5.18.4 Kommunikasjonssystemer

Det fremgår av konsekvensutredningen at vindkraftverket ikke vil medføre virkninger for kommunikasjonssystemer. Dersom det gis konsesjon, vil NVE likevel sette vilkår om at konsesjonær må iverksette tiltak dersom vindkraftverket medfører forstyrrelse av kommunikasjonssystemer. Nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen start av anleggsarbeidet. NVE kan kreve tredjeparts verifikasjon av hva som er nødvendige tiltak.

5.19 Veier og transport

5.19.1 Adkomstvei

Det foreligger to omsøkte alternativer for adkomstvei. Alternativene følger samme trasé nord for kraftledningen Grytåga-Marka, men sør for kraftledningen er traseene forskjellige. Tiltakshaver søker primært om det de kaller «modifisert alternativ 3», jf. figur 4, side 7.

Knut Tverå skriver at Tveråveien må forbedres flere steder dersom vindturbinene skal transporteres på denne veien. Han påpeker at adkomstveien er planlagt gjennom området Kleivan, og at det er to grotter i dette området som brukes til aktiviteter. Han er imot at adkomstveien skal bygges i dette området. Ivar Rystad skriver at adkomstveien vil medføre store naturinngrep.

På grunnlag av opplysninger i søknaden, tilleggsopplysninger og befarings i området mener NVE at begge alternativer for adkomstvei er gode. Det legges til grunn at den opprinnelige traseen er blitt endret blant annet på grunn av innspill fra grunneier Knut Tverå. Terrenget i området er imidlertid utfordrende, og det vil bli viktig med god detaljplanlegging av traseen. Dersom det gis konsesjon, er det etter NVEs vurdering hensiktsmessig å gi tillatelse til bygging av begge alternativer. Vi forutsetter at endelig trasé sør for 132 kV-kraftledningen fastsettes i detaljplanen for tiltaket, som skal godkjennes av NVE og utarbeides i samråd med Vefsn kommune og berørte grunneiere. Det er registrert få viktige naturverdier i området, og etter NVEs vurdering vil virkningene av adkomstveien bli relativt små selv om det må påregnes skjæringer og fyllinger. Det forutsettes at eventuelle viktige naturtypeforekomster i Storkvannsdalen unngås. Dette er vurdert i kapittel 5.8.1.

Adkomstveien vil delvis gå parallelt med en sti som fungerer som innfallsport til Lomsdal-Visten nasjonalpark fra Tverråga. Dette er den nederste delen av stien, og denne delen er etter NVEs vurdering ikke like viktig som delen vestover fra Kleivan. Bruk av adkomstveien kan samtidig være positivt for bruk av Lomsdal-Visten nasjonalpark ved at tilgangen til området blir forenklet. Dersom det gis konsesjon, anbefaler vi at tiltak knyttet til adkomst til Lomsdal-Visten nasjonalpark vurderes som en del av avbøtende tiltak for friluftsliv, jf. kapittel 5.6. Slike tiltak kan for eksempel være opparbeidelse av parkeringsplass og skilting.

5.19.2 Internveier

Vefsn kommune ønsker at internveinettet åpnes for alternativ bruk, herunder traseer for snøskuterløyper, merkete skiløyper og turløyper sommerstid. De ber om at kommunen tas med i en dialog om alternativ bruk av veinettet. Knut Tverå vil ikke godta at en eventuell vei inn til

vindkraftverket åpnes for allmenn ferdsel, og krever at veien skal stenges med bom og at all motorisert ferdsel og sykling skal være forbudt.

Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at veiene skal stenges for motorisert ferdsel med bom, og at eventuell bruk av veiene skal avklares mellom konsesjonær, kommuner, grunneiere og rettighetshavere. NVE anbefaler at det legges til rette for aktiviteter som fottur og sykling, men vil understreke at det må tas hensyn til blant annet reindriften.

5.19.3 Vei til Vikdalen og Hundåla

Vefsn kommune ser positivt på at tiltakshaver har vurdert hvordan en veiløsning til Vikdalen og Hundåla kan realiseres. De ønsker at det settes vilkår om at veinett som er sammenfallende med en slik veiløsning blir overdratt til offentlig veimyndighet vederlagsfritt ved en eventuell senere realisering av vei til Vikdalen og Hundåla. Miljødirektoratet støtter anbefalingen om å unngå videre planlegging av vei langs Hundålvatnet. Ivar Rystad mener at senere muligheter for en vei til Vikdalen og Hundåla må avklares før det eventuelt gis konsesjon.

NVE konstaterer at tiltakshaver mener det er lite realistisk med en veiløsning til Vikdalen og Hundåla som en del av vindkraftprosjektet. Vi vil ikke sette vilkår om overdragelse av veinett, da dette kan være i strid med tiltakshavers og andres interesser. Etter NVEs vurdering kan det være mulig å benytte en del av veinettet dersom det skal bygges vei til Vikdalen og Hundåla, men dette må i tilfelle være en del av en egen utbyggingssak.

5.19.4 Forholdet til Statens vegvesen

Statens vegvesen minner om at byggegrense langs fylkesvei er 50 meter, og viser til at det i utgangspunktet er streng holdning til etablering av nye avkjørsler på den aktuelle strekningen på fylkesvei 244. De understreker at etablering av avkjørsel og tiltak i forbindelse med transport må avklares med Statens vegvesen. Det påpekes i den sammenheng at kostnadene ved utbedringer og/eller reparasjoner av fylkesvei/europavei må dekkes av tiltakshaver. Statens vegvesen minner om at det må søkes om tillatelse for spesialtransport.

Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at alle tiltak knyttet til fylkes- eller riksveinettet må avklares med Statens vegvesen.

5.20 Annet

5.20.1 Vindkraft, konsesjoner og elsertifikatmarked

FNF Nordland påpeker at det er gitt konsesjon til flere kraftverksprosjekter enn det som teoretisk trengs for å nå 13,2 TWh ny kraftproduksjon i Norge.

NVE slutter seg til at det er gitt mange vind- og vannkraftkonsesjoner de siste årene. Samtidig vil NVE påpeke at det er nødvendig å gi flere konsesjoner enn det som i teorien trengs for å legge til rette for at Norge kan bygge ut halvparten av 26,4 TWh, som er målet for den norsk-svenske elsertifikatordningen. Dette er nødvendig på grunn av at ordningen er markedsbasert, og på grunn av usikkerhet om blant annet nettkapasitet, samarbeid mellom aktører og tilgang på kapital hos ulike aktører.

5.20.2 Tilbakeføring av området

Flere høringsinstanser stiller spørsmål om hvordan tilbakeføring av området skal skje ved konsesjonsperiodens utløp eller konkurs. Det påpekes at det ikke er konkrete krav til tilbakeføring, og

Norges Miljøvernforbund viser i den sammenheng til restene av et bølgekraftverk i Øygarden. Willy Moe Jacobsen skriver at det er en umulig oppgave å tilbakeføre utsprengte veier og oppstillingsplasser til sin opprinnelige tilstand.

Dersom det gis konsesjon, vil NVE sette vilkår om at området ved nedleggelse skal tilbakeføres til sin opprinnelige tilstand så langt dette er mulig. NVE slutter seg til at vindkraftverket vil innebære permanente inngrep i planområdet. Landskapet i planområdet tilsier at inngrepene i dette området vil bli vanskeligere å tilbakeføre enn i mange andre norske vindkraftprosjekter. Dette er vurdert og vektlagt i kapittel 5.4 om landskap. Samtidig viser erfaringer fra eksisterende vindkraftverk at det er mulig å gjøre relativt mye for å tilbakeføre området når vindkraftverket legges ned. I den sammenheng er det et poeng at det kan være attraktivt å bruke veiene til ulike formål etter at vindkraftverk er lagt ned.

NVE vil sette vilkår om at konsesjonær innen utgangen av det tolvte driftsåret skal stille garanti som sikrer kostnadsdekning for fjerning av vindturbinene og tilbakeføring av området ved utløp av driftsperioden. NVE viser til at driftskostnadene for vindkraftverk er relativt små sammenlignet med investeringskostnadene. Etter NVEs vurdering er det på dette grunnlag usannsynlig at vindkraftverket ikke drives videre etter tolv driftsår. NVE skal sikre at konsesjonær utformer en god plan for tilbakeføring dersom det ikke søkes om ny konsesjon. Det er etter NVEs vurdering ikke nødvendig å utarbeide en slik plan på nåværende tidspunkt, 20-30 år før den blir aktuell.

5.20.3 Kommunale beredskapstjenester

Vefsn kommune ber om en konkret redegjørelse for eventuelle økte krav som stilles til kommunens beredskapstjenester.

Etter NVEs vurdering skiller ikke vindkraftverk seg vesentlig fra andre utbyggingstiltak når det gjelder krav til kommunale beredskapstjenester. Dersom det gis konsesjon, forutsetter vi at tiltakshaver går i dialog med Vefsn kommune om beredskapstjenester som en del av tiltakshavers planlegging knyttet til risiko og sårbarhet.

5.20.4 Forholdet til grunneiere

Knut Tverå viser til at han driver Trollvar naturpark i området, og skriver at en ny vei i Lillejorddalen vil føre til at en paintballbane må flyttes eller legges ned. Han krever at tiltakshaver bekoster eventuell flytting av paintballbanen eller flytting av adkomst til banen. Ifølge Tverå kan tiltaket også medføre andre virkninger for aktiviteter knyttet til Trollvar naturpark, herunder organiserte fisketurer til Fjellskardtjønna. Han påpeker at adkomstveien er planlagt gjennom området Kleivan, og at det er to grotter i dette området som brukes til aktiviteter. Han er imot at adkomstveien skal bygges i dette området. Tverå påpeker videre at transformatorstasjonen er planlagt i et område der han har jakt-, fiske- og beiterett.

Tverå skriver at alle trær på hans teiger som må sages ned skal fraktes til avtalt sted, og at mindre trevirke/ved skal kappes i 60 cm-lengder og klyves. Han skriver videre at tap av fremtidig inntekt av skog må erstattes, at eventuelle skader på/opprustninger av traktorvei må bekostes av tiltakshaver og at det i forkant må utføres befaringsfor å bli enige om aktuelle tiltak. Tverå skriver at det er positivt at Tveråveien kan bli opprustet, og mener tiltaket kan aksepteres dersom ovennevnte tiltak gjennomføres og tiltakshaveren er åpen for dialog.

NVE konstaterer at adkomstveien og transformatorstasjonen kan medføre virkninger for Knut Tverås eiendom og Trollvar naturpark. Det er derfor viktig med god planlegging og med eventuelle avbøtende tiltak i dette området. Dersom det gis konsesjon, forutsetter NVE at tiltakshaver skal gå i dialog med

Tverrå om planlegging av adkomstvei og avbøtende tiltak. Avbøtende tiltak skal beskrives i en detaljplan, som skal godkjennes av NVE.

6 Samlet vurdering av Øyfjellet vindkraftverk

NVE har i kapittel 5 vurdert virkningene av tiltaket tematisk. I dette kapittelet gir vi en samlet vurdering av Øyfjellet vindkraftverk. Innledningsvis presenteres en generell bakgrunn for NVEs behandling av vindkraftsaker og NVEs metode for vurderinger. Deretter følger NVEs avveining mellom negative og positive virkninger, sett opp mot forpliktelser knyttet til Norges fornybarmål, økonomien i prosjektene og NVEs vurdering av realiserbarheten ved tiltaket. På grunnlag av den samlede vurderingen av Øyfjellet vindkraftverk, følger NVEs konsesjonsvedtak i kapittel 7.

6.1 Bakgrunn

Regjeringen har vedtatt at det skal satses på nye fornybare energikilder som nødvendige tiltak for å redusere de norske utslippene av klimagasser og for å oppnå en mer bærekraftig utvikling. Elektrisitetsproduksjon fra vindkraftverk innebærer, i motsetning til fossile energikilder, ingen direkte utslipp av klimagasser. Ny elektrisitetsproduksjon vil også bidra til å styrke kraftbalansen og forsyningssikkerheten.

Økt satsing på kraftproduksjon fra nye fornybare energikilder er en nasjonal målsetning. I henhold til EUs fornybardirektiv skal Norge ha et forpliktende mål for hvor stor andel av energiforbruket som skal dekkes av fornybar energi. Regjeringen har med utgangspunkt i dette satt et forpliktende mål om en fornybarandel på 67,5 % i 2020. Et viktig tiltak for å nå dette målet er innføringen av et felles elsertifikatmarked med Sverige. Markedet trådte i kraft fra 1.1.2012. Det er planlagt at elsertifikatene skal bidra til 26,4 TWh ny fornybar kraft samlet for Norge og Sverige. Utbygging av vindkraft kan bli et vesentlig bidrag for å nå dette målet.

Et vindkraftverk kan gi positive samfunnsvirkninger gjennom økt aktivitet (kjøp og salg av varer og tjenester), økt sysselsetting, økte skatteinntekter for kommunen og økt utnyttelse av utmarksressurser. Vindkraftverk med tilhørende infrastruktur har som all kraftproduksjon miljøvirkninger. NVEs erfaring er at det oftest er visuelle virkninger for landskap, bebyggelse, friluftsliv og kulturminner, sammen med støy, som oppfattes som de største ulempene med et vindkraftverk. Virkningene for naturmangfold vil normalt være begrensede, og kan ofte unngås ved plantilpasninger eller andre avbøtende tiltak. Unntaket er mulige virkninger for fugl. Ved behandling av vindkraftprosjekter stilles det alltid krav om en beskrivelse av artsinventaret på stedet, og det skal vurderes hvordan de ulike artene bruker planområdet. I tillegg skal det vurderes hvilke mulige virkninger tiltaket kan få for fuglelivet. Mange virkninger av et vindkraftverk er midlertidige. Ved konsesjonsutløp skal vindturbinene fjernes og området istandsettes, dersom det ikke meddeles ny konsesjon.

6.2 Metodikk for NVEs vurdering

Konsesjonsbehandling i medhold av energiloven innebærer en konkret vurdering av de fordeler og ulemper et omsøkt prosjekt har for samfunnet. NVE meddeler konsesjon til prosjekter som anses som samfunnsmessig rasjonelle, noe som innebærer at fordelene ved tiltaket er vurdert som større enn ulempene.

De samlede virkningene av tiltaket blir veid opp mot økonomien og produksjonspotensialet i prosjektet og fordelene ved ny fornybar elektrisitetsproduksjon. Forpliktelsene knyttet til Norges fornybarmål ligger til grunn for den samlede vurderingen.

NVEs vurdering av et planlagt vindkraftprosjekt baseres hovedsakelig på faglig skjønn. Ved vurdering av et vindkraftverk er det kun enkelte virkninger, som elektrisitetsproduksjon og eventuelle

reduserte/økne nettap, som enkelt kan verdsettes i økonomisk forstand. Noen miljøvirkninger kan kvantifiseres, for eksempel ved å utarbeide støysonekart eller ved å angi hvor stor andel areal inngrepsfrie naturområder reduseres dersom tiltaket realiseres. Likevel er de fleste miljøvirkninger vanskelig å tallfeste og faglig krevende å verdsette ved hjelp av markedspriser. NVE er kjent med at betinget verdsetting er brukt i flere undersøkelser knyttet til friluftsliv og naturopplevelse for å finne godets totalverdi. Det er knyttet stor usikkerhet til resultatene fra slike undersøkelser på grunn av metodene som benyttes og forutsetningene som ligger til grunn for den enkelte undersøkelsen. Etter NVEs vurdering vil også kostnadene ved gjennomføring av slike undersøkelser være større enn nytteverdien, og resultatene vil være usikre og basere seg på en hypotetisk situasjon. NVE mener derfor at resultatene fra slike undersøkelser med tilhørende metoder har en begrenset verdi ved vurdering av omsøkte prosjekter, spesielt når de overføres fra ett vindkraftprosjekt til et annet.

I den samlede vurderingen av vindkraftverket tar NVE utgangspunkt i hvor godt planområdet er økonomisk egnet for vindkraft. Etter NVEs vurdering er det rasjonelt å bygge ut vindkraft der det kan produseres mest mulig elektrisitet med minst mulig kostnader. I tillegg kommer vurderingen av virkninger for samfunn og miljø. Et godt økonomisk prosjekt vil kunne tåle større miljøkostnader sammenlignet med et dyrere prosjekt. NVE legger til grunn at samfunnsøkonomien i prosjektet inkluderer både antatt lønnsomhet og virkninger for samfunn og miljø. Den samlede vurderingen er dermed også en samfunnsøkonomisk vurdering.

6.3 Samlet vurdering av økonomi og virkninger som er vektlagt av NVE

Vurdering av produksjon, økonomi og forholdet til andre planer

Vurdering av produksjon og økonomi (kapittel 5.1):	Øyfjellet vindkraftverk vil etter NVEs vurdering være et godt økonomisk prosjekt sammenlignet med andre norske vindkraftprosjekter. Det har ikke vært utført vindmålinger i planområdet, men NVE legger likevel til grunn at vindforholdene er gode. Investeringskostnadene vil være moderate sett i lys av tiltakets størrelse. Vindkraftverket kan produsere over 1 TWh per år ved en full utbygging.
Lokale og regionale myndigheter	NVE vektlegger at Vefsn kommune og Nordland fylkeskommune er positive til tiltaket. Det vektlegges samtidig at Fylkesmannen og Sametinget har fremmet innsigelse.

Negative virkninger som er vektlagt av NVE

Tema	Virkninger
Landskap og visuelle virkninger (kapittel 5.4)	NVE vektlegger at tiltaket vil medføre permanente inngrep i et stort fjellområde. Vi vektlegger også visuelle sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk.
Friluftsliv (kapittel 5.6)	NVE legger vekt på virkninger for friluftsliv. Dette gjelder særlig turmålet Stortuva, der friluftslivsopplevelsen også vil påvirkes av støy, skyggekast og fare for iskast, og innfallsporten til Lomsdal-Visten nasjonalpark. Det legges også vekt på sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk
INON (kapittel 5.9)	NVE vektlegger at vindkraftverket vil medføre en relativt stor INON-reduksjon, og ser dette i sammenheng med temaer som landskap,

	friluftsliv og naturmangfold.
Reindrift (kapittel 5.11)	NVE vektlegger at tiltaket vil påvirke reinbeiteområder og flyttleier. Sumvirkninger av Øyfjellet og Mosjøen vindkraftverk vektlegges også.

Positive virkninger som er vektlagt av NVE

Tema	Virkninger
Kraftproduksjon	NVE legger vekt på at tiltaket vil gi fornybar kraftproduksjon som kan bidra til at Norge oppfyller sine nasjonale fornybarmål. Etter NVEs vurdering kan en full utbygging medføre en årlig produksjon på over 1 TWh.
Sysselsetting og økonomiske virkninger for lokalsamfunnet (kapittel 5.18.1)	Tiltaket vil medføre eiendomsskatt for Vefsn kommune, inntekter for grunneiere og relativt stor aktivitet i lokalsamfunnet. NVE legger vekt på dette.

6.4 Avveining av fordeler og ulemper

Når NVE vurderer om det skal gis konsesjon til et vindkraftverk, ses virkningene opp mot prosjektøkonomien og anslått produksjon. Et godt produksjonsprosjekt vil tåle større miljøkostnader enn et mindre godt prosjekt. Vindforholdene og investeringskostnadene tilsier at Øyfjellet vindkraftverk er et godt økonomisk prosjekt sammenlignet med andre vindkraftprosjekter i Norge.

De viktigste negative virkningene av Øyfjellet vindkraftverk knyttes etter NVEs vurdering til reindrift, landskap og friluftsliv.

Vindkraftverket vil påvirke Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt i både anleggs- og driftsfasen. Dette vil særlig gjelde vestre siida, som har vår- og sommerbeiteområder der vindkraftverket planlegges. I tillegg må trolig en flyttlei gjennom planområdet omlegges. På grunnlag av erfaringer fra andre vindkraftverk og at store reindriftsområder vil bli berørt, legger NVE vekt på negative virkninger for reindriften og på at Fylkesmannen og Sametinget har fremmet innsigelse på grunn av reindriftsvirkninger. Samtidig mener NVE at avbøtende tiltak kan gjøre at reindriften kan opprettholdes både i østre og vestre siida i reinbeitedistriktet. Vi legger i den sammenheng til grunn at det er vinterbeiteområder som er minimumsfaktor i distriktet, og at kalvingsområdene i all hovedsak er utenfor planområdet. Det legges også til grunn at driften i vestre siida nylig er startet igjen etter noen års avbrekk, slik at det kan være lettere å tilrettelegge for nye driftsmønstre. Etter NVEs vurdering er det mulig å gjennomføre en omlegging av flyttleien, og vi konstaterer at reinbeitedistriktet også er av samme oppfatning, selv om de er negative til vindkraftprosjektet. En omlegging av flyttleien vil medføre at tilgangen til vinterbeiteområdene nordvest for planområdet sikres.

Selv om det etter NVEs vurdering bør være mulig å opprettholde dagens reindrift dersom vindkraftverket etableres, er det avgjørende at det gjennomføres gode avbøtende tiltak i dialog med reinbeitedistriktet. Gjennom et vilkår om at tiltakshaver skal utarbeide forslag til avbøtende tiltak i samarbeid med reinbeitedistriktet, mener NVE at reindriftsinteressene ivaretas på en slik måte at det kan gis konsesjon.

Vindkraftverket vil påvirke landskapsopplevelsen både i og utenfor planområdet, og kan prege utsikten fra de nordlige delene av Lomsdal-Visten nasjonalpark og andre høyereliggende områder nær

vindkraftverket. Det er i hovedsak friluftslivet i området som vil bli påvirket av utsikten til vindkraftverket. Dette vil særlig gjelde området rundt Stortuva, som er et viktig turmål. Det er planlagt vindturbiner på selve toppen, og dette vil etter NVEs vurdering medføre store virkninger for friluftslivet. Vindturbinene på toppen vil også bli delvis synlige fra Mosjøen sentrum. NVE mener det er viktig å opprettholde Stortuva som turmål, og vil derfor sette vilkår om at det ikke skal bygges vindturbiner i direkte tilknytning til toppen. Vi vil også sette vilkår om at det skal gjennomføres andre avbøtende tiltak for friluftsliv, og anbefaler at dette omfatter tilretteleggingstiltak knyttet til turmålet Stortuva.

Miljødirektoratet mener den sørlige plangrensen ved Fjellskardet bør trekkes nordover av hensyn til Lomsdal-Visten nasjonalpark. NVE konstaterer at det ikke er planlagt vindturbiner i den sørligste delen av planområdet, som også vil berøre en flyttlei for Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt og grense til et viktig kalvingsområde. Samtidig ligger dette området i en dal, der produksjonforutsetningene trolig er dårlige. NVE har gjort en helhetlig vurdering av den sørlige delen av planområdet, og konkluderer med at grensen bør flyttes nordover. Det vil derfor bli satt vilkår om at planområdets grense skal gå like sør for Elvdalsfjellet, jf. kart under. Gjennom denne reduksjonen mener NVE at virkningene blir små for friluftsliv og reindrift i Fjellskardet, Sørvassdalen og Lomsdal-Visten nasjonalpark.

Etter NVEs vurdering er det de permanente inngrepene som utgjør de viktigste landskapsvirkningene. Området fremstår som uberørt, og er preget av småkupert fjell. Veinettet og oppstillingsplasser vil medføre skjæringer og fyllinger som vanskelig kan bli tilbakeført til opprinnelig tilstand. Dette temaet henger i stor grad sammen med temaet inngrepsfrie naturområder (INON), og vektlegges av NVE. I den sammenheng er det viktig å sikre god detaljplanlegging og tilbakeføring av tiltaket, og vi vil derfor sette vilkår om dette.

Øyfjellet vindkraftverk vil medføre små virkninger for bebyggelse sammenlignet med de fleste andre norske vindkraftanlegg. Vindkraftverket vil bli lite synlig fra Mosjøen, og støy- og skyggekastvirkningene for bebyggelse er små. Planområdet har ikke spesielt store naturverdier, særlig dersom eventuelle viktige myrlokaliteter i Kvanndalen unngås. Den lokale bestanden av jaktfalk kan bli påvirket, men NVE mener virkningene for fugl vil være små sammenlignet med andre norske vindkraftverk. Dette gjelder også virkninger knyttet til temaer som Forsvarets interesser, luftfart, kommunikasjonssystemer og drikkevann. Slike temaer er ofte viktige i vindkraftsaker.

Sumvirkninger er vurdert under relevante temaer i kapittel 5. Etter NVEs vurdering er det i hovedsak Mosjøen vindkraftverk som vil medføre sumvirkninger sammen med Øyfjellet vindkraftverk. Sumvirkningene av Mosjøen og Øyfjellet vindkraftverk kan bli store hvis begge tiltakene realiseres. Dette gjelder særlig reindrift, friluftsliv og landskap. Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt vil bli berørt av store inngrep i både vestre og østre siida, og dette kan etter NVEs vurdering få betydning for omfanget av reindrift i området. De viktigste friluftslivsområdene nær Mosjøen sentrum vil bli preget av vindturbiner, og det vil flere steder bli god utsikt til begge vindkraftverkene. Det legges også til grunn at vindkraftverkene samlet vil medføre store permanente landskapsinngrep i et begrenset område. På grunnlag av disse virkningene mener NVE at begge vindkraftverkene ikke bør realiseres. Etter NVEs vurdering vil virkningene av Mosjøen vindkraftverk bli så store sammenlignet med virkningene av Øyfjellet vindkraftverk at søknaden om Mosjøen vindkraftverk bør avslås.

Vi konstaterer at Miljødirektoratet har vurdert tiltaket til å være i konfliktkategori D når det gjelder naturmiljø, men at de påpeker at metodikken ikke tar hensyn til prosjektets størrelse. Etter NVEs vurdering er det viktig å se virkningene av prosjektet opp mot vindkraftverkets størrelse. Øyfjellet vindkraftverk planlegges med samlet installert effekt på over 300 MW, og dette tilsvarer omtrent en tredel av dagens installerte vindkraftkapasitet i Norge. Mindre vindkraftverk har ofte like store

virksomheter som Øyfjellet vindkraftverk, og Øyfjellet tilsvarer flere slike vindkraftverk med tanke på effekt og produksjon.

Den viktigste fordelene av tiltaket vil være etablering av ny fornybar energiproduksjon som kan bidra til at Norge oppfyller sine nasjonale fornybarmål. På grunn av vindkraftverkets størrelse vil samtidig de positive økonomiske virkningene bli relativt store, særlig for Vefsn kommune, grunneiere og deler av det lokale næringslivet. NVE legger i den sammenheng vekt på at vindkraftprosjektet har tilslutning fra kommune og fylkeskommune. Når tiltaket i tillegg er et godt produksjonsprosjekt, er det etter NVEs vurdering samfunnsmessig rasjonelt å meddele konsesjon for bygging og drift av vindkraftverket.

Netttilknytningen er planlagt gjennom parallellføring med den eksisterende 132 kV-kraftledningen Grytåga – Marka. Etter NVEs vurdering er dette i utgangspunktet en god løsning, men den planlagte traseen vil medføre nærføring til flere boliger. Det gis derfor konsesjon til bygging av en 132 kV kraftledning til Marka transformatorstasjon med vilkår om at det skal gjennomføres avbøtende tiltak. Det er liten forskjell på de to omsøkte alternativene for adkomstvei. Etter NVEs vurdering kan begge alternativene være gode løsninger. Endelig trasé for adkomstveien sør for 132 kV-kraftledningen skal fastsettes i detaljplanen, som skal godkjennes av NVE og utarbeides i samråd med Vefsn kommune og berørte grunneiere.

Øyfjellet vindkraftverk er etter NVEs vurdering et godt samfunnsøkonomisk prosjekt, sett i lys av at prosjektet vil være et stort bidrag til å nå fornybarmålene og at det vurderes til å være et godt produksjonsprosjekt. Denne vurderingen innbefatter usikkerhet og føre var-betraktninger, jf. naturmangfoldloven §§ 9-12.

Selv om Øyfjellet vindkraftverk er et godt vindkraftprosjekt, er det viktig å begrense negative virkninger gjennom hensiktsmessige og gjennomførbare tiltak. NVE vil derfor sette en rekke vilkår til konsesjonen.

Figur 9 Ny sørlig avgrensning av planområdet

7 NVEs vedtak

Etter NVEs vurdering utgjør konsesjonssøknaden med konsekvensutredning, innkomne merknader, møter og befaring et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for å avgjøre om det omsøkte vindkraftverket skal meddeles konsesjon, og på hvilke vilkår en konsesjon eventuelt skal gis.

Etter NVEs vurdering er de samlede fordeler ved etablering av Øyfjellet vindkraftverk med nettilknytning større enn ulempene tiltaket medfører. NVE vil derfor gi Eolus Vind Norge AS konsesjon i medhold av energiloven § 3-1 for å bygge og drive Øyfjellet vindkraftverk med nettilknytning og tilhørende infrastruktur. Det gis konsesjon for en installert effekt på inntil 330 MW.

NVE har lagt vekt på at det er gode vindforhold i planområdet og at Øyfjellet vindkraftverk vil bidra til at Norge kan oppfylle forpliktelsene knyttet til Norges fornybarmål. Produksjonen vil etter NVEs vurdering bli over 1 TWh/år ved en full utbygging. NVE mener at prosjektet vil være konkurransedyktig i det norsk-svenske elsertifikatmarkedet.

De viktigste negative virkningene av Øyfjellet vindkraftverk knyttes etter NVEs vurdering til landskap, friluftsliv og reindrift. Disse virkningene er likevel ikke så store at konsesjonssøknaden bør avslås. NVE legger til grunn at Øyfjellet vindkraftverk er et stort vindkraftprosjekt, men at virkningene vil bli relativt små sammenlignet med andre norske vindkraftprosjekter. NVE har behandlet søknaden om Øyfjellet vindkraftverk sammen med søknaden om Mosjøen vindkraftverk. Sumvirkninger av disse vindkraftverkene er vektlagt i begge sakene, og søknaden om Mosjøen vindkraftverk er avslått.

NVE har redusert den sørlige delen av planområdet mot Fjellskardet på grunn av virkninger for reindrift og friluftsliv. Det er i tillegg satt vilkår om at det ikke skal bygges vindturbiner i direkte tilknytning til Stortuva-toppen.

NVE vektlegger at Vefsn kommune og Nordland fylkeskommune er positiv til tiltaket, men vektlegger samtidig at Fylkesmannen i Nordland og Sametinget har fremmet innsigelse til søknaden.

NVE har satt en rekke vilkår til konsesjonen, herunder blant annet vilkår om avbøtende tiltak for reindrift og friluftsliv, utarbeidelse av miljø-, transport og anleggsplan og tiltak knyttet til nedleggelse av anlegget.

8 Konsesjonsvilkår

NVE viser til energilovforskriftens § 3-4, som omhandler vilkår for konsesjon for elektriske anlegg. Under bokstav b) om miljø og landskap står det:

"Konsesjonæren plikter ved planlegging, utførelse og drift av anlegget å sørge for at allmennheten påføres minst mulig miljø- og landskapsmessige ulemper i den grad det kan skje uten urimelige kostnader eller ulemper for konsesjonæren.

Overholdelse av denne bokstav kan undergis tilsyn etter bestemmelse av Norges vassdrags- og energidirektorat."

I tillegg til standardvilkårene, kan NVE fastsette spesielle vilkår for å redusere negative virkninger for allmenne og private interesser.

NVE har i medhold av energiloven myndighet til å fastsette vilkår om gjennomføring av tiltaket som kan redusere negative virkninger ved vindkraftverket med tilhørende nettilknytning og annen infrastruktur. Behovet for og omfanget av slike tiltak er vurdert under hvert enkelt tema og er basert på NVEs faglige skjønn og opplysninger som er fremkommet under behandlingsprosessen.

I følgende tabell presenteres spesielle vilkår i denne saken:

Vilkår	Referanse
<p>Detaljplan</p> <p>Konsesjonær skal legge frem en detaljplan som viser tiltakets endelige utforming. Planområdets sørlige grense skal være som vist på kart vedlagt denne konsesjonen. Det skal ikke bygges vindturbiner i direkte tilknytning til fjelltoppen Stortuva. Endelig trasé for den delen av adkomstveien som planlegges sør for den eksisterende 132 kV-kraftledningen skal fastsettes i detaljplanen, og skal bygge på de omsøkte alternativene «modifisert alternativ 2» og «modifisert alternativ 3». Dersom endringer av tiltaket medfører vesentlig endrede virkninger enn det som fremgår av konsekvensutredningen, skal dette vurderes i detaljplanen. Planen skal omfatte en beskrivelse av avbøtende tiltak knyttet til Knut Tverås eiendom.</p> <p>Detaljplanen skal godkjennes av NVE og legges til grunn for miljø- og transportplan, jf. vilkår 14.</p>	<p>Vilkår 13 i konsesjonen, kapittel 5.6, 5.11, 5.19, 5.20 og 6.4 i bakgrunn for vedtak</p>
<p>Nettilknytning</p> <p>Det skal gjennomføres avbøtende tiltak knyttet til boliger langs kraftledningstraseen fra Tverråga til Marka. Tiltakene skal vurderes i detaljplanen for vindkraftverket, jf. vilkår 13.</p>	<p>Vilkår 9 i konsesjonen, kapittel 5.2 i bakgrunn for vedtak</p>
<p>Naturtypekartlegging</p> <p>Konsesjonær skal foreta en naturtypekartlegging i traseen for adkomstvei. Denne kartleggingen skal legges til grunn for detaljplanen, jf. vilkår 13.</p>	<p>Vilkår 15 i konsesjonen, kapittel 5.8 i bakgrunn for vedtak</p>
<p>Reindrift</p> <p>Konsesjonær skal i samarbeid med Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt utarbeide et forslag til avbøtende tiltak for reindriften i området. Forslaget skal blant annet omfatte tiltak knyttet til flyttleien gjennom planområdet, og skal presenteres i detaljplanen for tiltaket, jf. vilkår 13. Detaljplanen skal godkjennes av NVE.</p>	<p>Vilkår 16 i konsesjonen, kapittel 5.11 i bakgrunn for vedtak</p>

Friluftsliv Konsesjonær skal i samråd med Vefsn kommune og Brurskanken Turlag utarbeide en plan for avbøtende tiltak for friluftsliv. Det skal tas hensyn til prosjektøkonomien. Planen skal godkjennes av NVE.	Vilkår 17 i konsesjonen, kapittel 5.6 i bakgrunn for vedtak
Drikkevann Private drikkevannskilder rundt planområdet skal kartlegges, og risikoen for forurensning skal vurderes. Konsesjonær skal i samråd med Vefsn kommune avklare hvilke eventuelle tiltak som må iverksettes for å sikre private drikkevannskilder rundt planområdet. Dette skal beskrives i en miljø-, transport- og anleggsplan, jf. vilkår 14.	Vilkår 18 i konsesjonen, kapittel 5.17 i bakgrunn for vedtak
Saedrift Konsesjonær skal utarbeide en plan om avbøtende tiltak for sauedrift i samarbeid med Vesterfjell sankelag. Planen skal godkjennes av NVE.	Vilkår 20 i konsesjonen, kapittel 5.16 i bakgrunn for vedtak
Forholdet til Regional plan for Vefsnassdraget Før anleggsarbeidene startes må Vefsn kommune avklare planstatus for områdene som blir berørt av tiltak knyttet til vindkraftverket og som samtidig ligger innenfor planområdet for Regional plan for Vefsnassdraget.	Vilkår 21 i konsesjonen, kapittel 5.10 i bakgrunn for vedtak

9 NVEs vurdering av ekspropriasjon og forhåndstiltredelse

Ekspropriasjon innebærer at en grunneier/rettighetshaver må gi fra seg eiendomsrettigheter eller andre rettigheter uten å godta dette frivillig, mot at det i en etterfølgende skjønnsak fastsettes erstatning. Dette vil kunne skje dersom grunneier/rettighetshaver og søker ikke lykkes i å forhandle seg fram til minnelige avtaler.

9.1 Søknad om ekspropriasjon

Eolus Vind Norge AS søker om ekspropriasjonstillatelse i medhold av oreigningslova § 2 pkt. 19 om nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Øyfjellet vindkraftverk med nettilknytning og tilhørende infrastruktur.

Tiltakshaver opplyser at de vil søke å inngå avtale med grunneiere og rettighetshavere, herunder Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, om kompensasjon for eiendommene og områdene som blir berørt av tiltaket, men at de søker om ekspropriasjonstillatelse i tilfelle enighet ikke oppnås.

9.2 NVEs vurdering av ekspropriasjon

9.2.1 Hjemmelsgrunnlag

Oreigningslova § 2 pkt. 19 gir NVE hjemmel til å ekspropriere ”så langt det trengs til eller for...varmekraftverk, vindkraftverk, kraftlinjer, transformatorstasjoner og andre elektriske anlegg.”

Bestemmelsen gir NVE hjemmel til å samtykke til ekspropriasjon av eiendomsrett eller bruksrettigheter av de omsøkte anlegg.

9.2.2 *Avveining av ulike interesser*

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningslova § 2 annet ledd, der følgende fremgår: *”Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast uten at det må reknast med at inngrepet tvillaust er meir til gagn enn skade.”* Dette innebærer at samtlige skader og ulemper de omsøkte anlegg medfører skal avveies mot den nytten som oppnås med ekspropriasjonen.

Interesseavveiningen i denne saken innebærer at hensynet til samfunnets interesse med tanke på forsyningssikkerhet og muligheter for ny fornybar elektrisitetsproduksjon må vektas mot hensynet til de grunneiere eller rettighetshavere, herunder berørte reinbeitedistrikt og til andre allmenne interesser knyttet til miljø i vid forstand, se kapittel 5. I kapittel 6.3 er det foretatt en samlet vurdering av virkninger som er vektlagt av NVE.

Selv om enkeltpersoner i varierende grad blir direkte berørt av bygging og drift av Øyfjellet vindkraftverk med nødvendig infrastruktur, mener NVE at de samfunnsmessige fordelene ved tiltaket veier tyngre enn hensynet til den enkelte grunneier eller rettighetshaver som er berørt i denne konkrete saken.

NVE har etter en samlet vurdering funnet at de samfunnsmessige fordeler ved det konsesjonsgitte anlegget utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. NVE anser derfor vilkåret i oreigningslova § 2 annet ledd som oppfylt.

9.2.3 *Omfanget av ekspropriasjon*

Søknaden gjelder ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for bygging og drift av Øyfjellet vindkraftverk med tilhørende infrastruktur og nettilknytning, herunder all nødvendig adkomst/ferdsel/transport i forbindelse med tiltaket.

9.2.4 *NVEs samtykke til ekspropriasjon*

NVE har etter en interesseavveining funnet at de samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anleggene utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres andre. Det foreligger derfor grunnlag etter oreigningslova § 2 annet ledd, jf. § 2 pkt. 19 til å gi samtykke til ekspropriasjon for de anleggene Eolus Vind Norge AS har søkt om.

NVE vil på denne bakgrunn meddele Eolus Vind Norge AS ekspropriasjonstillatelse for de omsøkte anleggene. Det vises til vedtak om samtykke til ekspropriasjon, gitt som eget dokument.

NVE gjør samtidig oppmerksom på at ekspropriasjonstillatelsen faller bort dersom begjæring av skjønn ikke er fremsatt innen ett år etter endelig vedtak er fattet, jf. oreigningslova § 16.

NVE forutsetter at tiltakshaverne forsøker å komme frem til minnelige ordninger med berørte grunneiere/rettighetshavere. Dersom dette ikke er mulig, skal den enkelte grunneier og rettighetshaver kompenseres gjennom skjønn.

9.3 **Søknad om forhåndstiltredelse**

Eolus Vind Norge AS søker i medhold av oreigningslova § 25 om forhåndstiltredelse til å igangsette anleggsarbeidene etter at skjønn er begjært og før rettslig skjønn er avholdt.

NVE har foreløpig ikke realitetsbehandlet denne delen av søknadene. OED vil avgjøre søknaden om forhåndstiltredelse når eventuelt endelig konsesjon foreligger og skjønn er begjært.

Vedlegg. Tematiske konfliktvurderinger, innkomne merknader og vurdering av beslutningsgrunnlaget

1 Tematiske konfliktvurderinger

Tiltaket er kategorisert gjennom tematiske konfliktvurderinger.

Naturmiljø	Kulturminner og kulturmiljø	Landskap	Sum miljø og landskap	Forsvar	Reindrift
D	Ikke kategorisert	C	D	A	D

1.1 Miljødirektoratet

Miljødirektoratet har vurdert de samlede virkninger av Øyfjellet vindkraftverk til konfliktkategori D. Det påpekes at metodikken ikke tar hensyn til prosjektets størrelse. Riksantikvaren har ikke vurdert tiltaket.

Naturmiljø

For temaet naturmiljø er Øyfjellet vindkraftverk vurdert til å være i kategori D. Miljødirektoratet skriver at den største konflikten er knyttet til nærheten til Lomsdal-Visten nasjonalpark. De skriver videre at flytting av den sørlige plangrensen kan endre konfliktkategorien til «C-D». Det legges i tillegg vekt på virkninger for INON og friluftsliv.

Landskap

For temaet landskap er Øyfjellet vindkraftverk vurdert til å være i kategori C. Miljødirektoratet foreslår flytting av den sørlige plangrensen som et aktuelt avbøtende tiltak.

1.2 Forsvarsbygg

Ifølge Forsvarsbygg vil ikke tiltaket være i konflikt med Forsvarets infrastruktur.

1.3 Reindriftsforvaltningen

Reindriftsforvaltningen har vurdert tiltaket til å være i konfliktkategori D. De skriver at vindkraftverket vil påvirke viktige reindriftsområder, og at de samlede virkningene av flere vindkraftverk i området vil tilsi en samlet konfliktkategori E.

2 Innkomne merknader til søknaden om Øyfjellet vindkraftverk

NVE har mottatt 24 høringsuttalelser til konsesjonssøknaden om Øyfjellet vindkraftverk. Høringsuttalelsene er sammenfattet under.

2.1.1 Myndigheter

Vefsn kommune skriver i brev av 22.5.2014 at kommunestyret har fattet følgende vedtak:

Vefsn kommune ser positivt på søknaden om konsesjon for etablering av Øyfjellet vindkraftverk. Etter Vefsn kommunes vurdering vil de positive konsekvensene for miljø og samfunn i denne saken være

større enn de negative effektene tiltaket vil medføre. Det er likevel forhold som kommunen ønsker skal vektlegges i den videre saksbehandlingen av konsesjonssøknaden.

Kommunen mener at konsekvensutredningen er god og grundig, men mener at enkelte forhold knyttet til risiko og sårbarhet burde vært bedre belyst, herunder brannberedskap, oljeutslipp og iskast. Det bes om en vurdering av hvorvidt forskrift om konsekvensutredninger er tilstrekkelig fulgt opp og om en konkret redegjørelse for eventuelle økte krav som stilles til kommunens beredskapstjenester.

Kommunen legger vekt på negative virkninger for friluftsliv, særlig knyttet til Stortuva og innfallsporten til Lomsdal-Visten nasjonalpark. I den sammenheng viser de til fylkesdelplan for Vevelstad og deler av Vefsn, Grane og Brønnøy. De skriver at det bør vurderes å flytte planlagte vindturbiner fra de viktigste stedene for friluftslivet, særlig på Stortuva, og at de ønsker en satsing på tilrettelegging av friluftsliv i Trongskaret. De ønsker også at det vurderes tiltak knyttet til innfallsporten til Lomsdal-Visten nasjonalpark.

Det vises til at planområdet berører reinbeiteområder, og kommunen forutsetter at tiltaket avklares mot reindriftsinteresser før det realiseres. I tillegg påpekes det at deler av planområdet er i bruk som sauebeite, og kommunen ber om at det opprettes dialog med aktuelle drivere for å vurdere om det kan finnes gode avbøtende tiltak.

Kommunen ser positivt på at tiltakshaver har vurdert hvordan en veiløsning til Vikdalen og Hundåla kan realiseres. De ønsker at det settes vilkår om at veinett som er sammenfallende med en slik veiløsning blir overdratt til offentlig veimyndighet vederlagsfritt ved en eventuell senere realisering av vei til Vikdalen og Hundåla. Kommunen ønsker også at internveinettet åpnes for alternativ bruk, herunder traseer for snøskuterløyper, merkede skiløyper og turløyper sommerstid. De ber om at kommunen tas med i en dialog om alternativ bruk av veinettet.

Det påpekes at nettilknytningen planlegges som en parallellføring med eksisterende 132 kV-ledning og at denne kraftledningen passerer gjennom Mosåsen, som er et av Mosjøens mest brukte nærturområder. Kommunen ber om at kraftledningen plasseres slik at den samlede traseen blir smalest mulig og de estetiske virkningene minst mulig. Dersom det er mulig, ønsker de også at den nye linjen kan fungere som en dobbelsikring for eksisterende kraftledning.

Kommunen påpeker at Grytåga settefiskanlegg har vannuttak fra Grytåvatnet og Hundålvatnet, og at risikoen for utslipp i nedslagsfeltet til Hundålvatnet ikke er vurdert. Det påpekes videre at heller ikke forholdet til private drikkevannskilder er kartlagt og vurdert.

Kommunen skriver at det kreves en behandling etter plan- og bygningslovens bestemmelser, og forutsetter at det rettes en forespørsel til Vefsn kommune om dette. De ber om at innspillene fra høringen av konsesjonssaken følger søknaden.

Nordland fylkeskommune skriver i brev av 18.6.2014 at fylkestinget har fattet følgende vedtak:

- 1. Fylkestinget anbefaler at Øyfjellet vindkraftverk får konsesjon. En utbygging av vindkraftverket vil være i tråd med regionale og nasjonale mål om økt produksjon av ny fornybar energi.*
- 2. Fylkestinget ber om at NVE fastsetter bestemmelser som gjør at man gjennom detaljplanleggingen minimerer risikoen for at utbyggingen medfører skader på naturmangfoldet i området.*
- 3. Fylkestinget vil anbefale at det gjennom dialog mellom reindriftsnæringa og NVE avklares om tiltaket er akseptabelt i forhold til reindriftsnæringa.*
- 4. Fylkestinget ber NVE sikre at forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven er oppfylt.*

5. Dersom det blir gitt konsesjon, ber fylkeskommunen om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene:

a. Vurdere utformingen av vindkraftverket slik at de visuelle virkningene for Mosjøen sentrum reduseres.

b. Sikre at Øyfjellet, og spesielt Stortuva, fortsatt kan være et attraktivt friluftslivsområde

c. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markainngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3,4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart. Det forutsettes at nevnte pålegg bringes videre til dem som skal utføre arbeide i marken.

Fylkesmannen i Nordland fremmer innsigelse til søknaden i brev av 24.4.2013. Innsigelsen er fremmet med begrunnelse i at Øyfjellet vindkraftverk vil beslaglegge og forringe viktige særverdiområder for reindriften. Fylkesmannen skriver at dette særlig gjelder flyttleier, tidlig vårbeite, kalvingsland og pregingsområder. Det påpekes at stenging av flyttlei er i strid med reindriftsloven § 22. Fylkesmannen påpeker også at vinterbeitene er minimumsfaktoren i reinbeitedistriktet, og skriver at vindkraftverket vil gjøre det vanskelig å etterleve beitetidsbestemmelsene. De mener at en reduksjon av tilgjengeligheten til vinterbeitene vil påvirke distriktets produksjonspotensial og økologiske og økonomiske bærekraft.

Fylkesmannen skriver at de har lagt vekt på det kommunale selvstyret i denne saken, men at de mener reindriftsinteressene ikke kan bli tilfredsstillende ivaretatt ved utbygging av vindkraftverket. De mener at tiltaket kan medføre opphør av reindrift i området. Ifølge Fylkesmannen er det i denne saken behov for en nasjonal politisk avveining av samfunnsinteressene.

Fylkesmannen viser til konsekvensutredningen om reindrift, der det står at Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. De påpeker at det ikke er adgang til å stenge flyttleier, men at reindriftsloven § 22 åpner for å søke Landbruks- og matdepartementet om omlegging av flyttlei. De påpeker videre at det ikke er utredet alternative flyttetraseer, og skriver at det dermed ikke er grunnlag for å konkludere med at omlegging av flyttlei vil være et aktuelt avbøtende tiltak.

I konsekvensutredningen står det at bistand/støtte til frakt av rein til vinterbeitene kan være et aktuelt avbøtende tiltak. Fylkesmannen påpeker i den sammenheng at området Husvika – Hundåla – Sørnes er uten veiforbindelse, og at en slik transport derfor må foregå med både bil og båt. De skriver at dette vil være svært arbeidskrevende, kostnadskrevende og belastende for reinen. I tillegg skriver de at det er et poeng at en flyttlei skal kunne brukes begge veier, og at den vanlige fordelingen av simler med kalver utover vårbeiteområdet vanskelig vil kunne erstattes med transport med båt og bil.

Fylkesmannen påpeker at tidlig vårbeite og kalvingsland er definert som særverdiområder i reindriften, og at dette skyldes at reinen er særdeles sårbar for forstyrrelser i denne fasen. I den sammenheng vises det til at Øyfjellet vindkraftverk vil legge beslag på store deler av vestre siidas vårbeite- og kalvingsområder. Fylkesmannen påpeker videre at vindkraftverkets virkninger for bruken av vinterbeitesonen og beitetidsbestemmelsene ikke er vurdert i konsekvensutredningen. De opplyser at reinen skal være ute av vinterbeitesonen innen 15. april, og skriver at vinterbeitesonen strekker seg inn over vårområdene slik at det blir lite vårbeiteland igjen mellom vinterbeitesonen og vindkraftverket. Ifølge Fylkesmannen er sannsynlige virkninger av dette at det blir vanskelig å få reinsdyrene til å trekke naturlig, og at dyrene vil snu tilbake inn i vinterbeiteområdene på grunn at forstyrrelser fra vindkraftverket. De skriver at dette kan føre til konflikter mellom reindriften og det lokale landbruket, og at dette ikke er vurdert i utredningen.

Fylkesmannen stiller spørsmål om noen av de foreslåtte avbøtende tiltakene er med på å forringe den tradisjonelle samiske reindriftskulturen. De skriver at tiltakene vil medføre at tradisjonell flytting nærmest opphører, og at reindriften blir avhengig av økonomisk støtte fra utbygger. Videre skriver de at tiltakene vil være arbeidskrevende og at de kan medføre behov for helikopterbruk og føring. Ifølge Fylkesmannen vil reindriftens økonomiske, økologiske og kulturelle bærekraft svekkes.

Fylkesmannen skriver at konsekvensutredningen mangler en vurdering av den samlede belastningen av arealinngrep i reinbeitedistriktet. De påpeker at det er gjennomført og planlagt en rekke inngrep i reinbeitedistriktet, og krever en utredning av samlet belastning for reindriften i området.

Ifølge Fylkesmannen viser studier som er foretatt på reinens unnvikelser ved veier, hyttebygging og kraftlinjer at unnvikelsen er betydelig, særlig for simler. De skriver at fluktinstinktene i simlene forsterkes i kalvingstida, og at dette i verste fall kan føre til at simler forlater kalvene. De skriver videre at det er sannsynlig at mange simler med kalv vil unnvike vindkraftverket, og at dette på sikt kan føre til varige tap av kalvingsområder, dårlig kalveproduksjon og redusert produksjonsinntekt.

Når det gjelder naturmangfold, påpeker Fylkesmannen at slåttemyrflate er kategorisert som sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for naturtyper. Ifølge Fylkesmannen vil naturtypeforekomsten i Storkvannaldalen være å anse som viktig (B) i henhold til DN-håndbok 13 dersom dette faktisk er «slåttemyr» og har en tilstand som indikerer langvarig hevd. De påpeker at slåttemyr av A- eller B-verdi er en utvalgt naturtype. Fylkesmannen skriver at det er et vilkår i forskriften om utvalgte naturtyper at forekomstene må være klassifisert av Miljødirektoratet, men at naturmangfoldlovens alminnelige regler om aktsomhetsplikt må komme til anvendelse i tilfeller der forekomsten ennå ikke er klassifisert. Selv om de skriver at naturtypelokaliteten på grunnlag av foreliggende opplysninger ikke kan anses som utvalgt naturtype, mener Fylkesmannen at føre var-prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9, må vektlegges. De mener at det bør foretas en naturtypekartlegging dersom adkomstveien skal bygges slik at myrkomplekset i Storkvannaldalen blir berørt, og at forholdet til forskriften om utvalgte naturtyper da skal avklares.

Fylkesmannen skriver at vindkraftverket kan påvirke flere rovfuglarters hekking, særlig hekkelokalitetene ved Seterdalsfjellet, en hekkelokalitet i Sørvassdalen og hekkeområder for havørn mot Vefsnfjorden. De skriver videre at rovfugl og andre fuglegrupper vil påvirkes gjennom reduksjon av næringshabitat og potensielle kollisjoner. Ifølge Fylkesmannen vil kongeørn, havørn, jaktfalk, vandrefalk og fiskemåke være utsatt for kollisjonsrisiko. Fylkesmannen vurderer konsekvensgraden for naturmangfold til å være *middels* til *middels/liten negativ*.

Fylkesmannen mener at vindkraftverket vil medføre negative virkninger for landskapet. De slutter seg til utreders vurdering om at den samlede konsekvensgraden for landskap er *middels* til *liten negativ*, og at de viktigste virkningene gjelder synligheten fra høyereliggende områder i vest og sør. Det påpekes at vindkraftverket sammen med planlagte småkraftverk i Vikdalen vil medføre en vesentlig INON-reduksjon, og Fylkesmannen er særlig opptatt av de inngrepsfrie områdene fra fjord til fjell. De mener konsekvensgraden for temaet INON er *middels* til *middels/stor negativ*.

Det påpekes at toppturen til Øyafjellet/Stortuva er mye benyttet og at turen er av stor verdi for lokalbefolkningen. De skriver at turruten gjennom Storkvannaldalen vil bli sterkt berørt av adkomstveien og at friluftsområdet på Stortuva vil bli vesentlig forringet som følge av vindturbiner og veinett. De deler utreders vurdering om en konsekvensgrad på *middels negativ* for disse delområdene. Fylkesmannen mener imidlertid at den samlede konsekvensgraden for friluftsliv er undervurdert, og at veienes positive verdi for adkomst til området er tillagt for stor vekt. De påpeker at Lomsdal-Visten nasjonalpark ble opprettet blant annet med det formål å gi allmennheten anledning til naturopplevelse gjennom friluftsliv med *liten* grad av teknisk tilrettelegging, og mener det er problematisk at det bare

vil være noen hundre meter mellom nasjonalparken og vindkraftverket. Det påpekes i tillegg at adkomstveien kan komme i konflikt med hovedinnsfartsåren til nasjonalparken.

Miljødirektoratet skriver i brev av 11.4.2014 at søknaden med konsekvensutredning gir et godt bilde av tiltakets virkninger, selv om det er noen klare svakheter. I den sammenheng skriver de at de er skeptiske til konsekvensvurderingen for «delområde 1, Hundålvassfjellan» under temaet landskap. De mener «middels negativ» konsekvens er en undervurdering når det samtidig står at anlegget «endrer landskapsbildet dramatisk». Ifølge Miljødirektoratet skyldes undervurderingen at verdikategoriene er definert avvikende fra standard KU-oppsett og at det aktuelle delområdet er avgrenset på en lite hensiktsmessig måte. De mener konsekvensgraden burde vært høyere for et separat delområde øst for Hundålvatnet.

Miljødirektoratet er i hovedsak enig med utreder i konsekvensvurderingene om det lokale friluftslivet, selv om de mener det er en urimelig positiv vektlegging av positive virkninger knyttet til enklere adkomst. De savner en mer konkret vurdering av virkninger for Lomsdal-Visten nasjonalpark og muligheten for tilpasninger knyttet til nasjonalparken. Miljødirektoratet mener at virkningene for den nordlige delen av nasjonalparken vil være mer negative enn det som fremgår av utredningen. De ber om at grensen for planområdet flyttes etter at det er gjort en analyse med hensikt å minimalisere synligheten i den nordlige delen av nasjonalparken.

Miljødirektoratet mener at naturmangfoldet er tilstrekkelig kartlagt utfra behovet i denne saken, på tross av begrenset feltinnsats. De påpeker at adkomstveien kan berøre viktige myrlokaliteter, og anbefaler en tilleggsutredning som sikrer en bra løsning, fremfor å vente med et konkretisert og strengt utredningskrav i et eventuelt konsesjonsvedtak. Når det gjelder INON, mener Miljødirektoratet at analysen er direkte svak. De påpeker at INON-reduksjonen ikke er tallfestet, og savner en vurdering av de inngrepsfrie områdene i en større lokal/regional sammenheng.

Miljødirektoratet støtter anbefalingen om å unngå videre planlegging av vei langs Hundålvatnet.

Miljødirektoratet kommer med tematisk konfliktvurdering i brev av 25.8.2014. De plasserer tiltaket i konfliktkategori D (stor konflikt). Kategorien for naturmiljø er D og kategorien for landskap er C. Miljødirektoratet skriver at tiltaket vil komme i konfliktkategori C-D ved en flytting av den sørlige plangrensen til Elvdalsfjellet. Det understrekes at det samlede konfliktnivået må ses i lys av at tiltaket er et stort vindkraftprosjekt, og at denne avveien ikke fanges opp av TKV-metodikken.

Statens reindriftsforvaltning kommer med tematisk konfliktvurdering i brev av 25.4.2014. De gir tiltaket karakter D (stor konflikt). Reindriftsforvaltningen påpeker at en siidaandel har gjenopptatt driften i vestre siida, og at planområdet for vindkraftverket er lokalisert i et område som er kategorisert som vårbeite 1 og 2 i reinbeitedistriktet. De mener at hele planområdet vil gå tapt som vårbeite ved etablering av vindkraftverket, på grunn av at reinen sannsynligvis vil foretrekke andre tilgjengelige beiteområder. De skriver at kvaliteten på beitegrunnlaget i andre områder vil svekkes dersom planområdet ikke lenger kan brukes, og at dette kan øke konfliktnivået med landbruket dersom reinen trekker ned mot innmark. I tillegg skriver de at reinbeitedistriktet vil få færre alternative beiteområder å rotere på. Ifølge Reindriftsforvaltningen kan dette medføre en beiteslitasje som over tid får konsekvenser for produksjonsgrunnlaget.

Reindriftsforvaltningen skriver at vindkraftverket vil stenge flyttleier, og at dette vil vanskeliggjøre driften for distriktet. Videre skriver de at siidaen sannsynligvis ikke lenger kan bruke området under kalvings- og pregingstiden dersom vindkraftverket realiseres. Det påpekes at simlene er svært avhengige av ro i denne perioden, og at dyrene er mer utsatt for tap og angrep fra rovdyr dersom simlene skremmes bort fra kalvene uten at det har skjedd en preging. Reindriftsforvaltningen

understreker at et område kan bli benyttet ulikt fra år til år på bakgrunn av klimatiske og topografiske forhold. Det påpekes at viktig arealbruk for Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt er vinterbeite (minimumsfaktor), vårbeite for simler som skal kalve, kalvingsland, vårbeite for okser og fjorårskalver, luftingsområder om sommeren, tidlig høstbeite, høstbeiteområde som brukes under parring og høstvinterbeite.

Ifølge Reindriftsforvaltningen er det eneste relevante avbøtende tiltaket å redusere planområdet. De mener at omlegginger av flytt- og trekkleier ikke er utredet nok til at dette kan vurderes som avbøtende tiltak. Reindriftsforvaltningen viser til at det også er andre vindkraftplaner nær Øyfjellet, og skriver at en totalvurdering av alle tiltakene gir karakter E (svært stor konflikt).

Forsvarsbygg kommer med sin tematiske konfliktvurdering i brev av 11.4.2014. De gir tiltaket karakter A (ingen konflikt). Forsvarsbygg bemerker at vindturbiner og kraftledninger må merkes som luftfartshinder etter forskrift om merking av luftfartshindre. De skriver at Luftforsvaret ikke kan godta utreders forslag om avbøtende tiltak for å redusere lysvirkninger fra vindkraftverket. Det kreves at et tilstrekkelig antall vindturbiner blir merket med lys, og at fly og helikoptre som flyr lavere enn vindkraftverket skal kunne se vindturbinene uten problemer. Forsvarsbygg påpeker at vindkraftverket må rapporteres til Nasjonalt register for luftfartshindre.

Sametinget fremmer innsigelse til søknaden i brev av 11.4.2014. De skriver at kraftverkets omfang, sammen med at tiltaket ikke er vurdert i sammenheng med andre kraftplaner i området er en vesentlig grunn til innsigelsen. Ifølge Sametinget kan det samlede arealpresset av kraftplanene i området bli vesentlig. Sametinget mener at potensialet for funn av samiske kulturminner i planområdet er stort, særlig på steder der det ikke er gjort inngrep i nyere tid. Det påpekes at samiske kulturminner kan være vanskelig å spore i naturen, og at de også kan være av immateriell karakter. Sametinget anser ikke undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven § 9 som oppfylt. De mener undersøkelsesplikten bør oppfylles før konsesjonsvedtaket fattes.

Luftfartstilsynet skriver i brev av 19.2.2014 at konsekvensutredningen behandler spørsmålet om lyssetting av vindturbiner på en overfladisk måte. Luftfartstilsynet påpeker at vindturbinene vil utgjøre luftfartshinder, og at vindkraftverket må merkes med hinderlys i henhold til gjeldende krav om merking. De skriver at hvilke vindturbiner som skal merkes må fastsettes i dialog mellom tiltakshaver og Luftfartstilsynet. De ønsker å bli informert om den nye kraftledningens planlagte utforming for å kunne ta stilling til eventuell merkeplikt.

Luftfartstilsynet anmoder om at det settes vilkår i en eventuell konsesjon om at vindturbiner og kraftledninger rapporteres inn til Statens kartverk og at vindkraftverket og kraftledninger må merkes i henhold til gjeldende merkeforskrift. De anmoder videre om at tiltakshaver skal pålegges å kontakte Luftfartstilsynet for å få avklart hvordan merking kan gjennomføres. Luftfartstilsynet har for øvrig ingen merknader til at det gis konsesjon.

Statens vegvesen skriver i brev av 6.3.2014 at de ikke har innvendinger til at det gis konsesjon, men at tiltaket vil berøre deres interesser. De minner om at byggegrensen langs fylkesvei er 50 meter, og viser til at det i utgangspunktet er streng holdning til etablering av nye avkjørsler på den aktuelle strekningen på fylkesvei 244. De understreker at etablering av avkjørsel og tiltak i forbindelse med transport må avklares med Statens vegvesen. Det påpekes i den sammenheng at kostnadene ved utbedringer og/eller reparasjoner av fylkesvei/europavei må dekkes av tiltakshaver. Statens vegvesen minner om at det må søkes om tillatelse for spesialtransport.

Jernbaneverket skriver i brev av 26.2.2014 at de ikke har noen kommentarer til søknaden bortsett fra at de forventer å bli kontaktet i forbindelse med planlegging av kraftledningens kryssing av Nordlandsbanen.

2.1.2 Tekniske instanser

Avinor skriver i brev av 9.5.2014 at noen av de planlagte vindturbinene ligger innenfor den fastsatte innflygingsflaten til bane 16 på Mosjøen lufthavn. De mener likevel at plasseringen av disse vindturbinene kan aksepteres, men tar forbehold om at tiltaket blir akseptert av Luftfartstilsynet. Avinor viser i den sammenheng til at etablering av nye hinder i en innflygingsflate i utgangspunktet ikke kan aksepteres, jf. BSL E 3-2, § 11-4, og skriver at tiltaket derfor må ha forhåndsgodkjenning av Luftfartstilsynet. Avinor skriver at de har konkludert med at vindturbinene ikke vil påvirke dagens innflygingsprosedyrer, og at vindkraftverket ikke vil påvirke kommunikasjons-, navigasjons- eller radaranlegg i området. Ifølge Avinor vil imidlertid en VFR-rute i området kunne påvirkes.

Avinor skriver at den beskrevne merkingen av vindturbinene vil være tilstrekkelig kompensierende tiltak, jf. Forskrift om merking av luftfartshinder, BSL E 2-2. De gjør oppmerksom på at vindturbiner skal rapporteres inn som luftfartshinder til Statens kartverk.

Statnett skriver i brev av 9.5.2014 at det er to problemstillinger som påvirker mengden vindkraft som mates inn på sentralnettet i Helgelandsområdet; ut fra lokale og fra mer overordnede forhold. De påpeker at området har et relativt stort kraftoverskudd, men at nettet isolert sett har tilstrekkelig kapasitet til innmatning av den planlagte kraftproduksjonen fra Øyfjellet vindkraftverk. De skriver at tilknytningen direkte til Marka transformatorstasjon vil avlaste transformeringsbehovet i stasjonen, på grunn av det store forbruket ved aluminiumsverket i Mosjøen. Ifølge Statnett vil det ikke være behov for å øke transformorkapasiteten som følge av det planlagte vindkraftverket.

Ut fra et mer overordnet perspektiv påpeker Statnett at det totalt vil være kapasitet til å ta inn cirka 500 MW ny produksjon i eksisterende nett i Nordland, og at det foreligger mange småkraftplaner i fylket. De skriver i tillegg at vindkraft nord for Ofoten også kan medføre kapasitetsproblemer. Statnett påpeker at Øyfjellet vindkraftverk vil konkurrere med andre vindkraft- og småkraftprosjekter i Nordland og delvis i Troms og Finnmark.

Statnett forutsetter at FoS § 14 og FIKS følges, og at konsesjonær uten ugrunnet opphold søker/informerer systemansvarlig om anlegget etter det er gitt konsesjon. De skriver at det er viktig at alle kraftverk designes slik at de kan delta i reguleringen av både spenning og frekvens.

HelgelandsKraft skriver i brev av 27.3.2014 at de slutter seg til at nettilknytningen må skje direkte til sentralnettet. De skriver at avstanden mellom ledningene må være minst 30 meter ved parallellføring av ny kraftledning med eksisterende 132 kV-ledning. HelgelandsKraft mener det burde vært beskrevet hvilken betydning tiltaket har for nett tariffen for forbrukere i området.

2.1.3 Organisasjoner og privatpersoner

Forum for natur og friluftsliv – Nordland (FNF) påpeker i brev av 13.5.2014 at vindkraftverket vil bli synlig fra de viktige friluftslivsområdene Reinfjellet og De syv søstre og fra deler av Lomsdal-Visten nasjonalpark. Det påpekes videre at adkomstveien vil bli bygget i et område som i liten grad er påvirket av menneskelig aktivitet. De viser til at et stort område vil miste INON-status dersom vindkraftverket etableres, og mener at NVE må ta stilling til dette i vurderingen av samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10.

FNF har noen anmerkninger til friluftslivsutredningen. De kritiserer at det vises til erfaringer fra en vei i Bodø når det argumenteres for at nye veier kan bidra til økt friluftslivsbruk. FNF mener at verdien av friluftslivsområdet vil bli vesentlig redusert som følge av motorisert aktivitet og støy, og at området vil bli preget av å være et industriområde med omfattende naturinngrep. De skriver at friluftsliv er nært knyttet til naturopplevelser, inngrepsfri natur og stillhet. Det påpekes at topturer til Øyfjellet og Stortuva er en viktig friluftslivsaktivitet for lokalbefolkningen, og FNF skriver at tiltaket vil komme i konflikt med denne bruken av området. De mener at NVE må legge til grunn at tiltaket vil redusere opplevelseskvalitetene i området betraktelig og at utreder har en misforstått tilnærming og vurdering.

FNF skriver at mange naturverdier vil bli berørt, både direkte og indirekte, blant annet gjennom et økende press på rovfugl i området. De mener det er unødvendig å tillate utbygging av vindkraftverk når det stilles spørsmålsteget ved lønnsomheten ved etablering av vindkraftverk i Norge. Det påpekes at det er gitt konsesjon til flere kraftverksprosjekter enn det som teoretisk trenges for å nå 13,2 TWh ny kraftproduksjon i Norge. FNF påpeker også at det er kraftoverskudd i Nordland og at det er begrenset nettkapasitet i området.

Brurskanken Turlag skriver i brev av 14.3.2014 at de er imot prosjektet på grunn av virkninger for friluftsliv. De påpeker at store deler av planområdet er inngrepsfritt og at området samtidig er bynært. Turlaget skriver at Øyfjellet som Mosjøens «byfjell» benyttes mye til friluftsliv og rekreasjon året rundt, og at fjellet både kan være lett tilgjengelig (fra Øydalen) og gi utfordringer av mer alpin karakter (gjennom Trongskardet). De viser til at en fjelltrimpost på Stortuva hadde nær 2000 besøk i løpet av 2013, og at utsikten fra Stortuva er spektakulær. Ifølge turlaget vil naturopplevelsen på toppen av Stortuva bli sterkt redusert dersom vindkraftverket etableres. Det påpekes at turlaget i 2013 har merket og klopplagt traseen Øydalen-Stortuva og at Trongskardet-Stortuva står for tur.

Turlaget viser til at det er listet opp tre alternative friluftslivsområder i konsekvensutredningen. De skriver at ingen av disse områdene kan regnes som direkte nærområder til Mosjøen. De skriver videre at distriktet allerede er belastet i forbindelse med kraftproduksjon, og viser til at det foreligger flere planer om vindkraftverk og småkraftverk. De er kritiske til en omfattende utbygging.

Norges Miljøvernforbund (NMF) skriver i brev av 10.4.2014 at de krever avslag på konsesjonssøknaden. De mener vindkraftverket er unødvendig, miljøskadelig og at tiltaket vil bidra til at truede dyrearter dør ut. NMF mener vindkraftverket er et dårlig klimatiltak, blant annet på grunn av at veinettet vil berøre myr og skog. De mener videre at vindkraft er en ustabil energiproduksjonsform og at vindkraft vil medføre store tap i kraftledningsnettet på grunn av kraftoverskudd i Norge. Ifølge NMF er oppgradering av eksisterende vannkraftverk et bedre alternativ enn vindkraftverk. NMF er kritiske til elsertifikatordningen, og skriver at bygging av vindkraftverk er samfunnsøkonomisk ulønnsomt. De viser til politiske signaler om eiendomsskatteordningen, og mener det er tvilsomt om Vefsn kommune vil få eiendomsskatt.

NMF er skeptiske til en levetid på 25 år, og viser til en studie som viser at levetiden for vindturbiner i Danmark og Storbritannia er mellom 10 og 15 år. De viser også til at norske vindkraftverk har produsert mindre kraft enn forventet. Det påpekes at det ikke er konkrete krav til tilbakeføring, og NMF viser i den sammenheng til restene av et bølgekraftverk i Øygarden.

NMF skriver at erfaringer fra Skottland viser at vindkraftverk kan medføre alvorlig og permanent forurensning, gjennom blant annet oljelekkasjer, rengjøringsmidler, avsningsmidler, forurensning fra betongfundamenter og bruk av dynamitt. De mener slike virkninger burde vært utredet.

NMF påpeker at vindkraftverket vil medføre INON-reduksjon. De skriver at støyberegningene er upålitelige, og viser til erfaringer fra Lista og Gismarvik. NMF mener støyvirkningene vil føre til at

mennesker som bor mindre enn tre kilometer fra nærmeste vindturbin vil påføres søvnproblemer. De er kritiske til visualiseringene, og stoler ikke på skyggekastberegningene. NMF mener det er en mangel at verdiforringelse ikke er vurdert, og påpeker at det kommer nye regler for lysmerking.

NMF mener vindkraftverket vil påvirke fugl, og skriver at det er havørn og jaktfalk i planområdet. I tillegg skriver de at jerv, gaupe og bjørn er registrert i eller nær planområdet, og at vindkraftverket trolig vil medføre at disse artene vil bli drevet vekk fra området. NMF skriver at tiltaket vil påvirke reiselivsnæringen, medføre iskast og ødelegge utsikt.

NMF mener planområdet vil bli omgjort til et industriområde, og anmoder om at det legges større vekt på føre var-prinsippet enn det som har vært tilfelle i tidligere vindkraftsaker. De mener anlegget er i strid med kommunedelplanen som vektlegger visuelle hensyn i friluftsliv nær bebyggelsen.

Vesterfjell sankelag skriver i brev av 26.3.2014 at de er et lag som omfatter beitedyr fra 6 gårdsbruk langs sørsiden av Vefsnfjorden. De påpeker at området er næringssvakt, med til sammen 13 gårdsbruk i drift og få alternative arbeidsplasser. Sankelaget skriver at alle høyfjellsbeiter vil bli berørt av tiltaket, og at dyrene vil bli presset ned til beiter av dårligere kvalitet. De skriver at de gode beiteforholdene er en viktig grunn til at lammene fra området er i norgestoppen når det gjelder kvalitet. Ifølge sankelaget vil internveiene føre til uro for dyrene og til at de «stikker av» ved å følge veiene til nye områder. De skriver at dette vil medføre merarbeid.

Sankelaget er særlig bekymret for virkninger i anleggsperioden. De påpeker at beitedyr lett blir skremt av mye aktivitet, og at sankelaget ikke har alternative sommerbeiter. Sankelaget skriver at det er viktig at beitedyr har tilgang til rent vann gjennom hele beitesesongen, og de er bekymret for forurensning av drikkevannet. De er skeptiske til vindkraftverket, og mener tiltaket vil true grunnlaget for driften av deres gårdsbruk. De krever at prosjektet reduseres i omfang og at det gjennomføres avbøtende tiltak.

NHO Reiseliv skriver i brev av 8.4.2014 at medlemsbedriftene i Helgelandsregionen er skeptiske til for mange vindkraftverk på Helgelandskysten. De påpeker at utbygging av Røssåga kraftverk vil gi betydelig kraftproduksjon i Mosjøenområdet, og skriver at det derfor ikke er lokalt behov for Øyfjellet vindkraftverk. Samtidig påpekes det at tiltaket vil åpne et område som i dag benyttes lite i friluftsliv- og turistsammenheng. De skriver at veinettet bør kunne benyttes i reiselivssammenheng. Det påpekes i tillegg at tiltaket vil ha positive virkninger for det lokale næringslivet og Vefsn kommune generelt. NHO Reiseliv anbefaler at det gis konsesjon under forutsetning av at vindturbinene trekkes så langt tilbake på fjellet at de blir minimalt synlige fra Mosjø-flaten.

Knut Tverå skriver i brev av 3.3.2014 at han er grunneier i Tverådalen, og at Tveråveien må forbedres flere steder dersom vindturbinene skal transporteres på denne veien. Tverå viser til at han driver Trollvar naturpark i området, og skriver at en ny vei i Lillejorddalen vil føre til at en paintballbane må flyttes eller legges ned. Han krever at tiltakshaver bekoster eventuell flytting av paintballbanen eller flytting av adkomst til banen. Ifølge Tverå kan tiltaket også medføre andre virkninger for aktiviteter knyttet til Trollvar naturpark, herunder organiserte fisketurer til Fjellskardtjøna.

Tverå skriver at alle trær på hans teiger som må sages ned skal fraktes til avtalt sted, og at mindre trevirke/ved skal kappes i 60 cm-lengder og klyves. Han skriver videre at tap av fremtidig inntekt av skog må erstattes, at eventuelle skader på/opprustninger av traktorvei må bekostes og at det i forkant må utføres befaringsfor å bli enige om aktuelle tiltak.

Tverå påpeker at adkomstveien er planlagt gjennom området Kleivan, og at det er to grotter i dette området som brukes til aktiviteter. Han er imot at adkomstveien skal bygges i dette området. Tverå påpeker videre at transformatorstasjonen er planlagt i et område der han har jakt-, fiske- og beiterett.

Han vil ikke godta at en eventuell vei inn til vindkraftverket åpnes for allmenn ferdsel, og krever at veien skal stenges med bom og at all motorisert ferdsel og sykling skal være forbudt. Han påpeker at det er en hekkelokalitet for fjellvåk ved Fjellskardtjøna.

Tverå skriver at det er positivt at Tveråveien kan bli opprustet, og mener tiltaket kan aksepteres dersom ovennevnte tiltak gjennomføres og tiltakshaveren er åpen for dialog.

Odd Andreas Sørgård skriver i brev av 20.2.2014 at hans eiendom grenser til vindkraftverket i nordvest, og at han gjerne vil holdes orientert om utviklingen.

Øivinn Hjorthen og Bente Lauvås skriver i brev av 11.4.2014 at vindkraftverket vil endre landskapsbildet fra store deler av Mosjøen. De skriver at en flytting av de ytterste vindturbinene noen hundre meter vestover kan medføre at vindturbinene ikke blir synlige fra byen og samtidig sikre turområdet mot inngrep. Hjorthen og Lauvås påpeker at det ikke er foretatt vindmålinger i planområdet, og mener det derfor bør ligge til rette for mindre justeringer av vindturbinplasseringene. Det påpekes at det ikke er laget fotomontasjer fra høyereliggende bydeler.

Hjorthen og Lauvås mener det planlagte vindkraftverket er lite kjent blant befolkningen, og skriver at vindturbinene ytterst på Øyfjellet ikke var med i de opprinnelige planene. De mener en eventuell etablering av vindkraftverket vil komme som en overraskelse for mange mosjøværingene. De skriver at det vil være en risiko for nedleggelse av vindkraftverket, og at det er uklare regler om hvem som skal ta opprydningskostnadene hvis tiltakshaver går konkurs. De mener dette må avklares og sikres før anlegget gis konsesjon.

Ivar Rystad skriver i brev av 8.4.2014 at adkomstveien vil medføre store naturinngrep, og at han er sterkt imot åpen vei til Øyfjellet, Vikdalen og Hundåla. Han mener senere muligheter for dette må avklares før det eventuelt gis konsesjon. Rystad påpeker at veien fra fylkesveien og opp Tverålia er innregulert i en veiplan der vassdragsvern er inne i bildet.

Willy Moe Jacobsen skriver i brev av 5.4.2014 at han er imot tiltaket fordi et flott og populært fjellområde vil bli ødelagt «for all tid». Han skriver at turen til Stortuva er populær for mange mosjøværingene, og at nærheten til fjellandskapet sammen med utsikten til byen gjør dette til en spektakulær tur- og naturopplevelse. Ifølge Jacobsen vil fjellandskapet bli påvirket i mange generasjoner. Han skriver at det er en umulig oppgave å tilbakeføre utsprengte veier og oppstillingsplasser til sin opprinnelige tilstand. Jacobsen mener at de positive virkningene ikke kan veie like tungt som virkningene for natur, og at det samfunnsøkonomiske regnskapet blir negativt når naturvirkninger tas med i beregningen.

3 Vurdering av beslutningsgrunnlaget

3.1 Innledning

Konsesjonsbehandling etter energiloven krever at beslutningsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig før vedtak kan fattes.

Konsekvensutredningen for vindkraftverket er utarbeidet i medhold av forskrift om konsekvensutredning og utredningsprogram fastsatt av NVE 4.1.2013. På bakgrunn av utførte utredninger, innkomne merknader og egne vurderinger avgjør NVE om utredningene oppfyller kravene i utredningsprogrammet, og om det eventuelt har kommet frem nye sider/temaer som må belyses.

I det følgende presenteres NVEs vurdering av beslutningsgrunnlaget for Øyfjellet vindkraftverk. Beslutningsgrunnlaget er vurdert til å være tilstrekkelig for de temaer som ikke er nevnt.

3.2 Kulturminner

Sametinget mener at potensialet for funn av samiske kulturminner i planområdet er stort, særlig på steder der det ikke er gjort inngrep i nyere tid. Det påpekes at samiske kulturminner kan være vanskelig å spore i naturen, og at de også kan være av immateriell karakter. Sametinget anser ikke undersøkelsesplikten jf. kulturminneloven § 9 som oppfylt. De mener undersøkelsesplikten bør oppfylles før konsesjonsvedtaket fattes.

NVE mener at kunnskapsgrunnlaget om kulturminner er tilstrekkelig til å fatte en beslutning i saken. Det er ikke foretatt undersøkelser i medhold av kulturminneloven § 9. Etter NVEs vurdering er det hensiktsmessig at slike undersøkelser gjennomføres i tilknytning til detaljplanleggingen av tiltaket, noe som innebærer at dette skjer etter et eventuelt konsesjonsvedtak. NVE vil ved en eventuell konsesjon sette vilkår om at undersøkelsesplikten etter kulturminneloven § 9 skal være oppfylt før bygging av vindkraftverket.

3.3 Naturmangfold

Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av virkninger for naturmangfold omfatter blant annet:

- Konsekvensutredning fra 2014
- Tilleggsutredning om naturmangfold fra 2014
- Konsekvensutredninger knyttet til andre vindkraftprosjekter i regionen
- Norsk Rødliste for arter (2010) og Norsk Rødliste for naturtyper (2011)
- Befaringer og møter med kommuner og berørte interesser i forbindelse med konsesjonsbehandlingen
- Innkomne høringsuttalelser

Utredningene om naturmangfold er basert på metodikk beskrevet i Statens vegvesens håndbok 140 om konsekvensutredninger og i håndbøker fra DN, og materialet for rapportene er innhentet gjennom feltbefaringer, relevante rapporter, søk i databaser og intervjuer med ressurspersoner. NVE har nedenfor kommentert kunnskapsgrunnlaget tematisk.

3.3.1 Kunnskapsgrunnlag for naturtyper og vegetasjon

Miljødirektoratet påpeker at adkomstveien kan berøre viktige myrlokaliteter, og anbefaler en tilleggsutredning som sikrer en bra løsning, fremfor å vente med et konkretisert og strengt utredningskrav i et eventuelt konsesjonsvedtak.

NVE har bedt tiltakshaver om tilleggsopplysninger om adkomstveitraseer og myrlokaliteter, og har mottatt opplysninger i brev av 7.8.2014 og 12.9.2014. På dette grunnlag mener NVE at beslutningsgrunnlaget når det gjelder naturtyper nå er tilstrekkelig.

3.3.2 Generelt om kunnskapsgrunnlaget

NVE anser at det foreliggende kunnskapsgrunnlaget denne saken er i samsvar med de krav som følger av naturmangfoldloven § 8. Etter NVEs vurdering står kunnskapsgrunnlaget i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. NVE anser utredningsplikten for naturmangfold som oppfylt. NVE ser ikke behov for å be om ytterligere utredninger. NVE viser til vurderingen av vindkraftverkets virkninger for naturmangfold, herunder samlet belastning, i kapittel 5.8 i *Bakgrunn for vedtak*.

3.4 INON

Miljødirektoratet mener at INON-analysen er direkte svak. De påpeker at INON-reduksjonen ikke er tallfestet, og savner en vurdering av de inngrepsfrie områdene i en større lokal/regional sammenheng.

NVE har bedt om tilleggsopplysninger om INON. Etter NVEs vurdering utgjør disse tilleggsopplysningene et tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. Inngrepsfrie områder er vurdert i en større lokal/regional sammenheng i kapittel 5.9 i Bakgrunn for vedtak.

3.5 Sumvirkninger

Sametinget fremmer innsigelse til søknaden i brev av 11.4.2014. De skriver at kraftverkets omfang, sammen med at tiltaket ikke er vurdert i sammenheng med andre kraftplaner i området er en vesentlig grunn til innsigelsen. Ifølge Sametinget kan det samlede arealpresset av kraftplanene i området bli vesentlig. Fylkesmannen skriver at konsekvensutredningen mangler en vurdering av sumvirkninger av arealinngrep i reinbeitedistriktet. De påpeker at det er gjennomført og planlagt en rekke inngrep i reinbeitedistriktet, og krever en utredning av sumvirkninger for reindriften i området.

NVE slutter seg til at det er viktig å se tiltaket i sammenheng med andre kraftplaner i området. Vi har mottatt tilleggsopplysninger om sumvirkninger for reinbeitedistriktet, og har gjennom konsultasjoner med reinbeitedistriktet fått et godt inntrykk av andre tiltak som påvirker reindriften. Samtidig vil vi påpeke at NVE har mye informasjon om kraftplaner i området, og at disse planenes vurderes i sammenheng. Vi vil også påpeke at sentralnettkapasiteten er begrenset, og at det derfor ikke vil være aktuelt med realisering av alle prosjektene. Tiltaket er vurdert i sammenheng med andre tiltak, særlig Mosjøen vindkraftverk, under temaet reindrift og andre relevante fagtemaer i Bakgrunn for vedtak. Etter NVEs vurdering er beslutningsgrunnlaget om sumvirkninger tilstrekkelig.

3.6 Risiko og beredskap

Vefsn kommune mener at enkelte forhold knyttet til risiko og sårbarhet skulle vært bedre belyst, herunder brannberedskap, oljeutslipp og iskast. Det bes om en vurdering av hvorvidt forskrift om konsekvensutredninger er tilstrekkelig fulgt opp og om en konkret redegjørelse for eventuelle økte krav som stilles til kommunens beredskapstjenester.

NVE slutter seg til at forhold knyttet til risiko og sårbarhet var dårlig belyst i konsekvensutredningen. Det ble derfor bedt om tilleggsopplysninger, særlig knyttet til iskast. NVE vil påpeke at det i en eventuell konsesjon vil bli satt vilkår knyttet til iskast og drikkevann, og at det i henhold til beredskapsforskriften til energiloven må gjennomføres ROS-analyse før prosjektet settes i drift. Krav til kommunens beredskapstjenester er vurdert i kapittel 5.20 i *Bakgrunn for vedtak*.

3.7 Drikkevann og forurensning

Vefsn kommune påpeker at Grytåga settefiskanlegg har vannuttak fra Grytåvatnet og Hundålvatnet, og at risikoen for utslipp i nedslagsfeltet til Hundålvatnet ikke er vurdert. Det påpekes videre at heller ikke forholdet til private drikkevannskilder er kartlagt og vurdert.

Norges Miljøvernforbund skriver at erfaringer fra Skottland viser at vindkraftverk kan medføre alvorlig og permanent forurensning, gjennom blant annet oljelekkasjer, rengjøringsmidler, avisningsmidler, forurensning fra betongfundamenter og bruk av dynamitt. De mener slike virkninger burde vært utredet.

På grunnlag av tilleggsopplysningene som ble krevd av NVE, mener vi at beslutningsgrunnlaget for drikkevann og forurensning er tilstrekkelig. Det vil være aktuelt med ytterligere vurderinger og

utredninger om drikkevann og forurensning dersom det gis konsesjon. Dette er vurdert i kapittel 5.17 i *Bakgrunn for vedtak*.

3.8 Samlet vurdering av konsekvensutredningen

Etter NVEs vurdering danner søknaden med konsekvensutredning, innkomne merknader, møter og andre opplysninger et tilfredsstillende grunnlag for å vurdere virkningene av en etablering av Øyfjellet vindkraftverk med tilhørende nettilknytning. Ved en eventuell konsesjon kan ytterligere kartlegging av enkelttemaer bli aktuelt gjennom utarbeidelse av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for anlegget.

Etter NVEs vurdering har tiltakshaverne oppfylt utredningsplikten fastsatt i utredningsprogrammet og i krav om oppdatering av søknad. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken er etter NVEs vurdering i samsvar med de krav som følger av naturmangfoldloven § 8. NVE finner ikke grunnlag for å be om ytterligere utredninger eller opplysninger.